

VILNIAUS UNIVERSITETAS  
FILOLOGIJOS FAKULTETAS

**Eglė Medžiūnaitė Žemaitienė**  
Kalbotyros MA programa (bendroji kalbotyra)

**MYLIMŲJŲ KONCEPTAI PRANCŪZŲ ŠANSONUOSE**  
**Magistro darbas**

Darbo vadovė  
Prof. I. Smetonienė

Vilnius, 2022

**Raktiniai žodžiai:** konceptai, trubadūrai, truverai, mylimieji, les chansons de geste, kognityvinė etnolingvistika, metaforos, metonimijos, antonimai, sinonimai, šansonai.

## **Anotacija**

Šio darbo tyrimo tikslas analizuoti XX a. prancūzų šansonus ir atlikti kontekstinę mylimųjų konceptų analizę. Analizė atliekama taikant aprašomąjį – analitinį Liublino mokyklos etnolingvistinį iš dalies kognityvinį metodą. Tiriama 31 dvidešimto amžius prancūzų šansonas. Remiantis seniausių laikų atlikėjų (trubadūrų ir truverų) kūryba, mitologija, krikščioniškomis ir Antikos vertybėmis bei filosofija, pagrindžiamos šansonų vertybinės nuostatos ir vaizdiniai. Šansonuose mylimieji gali būti ne tik Jis ir Ji, bet ir Tėvynė Prancūzija bei Dievas. Darbe analizuojamos metonimijos, metaforos, sinonimai, derivatai ir antonimai. Tiriama mylimieji – Jų fizinės ir psichologinės savybės. Mylimoji apibūdinama kaip graži, rudaakė, švelnių, niūrių ar besijuokiančių akių, vakaro spalvos plaukų, brunetė ar šviesiaplaukė. Jo išvaizda neaptašoma. Meilės santykiuose gali būti paliktas Jis ir Ji, tačiau šansonuose verkia Jis, kaip dėl meilės kenčiantis trubadūras. Ryški krikščionybės tema, kuri pastebima, kai atsisakydama meilės ir mylimojo, Kadikso gražuolė iškeliauja į vienuolyną. Kultūros požiūriu šansonuose atskleidžiamas XIX a. dailininkų gyvenimas ir meilė Monmartre. Šansonuose yra ispaniškų ir čigoniškų pavadinimų, vardų ir vietovių. Šis darbas bei šansonai gali būti naudingi mokant prancūzų kalbos vyresnius mokinius ir suaugusius bei supažindinant juos su Prancūzijos kultūra.

## TURINYS

ĮVADAS .....	4
I. KONCEPTO SAMPRATA.....	7
1.1. Konceptas kognityvinės kalbotyros kontekste.....	7
1.2.1. Liublino etnolingvistikos mokykla.....	15
1.2.2. Etnolingvistika Lietuvoje .....	16
1.2.3. Etnolingvistika Prancūzijoje .....	17
1.2.4. Maskvos etnolingvistikos mokykla.....	17
II. TRUBADŪRAI, TRUVERAI, LES CHANSONS DE GESTE IR XX AMŽIAUS PRANCŪZŲ ŠANSONAI.....	18
2.1. Trubadūrai ir truverai.....	18
2.1.1 Trubadūrai .....	18
2.1.2 Truverų atsiradimas.....	21
2.2. La chanson de geste .....	25
2.3. XX amžiaus prancūzų šansonai .....	28
III. MYLIMŪJŲ KONCEPTAI XX PRANCŪZŲ ŠANSONUOSE.....	31
3.1. Meilė ir mylimieji – žodynų reikšmės .....	31
3.2. Mylimasis (Jis).....	34
3.3. Mylimoji (Ji) .....	61
3.4. Mylimasis Dievas .....	86
3.5. Mylimoji – Prancūzija .....	91
IŠVADOS.....	94
LITERATŪRA .....	96
Summary.....	100
Priedai.....	101

## ĮVADAS

**Temos aktualumas ir naujumas.** Jo, jos ir kitų mylimųjų konceptų tyrimas – tai tarpdalykinis etnolingvistinis darbas, kurio dėka, analizuojant prancūzų šansonus, galima pažinti meilės, įsimylėjimo, susižavėjimo ir susidomėjimo atspalvius ar meilės pakopas XX amžiaus prancūzų šansonuose. Mylimųjų konceptų analizę galima sieti su mitologija ir krikščioniškomis vertybėmis. Dievas taip pat gali būti meilės objektas. Meilė Tėvynei Prancūzijai – tai patriotškumo jausmas ar vieta, kuri reiškia mylimiausią šalį. Trubadūrų ir truverų kūrybos tradicija, leidžia giliau pažvelgti į mylimųjų konceptus XX amžiaus prancūzų šansonuose, atskleidžiant prancūzų kultūrą, mentalitetą bei papročius. Šansonuose analizuojamos metaforos, metonimijos, sinonimai, antonimai bei atskleidžiami nauji denotantai. Apžvelgiamos prancūzų žodynuose esančios meilės ir mylimųjų reikšmės.

Lietuvių kalba ir kitomis kalbomis panašia tema darbų pastebėta nedaug, tačiau publikuota lietuvių autorių darbų meilės konceptų tema. Pavyzdžiui, 2018 m. lietuvių kalba publikuotas tyrimas *Meilės kognityvinis modelis Balio Sruogos laiškuose*.

**Tyrimų apžvalga.** Tai, kad etnolingvistika leidžia ištirti daugelį dalykų, rodo straipsnių gausa lietuvių, prancūzų ir lenkų kalbomis. Pavyzdžiui, 2016 metais publikuotame Gintarės Judžentytės straipsnyje kalbama apie Etnolingvistikos problemas 23-iojoje Jono Jablonskio konferencijoje *Reikšmė kalboje ir kultūroje*. Lietuvoje ir Lenkijoje atliekama tyrimų, kuriuose analizuojamos, patriotizmo, religijos ir meilės kaip vertybės, temos. Apie konceptų analizę bei etnolingvistiką ir jos metodus rašoma 2017 m. išleistoje Kristinos Rutkovskos, Mariaus Smetonos, ir Irenos Smetonienės monografijoje *Vertybės lietuvių pasaulėvaizdyje*, kurioje publikuotas Kristinos Rutkovskos darbas *Šeima*. 2020 m. Kristinos Rutkovskos ir Stanislavos Niebrezgowos-Bartminskos sudarytame leidinyje *Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje* publikuotas Mariaus Smetonos straipsnis *Patriotizmas lietuvių kalboje*, o Antroje dalyje išleistoje 2021 m. Lietuvių ir lenkų kalbų etnolingvistikos straipsniuose aprašomi Liublino mokyklos teoriniai pagrindai, metodologija, analizuojami konceptai.

Daivos Aliūkaitės ir Ilonos Sideravičiūtės-Mickienės straipsnis *Gėrio ir grožio konceptai lietuvių kalbinėje sąmonėje* publikuotas 2006 m., Namų konceptas analizuotas 2016 metais publikuotame Kristinos Rutkovskos straipsnyje *Namų konceptas ir jo sinonimai lietuvių kalbos*

*pasaulėvaizdyje*. Agnės Aleksaitės 2018 m. publikuotame straipsnyje, analizuojamas meilės konceptas, kuriame tiriamos iš grožinės literatūros ir publicistikos išrinktos konceptualiosios metaforos. Nustatomos koncepto MEILĖ ir jos sinonimų metaforizacijos tendencijos lietuvių kalbos pasaulėvaizdyje.

Kristinos Rutkovskos koncepto analizė *MOTINA* publikuota 2021 m. Irenos Smetonienės, Mariaus Smetonos ir Kristinos Rutkovskos išleistoje monografijoje *ŽEMĖ MOTINA TĖVYNĖ. PATRIOTIZMAS lietuvių kalboje / Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje* – tai Mariaus Smetonos atliktas tyrimas, kuris publikuotas 2021 metais.

*PATRIOTIZMAS lietuvių kalboje / Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje* – tai Mariaus Smetonos atliktas tyrimas, kuris publikuotas 2021 metais.

Mariaus Smetona ir Irena Smetonienė 2020 m. publikavo straipsnį *Kalbos vieta lietuvių pasaulėvaizdyje*.

Aktualus 2016 m. publikuotas Kristinos Rutkovskos ir Monikos Bogdzevič straipsnis *Ethnolinguistics, Culture, Cognitive Linguistics, Concepts. Slavistica Vilnensis*.

Prancūzų kalboje taip pat yra panašių straipsnių. Pavyzdžiui, strapsnis, *Le langage des militaires ethnolinguistique. Éléments pour une l'armée de terre française. L'information grammaticale pranc. (Kariuomenės kalba. Prancūzų žemės kariuomenės etnolingvistiniai elementai. Pagrindinė gramatikos informacija liet.)*<sup>1</sup>, kuriame Paveau Marie-Anne tyrė kariuomenės kalbą. Šis straipsnis publikuotas 1996. Tyrimas buvo pakartotinai publikuotas 2015 m.

Maingueneau Dominique straipsnis *Le tour ethnolinguistique de l'analyse du discours pranc. (Etnolingvistinis diskurso analizės posūkis liet.)* buvo publikuotas 1992 m. Tai, kad šis straipsnis dar kartą publikuotas 2018 m. rodo, jog etnolingvistikos darbai neseniai pradėta vėl domėtis.

2020 m. išleista Isabell'ės Leblie'os ir Lameen'o Souag'o knyga *Du terrain à la théorie: Les 40 ans du LACITO pranc. (Nuo lauko iki teorijos: 40 metų LACITO liet.)*. Tai rodo, kad etnolingvistikos darbai domimasi, juose tiriamos vertybinės nuostatos bei kalba.

### **Objektas, tikslas ir uždaviniai.**

Darbo **objektas** – mylimųjų konceptai prancūzų šansonuose. **Darbo tikslas** – analizuoti XX a. prancūzų šansonus ir atlikti kontekstinį mylimųjų konceptų tyrimą. trubadūrų, truverų ir la chanson de geste kūrybos kontekste.

---

<sup>1</sup> Čia ir toliau iš prancūzų kalbos versta šio darbo autorės.

### **Uždaviniai:**

1. Aprašyti koncepto sampratą etnolingvistikos ir kognityvinės kalbotyros kontekste.
2. Aprašyti trubadūrų, truverų ir les chansons de geste istoriją.
3. Išanalizuoti mylimųjų konceptus.

### **Tiriamoji medžiaga ir metodai.**

Analizei pasirinkta 31 dvidešimto amžiaus prancūzų šansonas. (Visos dainos yra youtube.com). Daugelis tekstų yra iš dainų tekstyno. *Neuf cent quarante cinq chansons... De jadis à aujourd'hui pranc. (Devyni šimtai keturiasdešimt penkios dainos... Nuo tada iki dabar liet.)*. Dainos atliekamos moterų ir vyrų: 1. *Les marchés de Provence (Provanso turgūs)*, atlieka Gilbert Bécaud. 2. *Mes mains (Mano rankos)*, atlieka Gilbert Bécaud. 3. *Le jour où la pluie viendra (Diena kai kai pradės lyti)* atlieka Gilbert Bécaud. 4. *La bohème (Bohema)* atlieka Charles Aznavour. 5. *À la mi-août (Rugpjūčio vidury)* atlieka Lucien Jeunesse (1950). 6. *Encore une fois (Dar vieną kartą)* atlieka Gilbert Bécaud. 7. *Emmenez-moi (Palydėkite mane)* atlieka Charles Aznavour. 8. *Parce que tu crois (Todėl kad tu tiki)* atlieka Charles Aznavour (1966). 9. *J'aime Paris au mois de mai (aš myliu Paryžių gegužės mėnesį)* atlieka Charles Aznavour. 10. *La belle de Cadix (Gražuolė iš Kadikso)* atlieka Luis Mariano (1946). 11. *Bohémienne aux grands yeux noirs (Bohemietė didelėmis gražiomis akimis)* atlieka Tino Rossi. 12. *Au bois de Saint Amand (Švento Amando miške)* atlieka Barbara (1964). 13. *Boléro (Bolero)* atlieka Georges Guétary. 14. *C'était un jour de fête (Tai buvo šventės diena)* atlieka Édith Piaf. 15. *Dis quand reviendra tu dis (Pasakyk kada tu grįši pasakyk)* atlieka Barbara (1962). 16. *Elle était si jolie (Ji buvo tokia graži)* atlieka Alain Barrière (1963). 17. *Quand on n'a que l'amour (Kai turime tik meilę)* atlieka Jaques Brel (1956). 18. *L'hymne à l'amour (Himnas meilei)* atlieka Édith Piaf. 19. *Je reviens te chercher (Aš grįžtu tavęs ieškoti)* atlieka Gilbert Bécaud. 20. *Et maintenant (Ir dabar)* atlieka Gilbert Bécaud, 21. *Mon Cœur te dit: je t'aime (Mano širdis sako, kad aš tave myliu)* atlieka Frédéric François, 22. *Mon Dieu (Mano Dieve)* atlieka Édith Piaf. 23. *Je t'appartiens (Aš tau priklausau)*. atlieka Gilbert Bécaud 24. *Ne me quitte pas (Nepalik manęs)* atlieka Jacques Brel. 25. *Douce France (Švelni Prancūzija)* atlieka Charles Trenet 26. *La chanson des vieux amants (Senų mylimųjų daina)* atlieka Jacques Brel. 27. *Mimozette (Mimozetė)* atlieka Georgette Plana. 28. *La Romance de Paris (Paryžiaus romantika)* atlieka Luis Mariano. 29. *Mon amour mon amie (Mano*

*meile mano drauge*) atlieka Marie Laforêt. 30. *Brin d'amour (Meilės stiebelis)* atlieka Lina Margy. 31. *Quand je t'aime (Kai aš tave myliu)* atlieka Demis Rouso.<sup>2</sup>

Taikomas aprašomasis – analitinis ir iš dalies Liublino mokyklos kognityvinės etnolingvistikos **metodas**.

### **Darbo struktūra.**

Darbą sudaro dvi dalys (teorinė ir praktinė).

Pirmoje dalyje analizuojami *koncepto* apibrėžimai etnolingvistikos ir kognityvinės kalbotyros kontekste. Pateikiami Liublino etnolingvistinės mokyklos įkūrėjo J. Bartminskio įtvirtinti koncepto-stereotipo terminai. Analizuojama kultūremos sąvoka. Aptariama kognityvinės lingvistikos kilmė ir analizės metodai. Apžvelgiama tubadūrų kilmė, kūryba ir temos. Pristatomi XX amžiaus prancūzų šansonai. Antrojoje dalyje atliekamas etnolingvistinis mylimųjų konceptų šansonuose tyrimas. Analizuojamos meilės ir mylimųjų prancūzų žodynuose reikšmės. Darbe tiriant mylimųjų konceptus apžvelgiama meilės kaip vertybinės nuostatos raida.

## **I. KONCEPTO SAMPRATA**

### **1.1. Konceptas kognityvinės kalbotyros kontekste**

Daugelis mokslininkų: (Aloyzas Gudavičius 2009, Kristina Rutkovska, Marius Smetona, Irena Smetonienė 2017) etnolingvistiką sieja su kognityvine kalbotyra. Ši kalbotyros kryptis susijusi su kognityvine psichologija ir psicholingvistika, kurios daro įtaką kalbotyros darbams. Etnolingvistika kaip ir psicholingvistika paliečia giliausius sąmonės klodus susijusius su kalba ir pirminiais impulsais. Kaip teigia Muriel'is Savillia-Troike Psichologai ir psicholingvistai akcentuoja psichinius arba kognityvinius procesus, susijusius su kalbos įsisavinimu ir reprezentavimu smegenyse (Muriel Saville-Troike 2012, 3).<sup>3</sup>

---

<sup>2</sup> Iš prancūzų kalbos šansonai versti šio darbo autorės.

<sup>3</sup> Psychologists and psycholinguists emphasize the mental or cognitive processes involved in acquisition, and the representation of language(s) in the brain (Muriel Saville-Troike 2012, 3). Čia ir kitur šiame darbe iš anglų kalbos versta šio darbo autorės.

Kognityvinės kalbotyros atsiradimą daugelis mokslininkų sieja su struktūralizmu, kuriam darė įtaką viena iš psichologijos krypčių. Paul'as Gévaudan'as teigia: „Epistemologinis kontekstas ir kognityvinės (pažinimo) kalbotyros genezė tai biheviorizmo paveiktas Amerikos struktūralizmas“ (Polzin-Haumann, Wolfgang Schweickard 2015, 587).<sup>4</sup> „Juodosios dėžės“ idėją aptinkame Amerikos struktūralistų distribucinės analizės ir N. Chomskio (1957; 1965 cit. iš Polzin-Haumann, Wolfgang Schweickard 2015, 587) generatyvinės gramatikos teorijoje, kuri daro prielaidą, kad visos morfosintaksinės kalbos konstrukcijos gali būti paaiškinamos nepriklausomai nuo bet kokių semantinių ar funkcinų aplinkybių (t. y. žinios – vidinės tos kalbos sakinių reikšmės).

Svarbiausia kognityvizmo judėjimo šaknis yra generatyvinė semantika, kuri remiasi pirmąją N. Chomskio transformacijos samprata pagal, kurią sintaksinė sakinių struktūra atitinka giluminę semantinę prigimties struktūrą“ (Polzin-Haumann, Schweickard 2015, 587).<sup>5</sup> Tai rodo, kad atliekant koncepto analizę, kai konceptą kontekste nustatyti sudėtinga, pasitelkiami morfosintaksiniai ryšiai, intucija, semiologija. Kognityvinės lingvistikos atsiradimą generatyvinės semantikos rėmuose patvirtina ir pirmoji R. Langakerio knyga (1972), kurioje kalbama apie „judėjimo taisyklės funkciniu požiūriu“ ir taip prisidedama prie diskusijos tarp sintaksės ir generatyvinės semantikos. Vėliau Langakeris sukurs „kognityvinę gramatiką“, kuri vaidins pagrindinį vaidmenį kognityvinės kalbotyros judėjime (Polzin-Haumann, Schweickard 2015, 587).<sup>6</sup>

---

<sup>4</sup> Le contexte épistémologique et la genèse de la linguistique cognitive En Amérique, le structuralisme (Bloomfield 1933; Harris 1951; Hockett 1958) est influencé par le béhaviourisme (Watson 1913; Pavlov 1927; Skinner 1938). Cette démarche préconise une méthodologie de la « boîte noire », qui consiste à examiner un système par rapport à ses propriétés externes, sans s'occuper de ses propriétés internes. On expose le système examiné à un stimulus en observant sa réaction. Appliqués aux organismes biologiques, les stimuli répétés mènent à un conditionnement (connu du célèbre « chien de Pavlov ») (Polzin-Haumann ir Wolfgang Schweickard 2015, 587). Čia ir kitur šiame darbe iš prancūzų kalbos versta šio darbo autorės.

<sup>5</sup> On retrouve l'idée de la boîte noire dans les analyses distributives des structuralistes américains et dans la théorie de grammaire générative de N. Chomsky (1957 ; 1965), qui part du principe que toutes les constructions morphosyntaxiques d'une langue peuvent être expliquées indépendamment de toute considération sémantique ou fonctionnelle (c'est-à-dire de toute connaissance – interne – de la signification des phrases dans cette langue) (Polzin-Haumann ir Wolfgang Schweickard 2015, 587).

La plus importante racine du mouvement cognitiviste est la sémantique générative, qui repose sur la première conception de transformation de Chomsky selon laquelle la structure syntaxique des phrases correspond à une structure profonde de nature sémantique (Polzin-Haumann ir Wolfgang Schweickard 2015, 587).

<sup>6</sup> L'apparition de la linguistique cognitive dans le cadre de la sémantique générative se confirme par ailleurs avec le premier livre de R. Langacker (1972), qui traite des « règles de mouvement d'un point de vue fonctionnaliste » et contribue ainsi au débat entre la syntaxe et la sémantique générative. Par la suite, Langacker développera la « grammaire cognitive » et jouera un rôle prépondérant dans le mouvement de la linguistique cognitive (cf. notamment Langacker 1985 ; 1987/1991 ; 1990 ; 1991 ; 1999 ; 2006) (Polzin-Haumann ir Wolfgang Schweickard 2015, 587).



Kalbant apie etnolingvistiką ir konceptų analizę galima remtis A. Gudavičius teiginiu: „Kognityvinė lingvistika nėra etnolingvistikos kryptis, tačiau jos poveikis šiuolaikinei kalbotyrai, kartu ir etnolingvistiniams tyrinėjimams, labai ryškus visų pirma dėl orientacijos į kalbos turinį ir jo ryšį su kalbančių konceptualiuoju pasauliu“ (Gudavičius 2009, 32).

Apie konceptualizaciją Ronaldas W. Langackeris teigia:

„Kognityvinėje semantikoje reikšmė identifikuojama kaip konceptualizacija, susijusi su kalbiniu pasakymu. Tai gali atrodyti akivaizdu, bet iš tikrųjų tai prieštarauja standartinei doktrinai. Konceptualus požiūris į prasmę paprastai buvo atmetamas kaip izoliuotas – tai reiškia izoliaciją nuo pasaulio ir nuo kitų minčių – arba kaip neempirinis ir nemoksliškas. Šie prieštaravimai yra nepagrįsti. Nors tai yra psichinis reiškinyss, konceptualizacija yra pagrįsta fizine tikrove: ją sudaro smegenų veikla, kuri veikia kaip neatskiriama pasaulio dalis. Lingvistinės reikšmės taip pat grindžiamos socialine sąveika, dėl kurios pašnekovai derasi remdamiesi savo abipusiu žinių, minčių ir intencijų vertinimu. Kaip analizės tikslas konceptualizavimas yra nepagaunamas, ir abejotinas, tačiau nėra paslaptingas arba liekantis už mokslinių tyrimų ribų. Kognityvinė semantika numato daugybę įrankių, leidžiančių tiksliai ir aiškiai apibūdinti esminius konceptualios struktūros aspektus. Šie aprašymai yra pagrįsti kalbiniais įrodymais ir gali būti taikomi empirinei verifikacijai (Langacker 2008, 4).<sup>7</sup>

Kalbant apie dainas svarbios emocijos ir jų vaizdavimas. Raymond'as W. Gibbs'as teigia: „Georgeo Lakoffo skyriuje aprašomas naujas smegenų mokslas ir neuroninio skaičiavimo pažanga, susijusi su metafora. Sąsaja tarp smegenų ir kūno yra svarbiausia norint suprasti minties prigimtį, o metafora nėra išimtis. Neuronų teorija seka semantikos simuliacijos raidą, kurioje neuronų grandinės, apibūdina žodžių reikšmes, pvz., „sugauti“, taip pat suaktyvėja, kai žmogus įsivaizduoja arba suvokia griebimą. Šis reikšmės pojūtis kaip psichinė stimuliacija taikoma kūrybai ir naudoja metaforinius

---

<sup>7</sup> In cognitive semantics, meaning is identified as the conceptualization associated with linguistic expressions. This may seem obvious, but in fact it runs counter to standard doctrine. A conceptual view of meaning is usually rejected either as being insular—entailing isolation from the world as well as from other minds—or else as being nonempirical and unscientific. These objections are unfounded. Though it is a mental phenomenon, conceptualization is grounded in physical reality: it consists in activity of the brain, which functions as an integral part of the body, which functions as an integral part of the world. Linguistic meanings are also grounded in social interaction, being negotiated by interlocutors based on mutual assessment of their knowledge, thoughts, and intentions. As a target of analysis, conceptualization is elusive and challenging, but it is not mysterious or beyond the scope of scientific inquiry. Cognitive semantics provides an array of tools allowing precise, explicit descriptions for essential aspects of conceptual structure. These descriptions are based on linguistic evidence and potentially subject to empirical verification (Langacker 2008, 4).

modelius, pvz. tuos, kurie susiję su „sąvokų suvokimu“ (Gibbs 2008, 6).<sup>8</sup> Kalbant apie emocijas, kurios svarbios tiriant mylimųjų konceptus galima remtis Keith'u M. Opdahl'u. Jis teigia: remiantis Amerikos pragmatikos atstovu Wiliamu Jamesu vyresniuoju, Amerikos psichologijos steigėju ir romanisto Henrio broliu, kuris savo esė *The Place of Affectional Facts in a World of Pure Experience* (angl.) (Afektinių faktų vieta tyros patirties pasaulyje liet.) tvirtina, kad emocijos atlieka rakto funkciją visai percepcijai, sujungdamos psichologiją ir fiziologiją (Opdahl 2002, 119).<sup>9</sup>

Margaret E. Winters'is ir Geoffrey S. Nathan'as apie konceptualumą teigia: Langackeris pradėjo nuo pagrindinės kognityvinės kalbotyros prielaidos, kad visi kalbiniai vienetai, nesvarbu ar maži (ar, kaip matysime, dideli) yra prasmingi. Jis sako, kad „semantinės“ struktūros yra tiesiog konceptualios struktūros, kurias sukelia kalbiniai pasakymai: Visi galiojantys gramatiniai elementai ir konstrukcijos tam tikra prasme laikomi simboliniais, nes turi ir konceptualią, ir fonologinę reikšmę (Langacker 1990: ix citata iš Winters, Nathan 2020, 14).<sup>10</sup>

Koncepto apibrėžimo kilmę kognityvinėje kalbotyroje pateikia Margareta E. Winters ir Geoffrey's Nathan'as: Konceptas, kurį apibūdina kognityvinė kalbotyra (tai senesnis nei mokslinio aiškinamo principas). Apie šį terminą Vikipedijos įrašė pateikiamos nuorodos į Aristotelį, Johną Stewartą Millį ir Aldousą Huxley. Kalbotyroje tai gali būti suprantama kaip samprata, kad sudėtingas struktūruotas elgesys atsiranda iš elementaresnio kompleksinio elgesio, pritaikyto iš dar elementaresnių sričių. Pavyzdžiui, MacNeilage'as ir jo bendradarbiai ginčijosi, kad kalba išsivystė iš primityvaus žinduolių žindymo elgesio. Reikėtų pažymėti, kad ši teorija tapo nereikšminga, nes visa

---

<sup>8</sup> George Lakoff's chapter describes new advances in the brain sciences and neural computation relevant to metaphor ("The Neural Theory of Metaphor"). Links between brain and body are central to understanding the nature of thought, and metaphor is no exception. The neural theory follows developments in simulation semantics in which the neural circuitry characterizing the meanings of words, like "grasp," is also activated when one imagines or perceives grasping. This sense of meaning as mental stimulation is applied to the creation and use of metaphorical patterns such as those associated with "grasping concepts" (Gibbs 2008, 6).

<sup>9</sup> The first of these thinkers is the American pragmatist William James, the older brother of the novelist Henry and the founder of American psychology. Even today many of his insights have not been superseded In his essay "The Place of Affectional Facts in a World of Pure Experience," James argues that emotion fulfills a key function in all perception, unifying the physical and the mental (Opdahl 2002, 119).

<sup>10</sup> Conceptual and Historical Background Chomsky's (1957) analysis of the passive was one of the strikingly insightful treatments that made generative grammar an early success. Langacker began with the fundamental Cognitive Linguistics assumption that all linguistic units, no matter how small (or, as we will see, how large) are meaningful. As he says, 'semantic structures are simply the conceptual structures evoked by linguistic expressions... all valid grammatical elements and constructs are held to be symbolic, in the sense of having both conceptual and phonological import' (Langacker 1990: ix) (Winters, Nathan 2020, 14).

„transformacijos“ sąvoka generatyvine prasme jau seniai pasenusi, tačiau bendra mintis vis tiek atrodo verta dėmesio. Taigi lingvistiškai sužadinti nereikia įgimtos struktūros, nes kalbinė struktūra atsiranda iš ankstesnių įgimtų struktūrų, kurios yra nekalbinės, pavyzdžiui, žindymas ar net širdies plakimas (Winters, Nathan 2020, 68).<sup>11</sup>

A. Gudavičius teigia: „Koncepto struktūrai pavaizduoti dažniausiai pasitelkiamas lauko modelis, kuriame susijungia įvairūs mentaliniai dariniai nuo sensorinių vaizdinių ligi loginių struktūrų. Konceptai, kaip ir reikšmės, realiai egzistuoja individualioje sąmonėje, taigi jų turinys yra individualaus pobūdžio. Tačiau, kaip ir reikšmės, tos pačios kalbinės kultūrinės bendrijos narių konceptai turi labai daug panašumo, galima kalbėti apie tautinius ir grupinius konceptų požymius“ (Gudavičius 2011, 112).

Kalbant apie poetinę kūrybą ir jos analizę, reikšmingas Margaret’a E. Winters’o ir Geoffrey S. Nathan’o apibūdinimas. Knygoje *Cognitive linguistics for linguists angl.* kalbama apie poetikos ir literatūros teoriją kaip kognityvinių tyrimų modelį: „Tai studijų ir analizės sritis, kuri natūraliai tinka kognityvinei kalbotyrai. Ši sritis yra literatūros teorija, bent jau iš dalies todėl, kad du esminiai įrankiai – metafora ir sąvokų derinimas yra ilgalaikiai literatūriniai įrankiai. Tai gerai apibūdina Tsur (2002, 2): „poezija estetiškai tikslams naudoja, kognityvinius (įskaitant kalbinius) procesus, kurie iš pradžių buvo sukurti neturint estetinio tikslo, o buvo skirti tik kalbinių gebėjimų vystimui. Seni kognityviniai ir fiziologiniai mechanizmai buvo nukreipti į naujus tikslus. Kitais žodžiais kalbant, mes galime naudoti išvystytus mechanizmus, skirtus analizuoti kalbą, nes kalbos terpė yra tas pats objektas (Winters, Nathan 2020, 72).<sup>12</sup>

---

<sup>11</sup> A concept that has been embraced by cognitive linguists (although it’s considerably older as a scientific explanatory principle—the Wikipedia entry under this term, for example, suggests references to Aristotle, John Stewart Mill, and Aldous Huxley) is emergence. Within linguistics it can be understood as the notion that complex structured behavior emerges from more elementary complex behaviors, adapted from even more elementary domains. For example, MacNeilage and his coworkers have argued that speech evolved out of the primitive sucking behavior which mammals develop in the process of learning how to eat (MacNeilage and Davis 2001; MacNeilage 2008). Taking the process even earlier in human development, there is actually evidence that even such elementary behaviors as sucking and chewing are actually learned, or at least emergent, in mammals (cf. Blumberg 2006). The alternating open-close gesture of sucking and chewing corresponds, both in timing and in physiology to the alternating open-close gestures of CV syllables, which MacNeilage argues, form the framework upon which speech is built. Thus, there is no need to evoke linguistically innate structure, but rather linguistic structure emerges from earlier innate structures that are non-linguistic, such as suckling, or perhaps even heartbeat (Winters, Nathan 2020, 68).

<sup>12</sup> An area of study and analysis that fits naturally within the Cognitive Linguistics domain is literary theory, at least in part because two essential tools of purely linguistic analysis, metaphor and conceptual blending, are also literary devices of long standing. Tsur (2002: 2) puts it well when he says: “poetry exploits, for aesthetic purposes, cognitive (including

Kontekstinė konceptų analizė susijusi su poezija kaip literatūros žanru yra ir pragmatikos mokslo objektas. Danguolės Satkauskaitės teigimu: „Itin artimai pragmatika susijusi su semantika, nes abi tam tikra prasme tiria reikšmes. Tačiau semantika daugiau dėmesio skiria tiesioginei žodžių ir sakinių reikšmei, o pragmatika neatsiejama nuo konteksto, nes tiria konkretų kalbos vartojimą, t. y. tam tikrame kontekste, tam tikroje situacijoje realizuotus pasakymus ir gali atskleisti reikšmes, kurios atsiranda tik tam tikrame kontekste. Pavyzdžiui, pasakymas *Dar pamatysi* reiškia, kad pašnekovas ateityje kažką pamatys“ (Satkauskaitė 2011, 8).

Langakeris teigia, <...> kalbos analizė leidžia daryti nuostabias išvadas apie kalbinę reikšmę žmogaus pažinime. Reikia pažymėti pirmiausia tai kiek pasakymo reikšmė priklauso nuo kitų veiksmų nei aprašyta situacija. Viena vertus tai suponuoja sudėtingą konceptualų pagrindą, įskaitant tokius dalykus kaip pirminės žinios ir fizinio, socialinio ir kalbinio konteksto suvokimas. Kita vertus posakis primeta tam tikrą konstrukciją, atspindinčią tik vieną iš nesuskaičiuojamų, analizuojamos situacijos kūrimo ir vaizdavimo, būdų. Taip pat neįprastai gali pasireikšti vaizduotės sugebėjimai. Tokie reiškiniai kaip metafora (pvz. Tuščias žvilgsnis) ir nuoroda į „virtualias esybes“ (pvz., bet kokia katė) yra plačiai paplitę, net ir proziškai aptariant faktines aplinkybes (Langacker 2008, 4).<sup>13</sup>

Aptarti apibrėžimai rodo, kad kognityvinė kryptis užima svarbią vietą šiandieniuose kalbotyros darbuose.

Kristina Rutkovska, Marius Smetona ir Irena Smetonienė teigia: „Pagrindiniai kognityvizmo atstovai yra amerikiečių (Ronaldas Langakeris, G. Lakoffas, Charlesa’as J. Fillmore’as) prancūzų (pvz., François Rastieras) ir lenkų kalbininkai, vadinamieji Liublino etnolingvistikos mokyklos kūrėjai – J. Bartminskis ir Ryszardas Tokarskis (Rutkovska, Smetona ir Smetonienė 2017, 24). „Šiuos

---

linguistic) processes that were initially evolved for non-aesthetic purposes, just as in evolving linguistic ability, old cognitive and physiological mechanisms were turned to new ends.” In other words, we can use the mechanisms developed to analyze Language to analyze literary and poetic language, since the medium, Language, is the same object (Winters ir Nathan 2020, 72).

<sup>13</sup> Analyzing language from this perspective leads to remarkable conclusions about linguistic meaning and human cognition. Remarkable, first, is the extent to which an expression’s meaning depends on factors other than the situation described. On the one hand, it presupposes an elaborate conceptual substrate, including such matters as background knowledge and apprehension of the physical, social, and linguistic context. On the other hand, an expression imposes a particular construal, reflecting just one of the countless ways of conceiving and portraying the situation in question. Also remarkable is the extent to which imaginative abilities come into play. Phenomena like metaphor (e.g. vacant stare) and reference to “virtual” entities (e.g. any cat) are pervasive, even in prosaic discussions of actual circumstances. Finally, these phenomena exemplify the diverse array of mental constructions that help us deal with—and in large measure constitute—the world we live in and talk about. It is a world of extraordinary richness, extending far beyond the physical reality it is grounded in (Langacker 2008, 4).

mokslininkus vienija požiūris į kalbą: jie daro prielaidą, kad kalba turi glaudų ryšį su kultūra ir pažinimu. Vis dėlto jų darbuose galima įžvelgti ir daug skirtumų. Visų pirma, skyrėsi atskirų mokyklų požiūris į reikšmę ir jos aprašymo būdai. Europos struktūralistai, aprašydami reikšmę kaip sąsają tarp ženklo ir turinio, klausė: Ką reiškia žodžiai? Kam pasaulyje priskiriamas ženklas? Kognityvistai ėmė klausti atvirkščiai: Kaip žmonės supranta žodžius? Kognityvistų reikšmės aprašymas yra orientuotas į tai, kaip kalbantieji suvokia tam tikrus žodžius, posakius, t. y. Į pasakymuose užfiksuotą pasaulio suvokimo rekonstrukciją (Rutkovska, Smetona ir Smetonienė 2017, 25).

## 1.2. Koncepto supratimas etnolingvistikos darbuose

Stansislava Niebrezowska-Bartminska teigia : „Objekto pavadinimą ir realų pasaulį jungianti semantinė koreliata vadinta įvairiai. Paprastai jis buvo siejamas su SAŲOKA.“ (Rutkovska, Niebrezowska-Bartminska 2020, 50). „Sąvokos, J. Bartminskio teigimu, apima „tik pažintinio pobūdžio bruožus: motina yra „moteris, kuri pagimdė“, anyta yra „vyro motina“, tuo tarpu stereotipas ir (ar) konceptas apima emotyvinio ir pragmatinio pobūdžio turinį, t. y. Turtingą kalbinę ir kultūrinę konotaciją: motina yra „mylinti“, rūpestinga“ „jautri“ ir kt., anyta „piktavalė“ nemaloni ir kt. (Bartminski 1985 cit. iš Rutkovska, Niebrezowska-Bartminska 2020, 50).

Jerzy's Bartminskis teigia:“ <...> Vis dažniau etnolingvistikoje pasitelkiamas konceptas. Pastarasis, pridėjus prie jo dėmenį kultūrinis, tokių sunkumų nesukelia, yra apibrėžiamas kaip „aksiologiškai pamatuota ir savitomis konotacijomis apipinta sąvoka“ (Bartminski 2020, 28 citata iš Smetonienė, Smetona, Rutkovska 2021, 15). Dabar jau galima apibrėžti, kad konceptas yra kultūros elementas, kultūros mikromodelis, kaip kad kultūra yra koncepto makromodelis. Konceptas duoda pradžią kultūrai, kultūra – konceptui (Zusman, 2001, 41 cit. iš Bogdzevič 2020, 29 citata iš Smetonienė, Smetona, Rutkovska 2021, 15). Ši koncepto samprata ir koncepto rašymo metodologija yra išgryninta Liublino etnolingvistų mokyklos ir plačiai vartojama mokyklos sekėjų“ (Smetonienė, Smetona, Rutkovska 2021, 15).

Koncepto apibrėžime atsiranda ir kitas terminas, kuris neišvengiamai reikalingas analizuojant kultūrinius konceptus yra *kultūrema*. Kaip teigia Stansislava Niebrezowska-Bartminska: „Savo turiniu kultūremos rodosi platesnės už minėtuosius vienetus. M. Rakas apibrėžia juos kaip „etnolingvistinius vienetus, raktinius žodžius, raiškos plane įgijančius atskirų leksemų pavidalą, o

turinio plane pasižyminčius itin turtinga semantika ir taip leidžiančius suvokti tam tikros, etninės ar religinės bendruomenės specifiškumą“ (Rak 2015, 13). Citata iš Niebrezgowos-Bartminskos straipsnio: „Tai kas jungia kultūremas ir kultūrinius konceptus, yra jų vaidmuo tapatybės nustatymo procese. Tiek pirmosios, tiek antrieji kalbinės kultūrinės bendruomenės narių pasitelkiami savo tapatybei, santykių su tradicija ir puoselėjamomis vertybėmis apibrėžti (ar) kurti“ (Rutkovska, Niebrezgoska-Bartminska 2020, 51).

Liublino etnolingvistinės mokyklos atstovų pateiktas koncepto apibūdinimas apima platesnį etnolingvistinį požiūrį: „Taigi konceptas, glaudžiai susijęs su kultūra, todėl verta pakalbėti apie kalbos ir kultūros ryšį. J. Bartminskis šią sąsają iliustruoja N. Tolstojaus, rusų etnolingvistinės mokyklos įkūrėjo žodžiais: „<...> nėra įmanoma su dvasine tautos kultūra, susijusios leksikos tirti „grynai lingvistiškai“, nuošaly paliekant kalbos vartotojų tikėjimus, papročius, ritualus, kasdienio gyvenimo normas, mitologinius įsivaizdavimus“ (Tolstoj 1992, cit. iš Bartminski 2020, 25, Smetonienė, Smetona, Rutkovska 2021, 15).

Į koncepto apibrėžtį įtraukiama tapatybė kaip kultūrinio skirtumo esminė dalis: „Pastaruoju metu etnolingvistų tyrimo objektas prasiplėtė į tapatybės paieškas. Tai natūralus žingsnis, nes kalba – kultūra – tapatybė yra nuosekli grandinė, leidžianti žmogui pasijusti tam tikros tautos dalimi, laikytis savo tautos vertybių (apie tai daug rašyta monografijoje „Kalba, Tauta. Valstybė“): apibrėžimas pozicijos, „iš kurios kalbu, ir tai, su kuo kalbu padeda atsakyti į klausimą kas aš esu (Smetonienė, Smetona ir Rutkovska 2021, 16).

Liublino etnolingvistikos mokyklos požiūriu, koncepto apibrėžtyje atsiranda stereotipo terminas „Dirbdami ties Aksiologiniu slavų ir jų kaimynų leksikonu, J. Bartminskis ir W. Chleba išskyrė stereotipą ir sąvoką bei sutapatino stereotipą ir konceptą: Koncepto terminą, kuris pastaruoju metu tampa itin populiarius (plg. Judin 2008; Stefanskij 2011; Gryshkova 2012, 215-228; Jarowska 2012) ir stereotipo terminą vartojame sinonimiškai. Tiek konceptas, tiek stereotipas apima platesnį bruožų rinkinį nei sąvoka, ne tik pažintinio ir emotyvinio ir pragmatinio, individualių ir visuomeninių patirčių pamatuotą turinį“ (Bartminski, Chleba 2013, 70-71 citata iš Niebrezgoska-Bartminska 2020, 50).

Konceptų tyrimas rodo *kultūremų* svarbą, kurią Stanisława Niebrezgoska-Bartminska apibūdina kaip kultūremų raišką kalboje: „Taip suprantamoms kultūremoms M. Rakas priskyrė objektus ir vietas (kartu su jų pavadinimais), kaip kirvelis ilgu kotu *ciupaga* ar Gievontas, o A. Nagorko – vieną

tipiškiausių lenkų patiekalų – keptą kiaulienos kotletą *shabowy*“. Šie pavyzdžiai rodo tam tikrą žodžio kultūrinę konotaciją (Niebrezgowska-Bartminska 2020, 51)..

Etnolingvistikos darbų autoriai įvairiai analizuoja konceptus. Priklauso ir kokia kalbinė medžiaga ir kas analizuojama. Norint nustatyti mylimųjų konceptus dainose gali padėti ne tik mylimojo ir mylimosios sinonimai ir antonimai, bet ir kiti žodžiai nusakantys meilės ar patikimo jausmą ar emocijas. Žodžio meilė sinonimus ir antonimus siejant su Juo ir Ja nustatoma relevantiška vieta, laikas, daiktai bei kitos mylimųjų konceptų analizei reikalingos dalys.

### 1.2.1. Liublino etnolingvistikos mokykla

Liublino etnolingvistikos mokykla ir jos pasekėjų darbai populiarūs ne tik Lenkijoje, bet ir Lietuvoje bei kitose valstybėse. „Išsamūs kalbos ir kultūros bei žmogaus Liublino etnolingvistikos sąsajos tyrinėjimai pradėti XX a. 8 – ajame dešimtmetyje Liubline. Jų ištakomis tapo dialektologija ir folkloristika (Rutkovska, Smetona ir Smetonienė 2017, 25).

Pirmasis etnolingvistikos mokyklos darbas buvo 1980 m. pasirodęs bandomasis tautinių stereotipų žodyno („Słownik stereotypów ludowych“) sąsiuvinis. Žodyno obejektas buvo ne pats žodis (kaip bendruosiuose žodynuose) ir ne dalykas (kaip enciklopedijose), o reikšmė sąsaja tarp pavadinimo ir dalyko, kalbinis – kultūrinis dalyko įsivaizdavimas t. y. Stereotipas (Bartminskio 1996, 9, citata iš Rutkovska, Smetona, Smetonienė 2017, 26). Aprašomam objektui priskiriami ne tik svarbiausi jo bruožai, bet retesni – būdingi tik kai kuriems nariams. Tokiu būdu etnolingvistinės reikšmės aprašymas susiliejo su kognityvistų koncepcijomis ir tapo stereotipo (prototipo, kuris yra stereotipo branduolys) aprašymu. <...> Ilgą laiką jis buvo vartojamas sociologų ir suprantamas kaip neigiamas reiškiny, savotiška kalbos ir mąstymo „liga“, iškreipianti pasaulio vaizdą ir kelianti pavojų normaliam bendravimui. Etnolingvistai stereotipą apibrėžia kaip schematinį ir vienusį reiškinio vaizdą galvoje, o kartu – kaip nuomonę apie jį atėjusią iš žmogų supačios aplinkos (Bartminskio 1996, 372 cita iš Rutkovaskos, Smetonos, Smetonienės 2017, 26). Stereotipo supratimas susijęs ne tik su žmonėmis, etninėmis, profesinėmis grupėmis, bet ir su daiktais, gyvūnais, augalais, gamtos reiškiniais. <...> Stereotipas traktuojamas kaip emocinė konotacija. Sąvokoje svarbiausia yra daiktų klasės koncepcija, o stereotipe – tipas. „Tipinis“ modifikatorius, suprantamas kaip „tikras“, „įprastas“, „vidutinis“, nukreipia į kalbantį subjektą, kurie ir nustato suvokimo normą.

Stereotipinis pasaulio vaizdas yra subjektyvus“ (Rutkovska, Smetona, Smetonienė 2017, 26). Reikšminga yra J. Bartminskio „Liaudies kalbinių stereotipų kolektyviniame žodyne“ įvesta kognityvinė definicija, kurioje pabrėžiamas kultūros aspektas. J. Kogityvinė definicija turi atspindėti visus reišmės požymius – centrinius ir periferinius, denotacinius ir konotacinius, – kuriuos žmonės turi galvoje, vartodami tam tikrą žodį konkrečiame kontekste (Rutkovska, Smetona ir Smetonienė 2017, 1).

### **1.2.2. Etnolingvistika Lietuvoje**

Apie lietuvių etnolingvistiką teigiama: „Lietuvių kalbotyroje tai dar jauna disciplina, tačiau jau galima paminėti kelias svarbesnes pavardes. Aloyzą Gudavičių galima būtų pavadinti lietuvių etnolingvistikos uždavinių formuotoju, naujo jos aspekto – tautos mentaliteto kalboje – pagrindėju. Birutė Jasiūnaitė seka rusų etnolingvistų pėdomis. Ji tautinės fraziologijos, mitologinės leksikos, kalbos ir tradicinės etninės kultūros klausimų tyrinėtoja, kultūrinio konteksto svarbos etnolingvistiniams tyrinėjimams pagrindėja. Etnolingvistinę metodologiją taiko ir prof. A. Gudavičiaus mokiniai: Aina Būdvydytė-Gudienė, Silvija Papaurelytė-Klovienė, Reda Toleikienė, Elena Akimova ir Svetlana Karavajeva (Rutkovska, Smetona ir Smetonienė 2017, 25).

Kaip jau minėta anksčiau, be tradicinių etnolingvistikos mokslo aiškinimų lietuvių etnolingvistikoje atsiranda ir tautos mentaliteto kalboje motyvas. Tokį etnolingvistikos uždavinį lietuvių kalbininkas A. Gudavičius nurodo savo knygoje „Etnolingvistika“. Pasak autoriaus, etnolingvistika turi parodyti kaip kalboje atrodo tauta: jos požiūris į pasaulį, to pasaulio supratimas ir vertinimas, jos kultūra pačia plačiausia prasme, įskaitant visą sukurtą artefakų pasaulį, tradicijas ir kasdienės veiklos bei elgesio standartus. Tautos atspindys kalboje turi apimti ir tai, kas vadinama mentalitetu, tautine psichologija. Etnolingvistikos mokslo objektu autorius įvardija tautą kalboje, tautos mentalinio ir dvasinio gyvenimo atspindį kalboje (Gudavičius 2009). Svarbus ir naujausias kolektyvinis Šiaulių etnolingvistų darbas – „Konceptualiosios metaforos viešajame diskurse. Konceptualiųjų metaforų žodynas“, kuris pasirodė 2014 metais. Profesorė Rūta Petrauskaitė taip jį apibūdino savo recenzijoje: „Ši knyga tik su tam tikromis išlygomis gali būti vadinama žodynu, nors kitu vardu jos irgi nepavadinsi. Tai kur kas daugiau nei sisteminis metaforų sąvadas, nes pasirinktų keturių viešojo diskurso sričių (politikos, ekonomikos, sveikatos ir sporto) metaforos yra pristatytos įvadiniais teoriniais straipsniais su gausia bibliografija, o įvadiniai žodyno tekstai galėtų būti



vadinami studija,, (Petrauskaitė 2014, 245). Galima tik pridurti, kad autoriams pavyko konceptualiųjų metaforų pagrindu atskleisti tautai būdingas mąstymo ir elgesio strategijas. (Rutkovska ir Smetona ir Smetonienė 2017, 25).

### 1.2.3. Etnolingvistika Prancūzijoje

Etnolingvistikos atstovai Prancūzijoje analizuoja diskursą, gramatiką, ritualus, kultūrą ir grupės kalbą. Straipsnyje *Le langage des militaires. Éléments pour une ethnolinguistique de l'armée de terre française. L'information grammaticale franc. (Kariuomenės kalba. Prancūzų žemės kariuomenės etnolingvistiniai elementai. Pagrindinė gramatikos informacija liet.)*, kuris publikuotas 1996 dar kartą publikuotas 2015 m. Paveau Marie-Anne teigia, kad remiantis etnolingvistiniu požiūriu, pasirinkta bendruomenė sudaro grupę, kurios normas, konkrečius ritualus ir kultūrą daugiausia lemia kalba (Paveau 2015, 53).<sup>14</sup> Isabelle Leblic ir Lameen Souag 2020 m. išleistoje (ėds) knygoje *Du terrain à la théorie: Les 40 ans du LACITO franc. (Nuo lauko iki teorijos 40 metų LACITO liet.)* Jacqueline M.C. Thomas ir André-Georgesas Haudricourtas, pristato vieną iš pagrindinių vietų, kur prancūzų etnolingvistikos sritis įsitvirtino kaip tyrimo ir teorijos laukas. Jacqueline Thomas, kalbininkė ir laboratorijos „Langues et civilisations à tradition“ įkūrėja (šnekamoji k.) (LACITO), nuo septintojo dešimtmečio pabaigos domėjosi Centrinės Afrikos Respublikos bantu ir ubangiečių kalbų grupe (Thomas, Haudricourt 2020, 1 citata iš Leblic & Souag 2020).

### 1.2.4. Maskvos etnolingvistikos mokykla

Kaip teigia Kristina Rutkovska, Marius Smetona ir Irena Smetonienė „Pagrindinius Maskvos etnolingvistikos principus suformulavo Nikita I Tolstojus XX a. 7-ajame dešimtmetyje. Jo teigimu etnolingvistiką galima suprasti plačiai ir siaurai. Siaurai suprantama etnolingvistika siejama su kalbotyra, kreipiančia tyrėją nagrinėti kalbos ir dvasinės kultūros, kalbos ir tautos mąstymo. Plačiai suprantama etnolingvistika išeina iš kalbotyros ribų N. I. Tolstojus ją laikė kompleksine disciplina ir

---

<sup>14</sup> L'angle d'approche se veut ethnolinguistique (3), puisque la communauté choisie constitue un groupe dont les normes, les rituels et la culture spécifiques déterminent largement le langage, et en particulier les stocks lexicaux dont dispose le locuteur militaire et qui se constituent à bien des égards comme des taxinomies (Paveau 2015, 53). Čia ir kitur šiame darbe iš prancūzų kalbos versta šio darbo autorės.

teigė, kad jos objektas yra ne kalba, o kultūros, tautinės psichologijos ir mitologijos turinys, neatsižvelgiant į formalias jo raiškos (žodis, apeiga, daiktas, įsivaizdavimas) priemones ir būdus“ (Tolstoi 1995, 39-40 citata iš Rutkovska, Smetona, Smetonienė 2017). Objektui aprašyti siūlyta taikyti lingvistikos (ypač dialektologijos, lyginamosios kalbotyros, semantikos, sintaksės, pragmatikos, geolingvistikos ir kognityvizmo) sąvokas ir metodus (Rutkovska, Smetona, Smetonienė 2017, 17).

Toliau autoriai teigia, kad „Rusijos etnolingvistai daugiausia dėmesio siūlo skirti vadinamajai kultūrinei terminologijai. Kultūriniais terminais laikomi esminių kultūros sąvokų – gamtos reiškinių, švenčių, apeigų, jas atliekančių žmonių, daiktų – pavadinimai. Jie sudaro sinonimų visumą, tam tikrą sistemą, mikrolauką ne tik lingvistiniu, bet ir etnolingvistiniu bei kultūriniu požiūriu (Rutkovska, Smetona, Smetonienė 2017, 17).

## **II. TRUBADŪRAI, TRUVERAI, LES CHANSONS DE GESTE IR XX AMŽIAUS PRANCŪZŲ ŠANSONAI**

### **2.1. Trubadūrai ir truverai**

Tubadūrų kūryba darė didelę įtaką Prancūzijos ir kitų šalių poezijai ir muzikai. Jean-François Braunstein'as ir Bernardas Phan'as teigia „Ši dainuojamoji poezija atsirado XI a., pirmiausia Pietų Prancūzijoje. Provansiečių kalba sukurtus trubadūrų („tų, kurie išranda poemas“) kūrinis, ko gero, daugiausiai veikė Andalūzijos arabų poezija. Vėliau ją perėmė Šiaurės truverai, kūrę prancūzų kalba, (pavyzdžiui, Adomas Halietis) jie suteikė poezijai daugiau drovumo ir santūrumo. Šie poetai kilę iš įvairių socialinių sluoksnių: iš pačių kilmingiausių didikų – Gijomas Akvitaniėtis, ir iš žemiausių sluoksnių pvz., – tarno sūnus Bernardas de Ventadūras“ (Braunstein, Phan 2001, 118).

#### **2.1.1. Trubadūrai**

Trubadūrų kilmę išsamiai aprašo William'as D. Paden'as ir Frances Freeman'as Padenn'as: „Nuo dvylikto iki keturiolikto amžiaus Prancūzijos pietuose esantis regijonas buvo poetų trubadūrų namai. Jų lyrika buvo garsi nuo Pirėnų iki Alpių. Šie poetai kalbėjo ne prancūziškai, o oksitaniškai, vieno regiono vernakulo kalba. Žodis trubadūras kilęs iš veiksmažodžio *trobar*, reiškiančio *to find*

angl. (*rasti liet.*) *to invent* angl. (*išrasti liet.*) ar *to compose* (*kurti liet.*) (Paden, Freeman Paden 2007, 1).<sup>15</sup>

Tarp trubadūrų buvo ir moterų. William'as D. Paden'as Frances Freeman'as Paden'as pažymi: „Moterys trubadūrės buvo vadinamos retai vartojama moteriška forma „*trobairitz*“ (William D. Paden, Frances Freeman Paden 2007, 1).

Judith A. Peraino analizuoja ir pateikia vieno trubadūro kūrinį: „Kažkada XII amžiaus pabaigoje trubadūras Folquett'as de Marselha (fl. 1178-95) sukūrė meilės lyriką, kuri prasideda dilema dėl dainos tikslo ir tikrojo efekto:

*En chantant m'aven a membrar  
So qu'ieu cug chantan oblidar,  
Mas per so chant qu'oblides la dolor  
el mal d'amor.  
Et on plus chan plus m'en sove,  
que la boca en al re non ave*

*mas en: Merce!  
Per qu'es vertatz e sembla be  
Qu'ins e-l cor port, Dona, vostra faisso,  
que m chastia qu'ieu no vir ma razo.*

*In singing it befalls me to remember  
what I expected in singing to forget,  
but I sing in orded to forget the pain  
and the anguish of love.  
And yet the more I sing, the more  
I remember.  
For my mouth can say naught else  
But „Mercy!“  
That's why it is true and seems fitting  
That in may heart, Lady, i carry your  
Image  
Wich chastises me so that I do not  
Change my subject (angl).*

---

<sup>15</sup> In the twelfth and thirteenth centuries, and continuing into the fourteenth, the region that we know as the South of France was home to the troubadours, poets whose lyrics were heard from the Pyrenees to the Alps. These poets did not speak French but Occitan trobador, from the verb trobar, meaning “to find, “to invent” or “to comopose” (Paden Frances Freeman Paden 2007, 1).

*Dainuojant tai man tenka prisiminti  
ką tikėjaisi dainuodamas pamiršti,  
bet aš dainuoju, kad pamirščiau skausmą  
ir meilės kančią.  
Ir vis dėlto kuo daugiau dainuoju, tuo daugiau  
Aš prisimenu.  
Nes mano burna negali pasakyti nieko kito  
Tikslas „Dėkoju!“  
Štai kodėl tai tiesa ir atrodo tinkama  
Kad širdyje, ponija, aš nešu tavo  
Paveikslėlį  
Kas mane baudžia, kad aš  
Nepakeičiu temos (liet).*

Trubadūras dainuoja, kad pamirštų, tačiau daina verčia jį galvoti. Kartu su meilės kančiomis, jis prisimena ir savo damą, kurios atvaizdas, įstrigęs širdyje įsako nenukrypti nuo *razo*. Oksitaniškas žodis *razo* kilęs iš lotyniško retorikos termino *ratio* (f), kuris nurodo pateisinantį veiksmo motyvą arba oracijos priežastį (Peraino 2011, 5).<sup>16</sup> Citatoje matoma sąsaja tarp tikrų trubadūro jausmų ir tikslo kurti ir atlikti savo kūrybą.

Kai kurių trubadūrų grupėse būdavo keletas žonglierių. Žodis *joglar* (angl.) atitinka *jongleur* (pranc.) prancūzų kalboje ir reiškia: „keliaujantis minstrelis, kuris dainuoja ir kuria balades, pasakoja istorijas ir kitaip linksmina žmones“ (Oxford English dictionary, 2 and ed.). Kai kurie trubadūrai įdarbindavo žonglierius. Pavyzdžiui, Bertranas de Bornas siūsdavo vieną iš jų atlikti naują kompoziciją. <...> Trubadūras dažniausiai buvo kompozitorius, o žonglierius – atlikėjas (William D. Paden, Freeman Paden 2007, 1).<sup>17</sup>

---

<sup>16</sup> Sometime in the late twelfth century the troubadour Falquet de Marselha (fl. 1178-95) composed a love lyric that begins with a dilemma regarding the intended purpose and actual effect of song The troubadour sings to forget, yet the songs causes him to remember. Along with the pains of love the troubadour also remembers his lady, whose, embossed on his heart, further enjoins him not to deviate from his *razo*. The Okccitan word *razo* derives from the Lattin rhetorical term *ratio* (f.) wich refers to the justifying motive of an action, or the reason for an oration (Peraino 2011, 5).

<sup>17</sup> Women troubadours are called by the infrequent feminine form of the word, *trobairitz*. Although we know about twenty *trobairitz* by name relatively few of their works survive. We have about fifty poems that appear to have been written by women. This number compares with about 2, 500 poems composed by 360 men and women combined. Some troubadours kept a namber of *joglar*s in their service. The word *joglar* corresponds to *jongleur* in French and English, “an itinerant minstrel, who sang ang composed ballads, told stories and otherwise entrained people“ (Oxford English Dictionary, 2nd ed.). Troubadours who employed *joglar*s, such as Bertran de Born, would send one of them off to perform a new composition before the addressee. The distinction between troubadour and *joglar* was not hard and fast: both composed, and both performed, but the troubadour tended to be primarily the composer, and the *joglar* the performer (William D. Paden Frances Freeman Paden 2007, 1).

Samuelis Rozenbergas teigia: „Iš įvairių lyrikos žanrų, kuriuos sukūrė, trubadūrai, ypač buvo akcentuojamas – *canso*, kuris buvo glaudžiai susijęs su ankstesniais, ilgą laiką išlikusiais, eilėraščiais, kurie buvo laisvai apibrėžtos formos, konceptualios sąrangos ir vadinami „*fin amor*“. Tai tobula arba rafinuota meilė, kuri ateinantiems šimtmečiams iš esmės struktūravo Vakarų Europos poezijos tematiką. Trubadūrų tradicijų puoselėjimas nebuvo baigtas ir atsiradus truverams“ (Rosenberg et al. 2013, 1).<sup>18</sup> Samuelis Rozenbergas taip aprašo trubadūrų kūrybą: „Trubadūrų menas pasižymėjo aristokratiška kultūra, kuri ypatingai domėjosi poetine kontempliacija, linkusia aukštinti jausmus ir skonį bei kartais stipriai erotizuota meilės troškimo. Tai buvo mandagumas linkęs į virtuoziskumą. Vyriškas požiūris, kuris suteikia hirarchišką pirmumo poziciją prieš lytį, leidžiančią kai kurių moterų buvimą tarp kūrėjų. <...> Visa poezija nebuvo vien meilės poezija. Buvo politinės dainos, pastoralės, debatų dainos, šokių melodijos, raudos, religiniai kūriniai taip pat lyrika, kurioje buvo pasakojimai bei kiti kūriniai, labiau linkę į dramatiškus dialogus, įvairiai identifikuojamus pagal struktūrą, turinį arba ir viena ir kitą. (Rosenberg, Switten, Le Vot G. 2013, 2).<sup>19</sup>

### 2.1.2. Truverų atsiradimas

William'as D. Paden'as ir Frances Freeman'as Paden'as teigia: „Truverai atsirado tik praėjus šešiams ar septyniems dešimtmečiams po Akvitanijos kunigaikščio Williamo (Guilhelmo) IX, Akvitanijos kunigaikščio pirmojo žinomo trubadūro veiklos. Visus tuos metus, artistai iš pietų turėjo

---

<sup>18</sup> Of the various lyric genres that they developed, the troubadours gave overriding emphasis to one in particular, the *canso*, closely related to the earlier but enduring *vers*. This was defined, loosely, both by its form and by its exploration of the remarkable conceptual edifice known as *fin 'amor*. "perfect" or "refined" love, which would largely structure the thematics of west European poetry for centuries to come. The ripening of troubadour traditions was hardly complete, of course, at the advent of the *trouvers*, and the maturation continued, with influences that were not exclusively northward bound, through the subsequent years (Rosenberg et al. 2013, 1).

<sup>19</sup> The art of the troubadours bespoke above all an aristocratic culture bent upon the heightening of sentiment and taste, with an especial interest in the poetic contemplation, sometimes highly eroticized, of amorous desire. It was anchored in courtliness and tended toward the virtuosic; it was also thoroughly male in point of view, but in a way that, allowing hierarchical position primacy over gender, could accommodate the presence of some women among the creators. The art of the troubadours constituted itself in the service of an ideal of refinement, enthusiasm for which was signaled as much by broadly ranging experimentation with form as it was by the celebration of disciplined exuberance and joy. All the poetry was not love poetry by any means. There were political songs and *pastorelas*, debate songs, dance tunes, and death laments, religious pieces and *invec- tive* as well, lyrics that contained narrative and others that veered toward dramatic dialogue-an array of types variously identified by structure or substance or both, and marked off from one another by porous partitions. Lyric genres came to be established and recognized only gradually, and they never did harden into mutually exclusive categories (Rosenberg, Switten, Le Vot G. 2013, 2).

laiko tobulėjimui. Jie buvo įkvėpti naujausios lotynų kalbos: liturginės, pasaulietinės, abiejų ar vienos: ispanų – arabų kalbų. Trubadūrai buvo veikiami feodalinių, socialinių ir politinių savo gyvenimo realijų, muzikinės sintaksės, eiliavimo technikos ir poetinių motyvų bei registrų, kurie buvo patrauklūs ir galėjo padėti mokytį kolegas šiaurėje. Trubadūrų pavyzdys pasiekė kitus kraštus ir darė įtaką Vokietijos, Italijos ir kitų kalbų poezijos raidai bei paskatino daugelį užsienio poetų – kompozitorių, ypač Italų ir Katalonų tapti oksitaniškai rašančiais trubadūrais. Dantės požiūriu ši „de vulgari eloquentia“ trubadūrų lyrika labai priartėjo prie poezijos modelio“ (Paden, Freeman Paden 2007, 1).<sup>20</sup>

Johnas Haines’as taip aprašo truverų kilmę: „Paskutinius trylikto amžiaus tris šimtmečius trubadūrų menas rado mėgdžiotųjų šiaurės Prancūzijoje. Tryliktame amžiuje susiformavo gyvybiškai svarbi ir nepriklausoma truverų tradicija, išplitusi nuo Luaros iki Žemumų. Kai kurie Senosios Oksitanijos kūrybos aspektai buvo perkelti tiesiai į Senosios Prancūzų kalbos dialektus: pavyzdžiui *alba* tapo *aube*, o *pastorela* tapo *pastourelle* (Haines 2004, 11).<sup>21</sup> Citatoje pastebimas reikšmingas kalbos kitimas.

Kalbant apie trubadūrų ir truverų kūrinius galima remtis Paul’u Meyer’iu, kuris 1890 m. analizuodamas rankraščius pastebi: Jei iš Pietų eilėraščiai, buvo perkelti į Šiaurę, vadinasi kai kurie poetai savo ruožtu lankydavosi pietuose esančiuose dvaruose ir galbūt pernešė poezijos idėjas ir formas. Ne kartą buvo minimos dviejų pjesių užuomazgos *Quand parti sui de Provence pranc. / Kai išvykau iš Provanso liet.* (autorius Perrin d’Angecourt) ir *Au reparier que je fit de Provence pranc. / Sugrįžtant į Provansą* (Meyer 1890, 5).<sup>22</sup>

---

<sup>20</sup> The trouveres, at least insofar as we know them, did not appear until some six or seven decades after the activity of William (Guilhem) IX, duke of Aquitaine, the first known troubadour. In the intervening years, the artists of the south had time to make considerable progress in developing-partly from contemporary Latin inspiration, whether liturgical, secular, or both, and partly from Hispano-Arabic; partly, too, under the influence of the feudal social and political realities of their lives-a musical syntax, techniques of versification, and poetic motifs and registers that would eventually prove alluring and instructive to their counterparts in the north. Their example reached into other lands as well, both influencing the course of poetry in German, Italian, and other languages, and leading a number of foreign poet-composers, especially Italian and Catalan, to become Occitan-writing troubadours themselves. For Dante, notably in his *De vulgari eloquentia*, troubadour lyric was a very model of poetic achievement (William D. Paden Frances Freeman Paden 2007, 1).

<sup>21</sup> Already by the last third of twelfth century, the art de trobar had found imitators in northern France. A vital and independent tradition developed in the course of thirteenth century, spreading from the Loire to the Lowlands. Some aspects of Old Occitan poetry were imported directly into the dialects of Old French: the *alba* became the *aube* and the *pastorela* became the *pastourelle* (Haines 2004, 11).

<sup>22</sup> Si les poésies du Midi ont été portées dans le Nord, quelques uns des poètes du Nord, à leur tour, ont fréquenté les cours du Midi, et peut-être en ont-ils rapporté des idées et des formes de poésie. On a cité plus d’une fois les débuts de deux

Pagrindinius kūrybos bruožus siedamas su šiuolaikine kūryba, Samuelis Rosenbergas analizuoja: „Prancūzijos viduramžių paveldą – vernakulo lyriką, kurią sudaro du susiję viduramžių trubadūrų ir truverų repertuarai. Šiuos kūrėjus siejo bendra lyrikos idėja, kuri viename vokaliniam konstrukte siejo žodžius ir melodiją. Jiems šiuolaikinė asmeninės emocinės išraiškos lyriškumo samprata, kuri tiria vidinį gyvenimą ir medituoja asmeninį atsaką į pasaulį, tokį, kurio „muzika“ yra žodžiai ir, kurio esmė lengvai patiriama skaitant tyloje ir deklamuojant, tikriausiai nebuvo įsivaizduojama. Bet kuriuo atveju toks kūrybinis principas akivaizdžiai svetimas jų menui (Rosenberg, Switten, Le Vot 2013, 1). Tai rodo, kad trubadūrai ir truverai savo kūrybos objektu laikė klausytojus, tokiu būdu tapdami atlikėjais – kūrėjais.

S. Rosenbergas teigia: Trubadūrų ir truverų veikla vyko XII – XIII amžiuje. Vėliau trubadūrai dėl politinių ir kultūrinių priežasčių prarado savo gyvybingumą. Truverų lyriškumas įgavo naujas formas ir plito skirtingomis kryptimis. Du puikūs judėjimai, kurie buvo stebimi paskutinius XIII-tojo amžiaus tris dešimtmečius vėliau įgavo didelę reikšmę. Pirmas judėjimas – buvo liaudiškos polifonijos raida, ir greta tradicinės monofoninės kompozicijos svarbiausias buvo motetas. Kitas judėjimas – buvo tik kalba (be muzikos) kūrusių poetų iškilimas. Jie nerodė jokio neišvengiamo rūpinimosi muzika. Šie ir kiti pokyčiai lėmė trubadūrų ir truverų laikotarpio pabaigą XIV amžiuje (Rosenberg, Switten, Le Vot 2013, 1). Galima pastebėti, kad šis skilimas paliko žanrų ir temų įvairovę prancūzų šansonuose, kurie turiniu nedaug skyrėsi nuo poezijos meno.

Du repertuarai buvo panašūs savo lyrikos supratimu, tačiau skyrėsi kalbos pasirinkimu. Viduramžiais Prancūzija neturėjo kodifikuotos kalbos. Šalis kalbiniu požiūriu buvo padalinta į šiaurės regioną, kuriame buvo kalbama neo-lotyčių kalbos dialektais, žinomais kaip (*langue d'oil*) dar vadinama senąja prancūzų kalba. Pietų regiono tarmės taip pat buvo kilusios iš lotyčių kalbos ir sudarė branduolį, kuris vadinosi (*langue d'oc*). Tai buvo referuojama kaip senoji provanso kalba arba vis dažniau vadinam senąja oksitanų kalba. Nuo trubadūrų gyvavimo laikų oksitanų kalbą palaipsniui nustelbė prancūzų kalba (Rosenberg, Switten, Le Vot 2013, 1).<sup>23</sup>

---

pièces (Quand partis sui de Provence) (de Perrin d'Angecourt) et Au reparier que je fis de Provence (anonime). Mais le témoignage le plus important à ce point de vue est celui de la Bible Guyot, dont l'auteur avait certainement visité les principes cours seigneur-riqls du Midi vers la fin XII siècle (Meyer 1890, 5).

<sup>23</sup> The activity of the troubadours and trouveres spanned the 12th and 13th centuries, after which that of the troubadours, for reasons political and cultural, lost its vitality, while, for the others, lyricism took on new forms and tended in different directions. Two great movements, first discernible in the last third or so of the 13th century, assumed resounding importance thereafter. One was the development of vernacular polyphony-its foremost expression being the motet-

Helen'a Dell kritiškai apžvelgia truverų kūrybą: „Visuose žanruose objektas keliamas taip, kad atitiktų subjekto poreikius, tačiau kiekvienu atveju kažkas lieka nepatenkinama po norų patenkinimo. Priešprieša, kurią sukūrė truverai ir tęsia mokslininkai tarp aukštojo stiliaus troškimo ir žemo stiliaus geismo, nepalaikoma nesąmoningame lygmenyje. Neišsakyto troškimo ieškojimas, neišvengiamai kelia klausimus apie skirtingiems žanrams būdingus chronotopus, tai yra dainoms būdingas laiko, erdvės, atsitiktinumo biheviorizmas bei jų santykinė svarba. Troškimai ir chronotopai intymiai susiję. Apskritai XX amžiaus kritika dažnai truverų šansonus vadina blyškiu trubadūrų aidu“ (Dell 2008, 5).<sup>24</sup>

Helen'a Dell analizuodama meilės aspektus bei vyro ir moters santykius trubadūrų ir truverų kūryboje, pabrėžia žymėtą prancūzų kalbos gramatinę giminės kategoriją, kuri rodo tam tikrą dėsninę panašumą su poetine kūryba. Ji kaip ir Samuel'is Rosenberg'as mini Dantę: „Dantė patvirtina nežymėtą dainos statusą teigdamas: kad visas poetinis menas įtrauktas į *canzone* matyti iš to, jog bet kokį meną galima rasti *cansone*, bet ne atvirkščiai *vis versa* (De Vulgari 73, my empahasis). Dantė visą kitą poetinę kūrybą kategorizuoja kaip žymėtą ir todėl ribotą bei prastesnę. Žymėjimas turi ypatingą reikšmę seksualinių skirtumų atžvilgiu, kurį rodo prancūzų kalbos gramatikoje esanti giminės kategorija. Prancūzų kalboje *lionne* pranc. / *liūtė liet.* yra pažymėta, o *lion* pranc. / *liūtas liet.* yra nežymėtas ir tai suteikia „pagrindinę reikšmę“ kaip nurodo (Jakobson 138 cit. iš Dell 2008, 24 ).

---

alongside traditionally monophonic composition. The other was the rise of poets exercising their craft in language alone, showing no inevitable concern with music. Such changes and others brought the period of the troubadours and trouveres to an end at the dawn of the 14th century. If the two repertoires are alike in their understanding of lyric, they are most obviously dissimilar in their choice of language. France in the Middle Ages did not yet have a standard, codified language. The country was by and large divided linguistically into a northern region which spoke a range of neo-Latin dialects collectively known as langue d'oïl, or Old French, and a southern region whose dialects, also stemming from Latin, formed a cluster called langue d'oc, normally referred to today as Old Provensal or, increasingly, Old Occitan. Since the time of the troubadours, Occitan has gradually been eclipsed by French as the tongue of the south, a change of fortune which makes the poetry today a displaced artifact on its native soil (Rosenberg, Switten, Le Vot 2013, 1).

<sup>24</sup> In all the genres an object is posed to fit the subject's need but in each case something fails in the progress towards this object or else something is left as an unsatisfiable residue after the satisfaction of need. The opposition, made by the trouvères and continued by scholars between desire in high style and need or lust in low style, is not sustained at the unconscious level. The quest for unspoken desire sees inventively to raise questions of the characteristics chronotopes of different genres, that is the characteristic behaviour of time, space, contingency and necessity in songs and their relative importance. Desire and the chronotope are intimately linked. Criticism – on the whole, twentieth-century criticism – has often considered the *trouvere chanson* as a mere pale echo of the troubadour (Dell 2008, 5).



<...> Nežymėta vyriška pozicija yra universali, o moteriškoji pozicija paliekama individualioje prieštaringoje pozicijoje, kuri yra už kategorijos ribų ir įtraukta į poaibį (Dell 2008, 24).<sup>25</sup>

Šansonas kilęs iš pietų. Tai tubadūrų kūrybos, *canso* iš Oksitanijos, pritaikymas kūrėjams esantiems šiaurėje. Tai rimta aristokratiška kūryba prieš, kurią visi kiti žanrai nuvertėja. Neabejotinai vertinami ir šiaurės *chansonniers*. Šiaurės dainų autorių dainos taip pat neabejotinai buvo vertinamos. Randama daug žanrų, kurie nesusiję ar mažiau susiję su dvaro kūryba. Pavyzdžiui, aušros, drobės dainos, šokių dainos ir daugybė kitų kūrinių (Dell 2008, 24).<sup>26</sup>

Kaip teigia Samuelis Rosenbergas: Truverų repertuaras labiau išplėtotas ir apima ne tik iš trubadūrų perimtus žanrus, bet ir nearistokratišką lyriką, kilusią iš langue d’oil regiono. <...> Tai vienas indeksas tarp daugelio kitų, rodantis skirtingų stilistinių ar leksinių registrų derinimą tam tikroje kompozicijoje. Dvaro elementai perkeliama į gimtosios kalbos kūrinius, o liaudies dainos elementai perkeliama į aukštąjį dainavimo stilių (Rosenberg, Switten, Le Vot 2013, 2).<sup>27</sup>

## 2.2. La chanson de geste

La chanson de geste tradicija siekia seniausius laikus. Dominique Boutet teigia: „Kai XI amžiuje buvo pradėta plėtoti La Chanson de Roland literatūra prancūzų šnekamąja kalba, kuri buvo dar tik besivystanti ypač rašytinėje srityje ir apsiribojo keletu pamaldžių poemų – Klermono aistra

---

<sup>25</sup> Dante is claiming an unmarked status for the canzone when he maintains: That the whole of poetic art is contained within canzone is evident from the fact that whatever art is found in the canzone, but not vice versa“(De Vulgari 73, my emphasis). By this token, Dante categorizes all other other poetic productions as marked and thus delimited and inferior. Marking has a special significance in relation to sexual difference, a significance wich French grammatical gender makes clear. In French lionne is marked whereas lion is unmarked, providing the „basic meaning“ as Jakobson points out (Jakobson 138). The difficulty, alluded to above, of categorizing songs in the woman’s voice is a question of marking. The unmarked masculine poses as universal, leaving the feminine in an individious and contradictory position, as both outside categorization and enclosed as a subset (Dell 2008, 24).

<sup>26</sup> The chanson had its origins in the South; it is northern adaptation of the troubadour canso of Occitania. It is serious, aristocratic production, against wich all other genres are automatically devalued. Nevertheless, prized as the chanson undoubtedly was, in the northern chansonniers we also find numerous examples of non-courtly or less courtly genres, such as aubes, chansons de toile, dance songs and many system (Dell 2008, 24).

<sup>27</sup> The trouvere repertory is much more extensive in this regard, encompassing not only the various genres adopted from the troubadours but non-aristocratic lyric types deriving from the region of the langue d’oi’l itself. This is one index among others of a readiness on the part of the trouveres increasing as time went on-to blend genres, to juxtapose different stylistic or lexical registers within a given composition, to bring elements of the courtly into works of native provenance and elements of folksong into the high style of the grand chant (Rosenberg, Switten, Le Vot, 2013, 2).

arba hagiografais: Šv. Eulalijaus sekimas, Šventojo Alekso gyvenimas. Jų stilius buvo lyginamas su la chanson de geste stiliumi. XIII amžiuje Jean'as de Grouchy'is savo traktatą *De Musica*, paaukoja *la chanson de geste* formos kūriniių plėtojimui ir sieja jas su šventųjų gyvenimais. Taip yra todėl, kad *la chanson de geste*, kuri išgyveno pirmąjį kūrybos etapą (daugiausiai šnekamąja kalba), taip pat šventė pergalę istorijoje, kurioje buvo siejamos krikščioniškosios vertybės su kariškėmis (Boutet 1993, 3).<sup>28</sup> Kaip pastebi daugelis tyrinėtojų *Les chansons de geste* pradžioje buvo susijusios su šventųjų gyvenimais ir buvo atliekamos jonglierių, (Boutet 1993, Rychner 1999, 3) truverai taip pat minimi tyrinėtojų raštuose (Knudson 1966, Roussel 2005).

Claude'as Roussel'as teigia: „Netgi jei yra individualių savybių, ar matomas netipinis realizavimas, šios, kartu pristatomos dainos, buvo neabejotinai giminingos. Tekstus siejo ta pati struktūra ir temos, kurių didžioji dalis buvo komponuojamos siauroje geografinėje vietovėje, šiaurinėje langue d'oïl šalies dalyje, kurioje ilgiau nei kitur buvo kuriamos la chanson de geste formos poemos.“ – pastebi Paulius Meyer'is savo įžangoje apie Brun de la Montagne (Roussel 2005, 5)<sup>29</sup>. Pastebėta, kad la chanson de geste poemų tradicija galėjo pasiekti mūsų laikus, darydama įtaką religinei ir patriotinei tematikai šansonuose.

Kalbant apie trubadūrų bei truverų kūrybą Jean-François Braunstein'as ir Bernard'as Phan'as *Visuotinės kultūros istorijoje* teigia: "Ilgai užmiršta viduramžių literatūra XIX a. vėl susidomėjo romantikai, įkvėpti vokiečių filosofo Johano Herderio, ankstyvojoje tautos literatūroje ieškojusio jos dvasios, darbų. Vadovaudomiesi šia idėja, prancūzų literatūros istorikai susidomėjo herojiniais epais“ (Braunstein, Phan 2001, 117). Herojinis epas la chanson de geste. Terminologija – gesta reiškia atliktus žygius, žygdarbius. Šis žanaras susiformavo XI a. pradžioje. Tai dainuojamos epinės poemos,

---

<sup>28</sup> Lorsque, au cours du XI siècle, sans doute un peu après l'an Milla Canson de Roland commence à s'élaborer, la littérature française en langue vulgaire est encore embryonnaire, du moins dans le domaine de l'écrit: elle se limite à quelques poèmes pieux comme la Passion de Clermont, ou hagiographiques comme la Séquence de sainte Eulalie, la Vie de saint Léger ou, surtout, la Vie de saint Alexis, dont le style a été utilement comparé à celui de la chanson de geste <...> A la fin du XIII siècle Jean de Grouch, dans son traité De Musica, consacre un développement à la chanson de geste, qui ont connu, à ce qu'il semble, leur phase de premier développement (principalement oral?) à cette même époque, célèbres elles aussi une forme de dépassement, plus engagée dans l'Histoire, et qui associe les valeurs chrétiennes aux valeurs guerrières. Il faut conserver le souvenir de cette parenté et cette coexistence originelle (Boutete 1993, 3).

<sup>29</sup> Même s'il existe des particularités individuelles, voire quelques réalisations atypiques, ces chansons présentent dans l'ensemble un incontestable air de famille. D'étroites parentés thématiques et structurelles relient entre eux ces textes, composés de surcroît pour la plupart dans une aire géographique relativement étroite, cette « partie septentrionale des pays de langue d'oïl » où l'on « a continué plus longtemps qu'ailleurs à composer des poèmes en forme de chanson de geste », comme le fait observer Paul Meyer dans son introduction à Brun de la Montagne (Roussel 2005, 5).

sudarytos iš „laisses“, t. y. Ilgų vienu atsikvėpimu išdainuojamų posmų tiradų. Įdomu, kad herojinių epų siužetai atspindi trijų šimtų metų senumo Karolingų epochą. Karolis Didysis yra iškilus jų personažas, kuriam Rolando giesmėje – 200 m. Iš to matyti koks gyvas Karolingų renesanso prisiminimas išliko vėlesniuose amžiuose <...> Šioje literatūroje itin svarbūs trys nauji žanrai: herojinis epas, kūriniai apie kurtuazinę meilę ir Artūro romanai. Jie leidžia geriau suprasti be galo seną patriotizmo jausmą, labai originalią meilės jausmo sklaidą ir fantastinę riterių pasaulio viziją (Braunstein ir Phan 2001, 117).

Taip pat pastebima meilė gimtajai šaliai, išryškėja laisvės tema. Braunstein'as ir Phan'as apie „Rolando giesmę“ teigia <...> „Šiame kūrinyje taip išsakoma meilė mielajai gražiajai Prancūzijai, kurią didvyriai laimina kai perėję Pirėnus sugrįžta į gimtinę: „*Prancūzijos žeme, esate mieliausia šalis*“ (Braunstein, Phan 2001, 117).<sup>30</sup> Šie ir kiti meilės Prancūzijai aspektai pastebimi XX amžiaus prancūzų šansonuose.

Kalbant apie epinę kūrybą, pastebima ir netradicinių temų. Pavyzdžiui, Philip'as E. Bennet'as teigia: Naujausių mokslininkų tyrimai prasidėjo devintajame tarptautiniame Rencsesvalso draugijos kongrese. William'as W. Kibler'is pateikė dokumentą, kurio siužetas susijęs su daugelyje šalių vykusiais nuotykiiais, kurių metu pagrindinė herojė subjauroja save ir bėga, kad išvengtų savo tėvo imperatorius kraujomaišos ketinimų (Bennett 2012, 527).<sup>31</sup> Tai rodo vetybinį požiūrį, temas ir turinį. Tokio ar panašaus turinio XX a. šansonuose nesutinkama.

Nekonvencinius šeimos santykius poemose analizavusi Dorothea Kullmann rėmėsi besivystančia XIV amžiaus civilizacija ir paaiškino tradicinio epo problemišumą (Bennett 2012, 527).<sup>32</sup> Galima pastebėti, kad tai rodo ryšį tarp senųjų laikų realybės ir kūrybos bei šių laikų temų ir realybės atskirtį.

---

<sup>31</sup> The starting point for this survey of recent scholarship is the paper given by William W. Kibler to the ninth international congress of the Société Rencsesvals the plot of which concerns the adventures in a number of countries of the heroine, who disfigures herself and flees to escape the incestuous intentions of her father, the emperor (Bennett 2012, 527).

<sup>32</sup> The complex web of unconventional family relationships in these poems has been explored by Dorothea Kullmann, who invokes the evolving civilization of the fourteenth century to explain the problematization of traditional epic values (Bennett 2012, 527).

Doguet ir Rizik'as pastebi skirtumą: „Meilės ir draugystės dualizmas tesiasi nuo Antikos. Svarbia vieta filosofinėje refleksijoje laikoma tai, kad egzistuoja tikra sujauktis ir vertybių inversija, kuri mus atskiria nuo senovės“ (Dogue, Rizik 2017).

### 2.3. XX amžiaus prancūzų šansonai

Kalbėdamas apie prancūzų šansonus Dietmar'as Rieger'is teigia: „Belieka parašyti prancūzų šansonų istoriją. Suprantama, kad tai negali būti atlikta tinkamai ir mokliškai kol nėra padaryta pakankamai tyrimų apie visus šio žanro istorinius etapus ir daugialypes lyrinės poezijos sąsajas, ypač po Antrojo pasaulinio karo (Rieger 1988, 1).<sup>33</sup>

Kai kurie autoriai prancūzų šansonų pavadinimo atsiradimą sieja su Prancūzijos revoliucija (Garapon 1999, Rickman 2021), todėl karo tema gali būti analizuojama šansonų kontekste ir siejama su meile Prancūzijai. Pavyzdžiui, Dietmar'as Rieger'as teigia: Peteri'o Hackso kūrinyje *Das Jahrmarktsfest zu Plundersweilern* kuriame, Malbrough'as vartoja antimilitarizmo terminą ir apeliuoja į sentimentalios pajuokos padarinius. Tai išvykimo į naują tyrą ir džiaugsmingą karą triumfas. Mes neturime skubėti aiškinti paskutinės dainos eilutės demobilizacijos prasme. Daina taip pat gali būti žmonių ginklas. <...> Viktoras Hugo, būdamas tremtyje konstatavo Prancūzijos gyventojų paklusnumą imperatoriškam režimui, todėl tikėjosi užtikrinti ilgalaikį, su daina siejamą, laisvės idealo populiarumą (Rieger 1988, 71).<sup>34</sup> Citatoje pastebimas dar vienas prancūzų šansonų bruožas – laisvės tema, kuri turi ryškias sąsajas su meile Prancūzijai. Ši tema pastebima ir XX amžiaus šansonuose.

---

<sup>33</sup> L'histoire de la chanson française reste encore à écrire. L'on comprendra que celle-ci ne pourra être réaliée d'une façon satisfaisante et scientifique avant que des recherches suffisantes n'aient été entreprises sur toutes les phases postmédiévales de l'histoire de ce genre rapprochements multiples de la chanson et de la poésie lyrique, surtout après la seconde guerre mondiale (Rieger 1988, 1).

<sup>34</sup> L'antimilitarisme, dans la plus résante utilisation de Malbrough, fait appel aux effets de la dérision sentimentale. Il s'agit de la pièce de Peter Hacks, *Das Jahrmarktsfest wu Plunderszeilern*. Le triomphalisme du départ à la guerre fraîche et joyeuse <...> Il ne faut pas se hater d'interpréter le vers final dans un sens démobilisateur. La chanson peut aussi être l'arme du peuple. Telle est, un siècle après Beaumarchais, la conviction de Victor Hugo qui, du fond de son exil, constate la soumission de la population française au régime impérial, mais prétend assurer la permanence d'un idéal de liberté à travers une voix populaire, identifiée à la chanson (Rieger 1988, 71).

Bertrand'as Dicale'is teigia: „Esame žmonės, kurie dainuoja ir mėgsta, kai dainuoja, esame tie, kurie savo didžiuosius principus ir mažus džiaugsmus sudeda į dainas, kurie kuria ir rašo kiekvienai savo gyvenimo akimirkai (Dicale 2016, 1).<sup>35</sup> Tai rodo, kad prancūzų šansonuose atsispindi tautos charakteris. Juose galima išvelgti daugelį žmogiškos būties aspektų ir atskleisti prancūzų mentalitetą. Individualioje kūryboje ypač atsiskleidžia esminės žinios apie pasaulį.

Tyrinėti prancūzų šansoną, jo puošnumą ir nenuoseklumą, kilnumą ir trivialumą – tai tyrinėti mūsų šalį, jos atmintį, aistras ir sielą. Šis prancūziškų šansonų mylimųjų žodynas primena: Brassena, Gainsbourg'ą, Barbarą, Souchon'ą, Aznavourą, Brelį, Bashung'ą, Gréc'ą, Trenet'ą, Piaf, Delerm'ą, ar Goldman'ą ir taip pat kerinčią realybę, kuri painioja amžių ir žanrus. Nes mylėti šansoną – tai, galbūt branginti Paryžių ar švęsti ilgą kovą prieš cenzūrą, patirti revoliucijos melancholiją, prisiminti jaunystę, seną mokytoją ar pamilti naują saulę (Dicale 2016, 1).<sup>36</sup>

Apie šansonų žanrą Joël July teigia: „Daina yra savarankiškas žanras, kuris yra populiarus ir toks turėtų būti ir nepaisant teisėtų literatūrinių ir poetinių ambicijų turėtų stengtis tokiu išlikti. (Julie 2016, 1).<sup>37</sup>

Požiūris į prancūziškas dainas keitėsi po revoliucijos. Paul'as Garapon'as pastebi: Ypatingą pasaulinės muzikos Prancūzijoje sėkmę paaiškina trys veiksniai: pirmiausia, po Prancūzijos revoliucijos parodyta politinė valia defolklorizuoti šalį, sukuriant svetingą erdvę muzikai iš kitur (visų pirma, džiazui ir XX amžiaus lotynų muzikai); antras veiksnys – bendruomenės kultūrinės raiškos atgimimas, kuris eina paskui dekolonizaciją ir lydi jakobinų centralizmo kritiką...(Garapon 1999,

---

<sup>35</sup> Nous sommes ce peuple-là, qui chante et aime que l'on chante, qui met ses grands principes et ses petits bonheurs dans des chansons, qui écrit et compose pour et à propos de chaque instant de sa vie. Nous sommes ce pays qui se donne des idoles au nom américain et rend universelle sa Vie en rose, qui envoie partout dans le monde sa Marseillaise avant d'en faire un reggae (Dicale 2016, 1).

<sup>36</sup> Explorer la chanson française dans ses splendeurs et ses incohérences, dans sa noblesse et ses trivialités, c'est explorer notre pays, sa mémoire, ses passions, son âme (Dicale 2016, 1).

Ce Dictionnaire amoureux de la chanson française évoque donc Brassens, Gainsbourg, Barbara, Souchon, Aznavour, Brel, Bashung, Gréco, Trenet, Piaf, Delerm, ou Goldman, mais aussi ces réalités transversales qui emmèlent les âges et les genres. Car aimer la chanson peut être chérir Paris ou célébrer le long combat contre la censure, avoir la mélancolie d'une révolution à venir ou renouveler une ancienne jeunesse, se souvenir d'un vieux maître ou s'engouer d'un nouveau soleil (Dicale 2016, 1).

<sup>37</sup> La chanson est un genre à part entière qui est populaire<sup>1</sup>, qui doit l'être et qui doit s'efforcer de le rester malgré ses légitimes ambitions littéraires et poétiques. Une fois cet axiome solennellement posé, comme un pari sur l'avenir, il faut se hâter d'ajouter qu'elle ne risque pas de toute façon de s'affranchir et de se démarquer de sa veine populaire<sup>2</sup> tant qu'elle est une performance vocale et scénique (ce qui fait, intrinsèquement pour la première, accessoirement pour la seconde, partie de son cahier des charges), et une industrie (Julie 2016, 1).

113)<sup>38</sup>. „Šansonas yra ne tiek muzikinis žanras, kiek ideologinis naratyvas“, – teigia Davidas Looseley savo 2012 m. knygoje *Imagining the popular in contemporary French Culture angl. (Populiarumo įsivaizdavimas šiuolaikinėje Prancūzų kultūroje liet.)*. Jo minimas šansonas yra la chanson française – muzikos žanras, taip susipynęs su prancūzų kultūra, kad pažodžiui verčiamas kaip „prancūziškos dainos“ (Rickman 2021, 1). Kalbėdama apie prancūzų šansonus Catherine Rickman teigia: “Virsmas prancūzų dainose įvyko 1840 -aisiais, kai po revoliucinis romantizmas skatino kaimo gyvenimą, folklorą, o valdžia ėmė stengtis rinkti tradicines dainas” (Rickman 2021, 1).<sup>39</sup>

Lietuvių valstybinėje enciklopedijoje prancūzų dainas Vytautas Bruveris aprašo taip: “šansonà (pranc. chanson – daina), prancūzų poezijos ir muzikos žanras; liaudies ir profesionaliosios kūrybos daina. <...> Šansona dabar vadinamos liaudies ir populiariosios dainos“ ([Visuotinė lietuvių enciklopedija \(www.vle.lt\)](http://www.vle.lt)). Šiame darbe XX a. populiariosios dainos vadinamos šansonais. Terminas pasiskolinatas iš Delfi.lt.

Populiarūs šansonai tai kultūros dalis, kurių analizė atskleidžia šalies kultūrą, mąstymą, problemas ir vertybes. Kalbant apie kultūros ir dainų tyrimus Chris’as Barker’is ir Emma Jane pastebi: Adornas (1941) teigia: populiariai muzikai, o ypač džiazui kaip stilizuotiems žanrams, trūksta originalumo ir reikalauja mažai pastangų iš tokios muzikos klausytojų auditorijos. Adorno teigimu standartinės muzikos tikslas yra standartizuotos reakcijos, patvirtinančios gyvenimą tokį, koks jis yra. Tai apima ne tik atviras reikšmes, bet ir struktūruoja žmogaus psichiką į konformistinius būdus. <...>

---

<sup>38</sup> Trois facteurs convergents expliquent le succès particulier de la world music en France : en premier lieu, la volonté politique de défolkloration du pays depuis la Révolution française, créant finale ment un espace d'accueil aux musiques d'ailleurs (et, d'abord, au jazz et aux musiques latines au XXe siècle); en second lieu, le retour en force de l'expression culturelle communautaire, laquelle fait suite à la décolonisation et accompagne la critique du centralisme jacobin, les débuts de la décentralisation et l'émergence d'une Europe qui réhabilite le régional; enfin, l'apparition dans la diplomatie française du concept politique de francophonie (Garapon 113, 1999).

<sup>39</sup> Chanson is not a musical genre so much as an ideological narrative,” explains David Looseley in his 2012 book, *Imagining the popular in contemporary French culture*. The chanson he refers to is la chanson française, a genre of music so intertwined with French culture that it literally translates to “French songs” (Rickman 2021, 1).

One of the first such transformations came in the 1840s, when post-revolutionary romanticism led to a glorification of rural life and folk traditions, and the government began to strive to collect and anthologize traditional songs (Rickman 2021, 1).

Jis įrodinėja, kad kultūros industrija kartu su šeimos tandemu kuria „ego silpnumą“ ir ‘autoritarinę asmenybę’ (Barker, Jane 2016, 58).<sup>40</sup>

Chris’as Barker’is ir Emma Jane teigia: „Adorn’ui kritinis menas yra tas, kuris nėra orientuotas į rinką, jis meta iššūkį konkrečios visuomenės suprantamumo standartams. Pavyzdys būtų atonali Arnoldo Schoenbergo muzika, kuri, Adorno teigimu, mus verčia apmąstyti naujus pasaulio matymo būdus: Galime pažymėti, kad kritikuojama daugiausia forma, o ne turinys. (Barker, Jane 2016, 58).<sup>41</sup>

Galima teigti, kad sudėtingesnės formos padeda ugdyti sudėtingesnes kognityvines struktūras, kurios leidžia ugdyti klausytoją kaip asmenybę, suvokiančią sudėtingus gyvenimo procesus.

### III. MYLIMŪJŲ KONCEPTAI XX PRANCŪZŲ ŠANSONUOSE

#### 3.1. Meilė ir mylimieji – žodynų reikšmės

Jos ir Jo konceptai – mylimosios, mylimojo ar mylimųjų stereotipai, turintys meilės konotaciją atskleidžiami remiantis mylimojo (-osios) ar mylinčiojo (-iosios) veiksmiais, jausmais ir kalba. Mylimieji šansonuose reiškiami vardais ir visais įvardžiais.

Analizuojant populiarius šansonus galima rasti ne tik naujų vaizdinių, bet ir iš senų laikų likusių meilės, kaip dvasinės vertybės atspindžių ir apibūdinimų, kurie rodo meilės reikšmę XX a. Prancūzijos kultūrinio gyvenimo kontekste. Kalbant apie mylimųjų konceptus svarbios kultūrinės šansonų žinios. Anna Wierzbicka teigia: Tikrai nėra konflikto tarp domėjimosi kalbinėmis ir

---

<sup>40</sup> Adorno (1941) regarded popular music, and jazz in particular, as stylized, lacking in originality and requiring little effort by its audience. For Adorno, the aim of standardized music is standardized reactions that affirm life as it is. This involves not just overt meanings but also the structuring of the human psyche into conformist ways. Adorno displaces notions of ideology (as ideas) with those of Freudian psychology. He argues that the culture industries, in tandem with the family, produce ‘ego weakness’ and the ‘authoritarian personality’ (Barker, Jane 2016, 58).

<sup>41</sup> In contrast, critical art for Adorno is that which is not oriented toward the market but instead challenges the standards of intelligibility of a reified society. An example would be the atonal music of Arnold Schoenberg which, Adorno argues, forces us to consider new ways of looking at the world. We may note that the critique here is largely a question of form rather than content. Specifically, Adorno praises nonrealism and the ‘alien’ nature of art which, it is argued, inspires us through its ‘utopian negativity’ (Barker, Jane 2016, 58).

konceptualiomis universalijomis ir domėjimosi kalbos ir kultūros sistemų įvairove. Priešingai, siekiant tikslo, šie du interesai privalo eiti koja kojon (Wierzbicka 1997, 23).<sup>42</sup>

Kalbant apie mylimųjų konceptus galima remtis Aloyzo Gudavičiaus teiginiu: „Koncepto ribos yra neryškios, kaip ir kitų mentalinių dalykų atveju, nesunku nurodyti koncepto centrą, tačiau jo periferija peržengia kitų konceptų ribas, sudarydama bendras, persidengiančias zonas“ (Gudavičius 2011, 113). Su mylimųjų jausmo ir emocijų konotaciją turinčiais konceptais susijusios žodyninės reikšmės žymi žmogaus asmenybei svarbiausius meilės aspektus, o mylimojo ir mylimosios santykių tikslas turėtų būti šeima.

Jossete Rey-Debove žodyne meilė ir mylimieji apibūdinami taip:

**I. L'AMOUR** 1. Labai stiprus švelnumo jausmas, susimaišęs su fiziniu potraukiu, kurį žmogus jaučia žmogui. Jis myli savo žmoną. Tai bendra meilė: tarp jų viskas gerai; tai didžioji meilė: jie gyvena didele meile, beprotiška meile – **aistra** (Rey-Debove 1999, 36).<sup>43</sup>

2. „Mylėtis. Turėti seksualinius ryšius. Labai familiarus stilius – bučiuoti. Jie mylisi. Ji mylisi sus savo vyru“ (Rey-Debove 1999, 36).<sup>44</sup> Šiame apibrėžime matomi mylimų – vyro ir moters santykiai. Svarbus šeimos aspektas. Tai rodo vertybinį požiūrį į meilės ryšius.

**I. UN AMOUR** 1. Santykiai, įsimylėjimo nuotykis. Jo gyvenime buvo daug meilių. Ji ieško naujos meilės (Rey-Debove 1999, 36). Šis meilės apibūdinimas rodo trumpalaikius santykius ir tam tikrą vertybinį požiūrį, kuris skiriasi nuo krikščioniškojo. Meilės priesaikos santuokai iki mirties.

3. Seksualiniai santykiai. Tai meilės metas. Tai gyvūnų meilės metas – poravimosi metas (Rey-Debove 1999, 37).<sup>45</sup>

---

<sup>42</sup> In fact, there is no conflict between an interest in linguistic and conceptual universals on the one hand and an interest in the diversity of language-and-culture systems on the other. On the contrary, to achieve their purpose, these two interests must go hand in hand (Wierzbicka 1997, 23).

<sup>43</sup> L'AMOUR Sentiment très fort de tendresse mêlée d'attirance physique que l'on éprouve pour une personne. Il a de l'amour pour sa femme. C'est un amour partagé: Tout va bien entre eux; c'est le grand amour: Ils vivent un grand amour, un amour fou – **passion**. J'ai reçu une LETTRE D'AMOUR. Il lui a fait une D'ECLARATION DAMOUR. L'année dernière; j'ai eu une belle HISTOIRE D'AMOUR: Il y a un CHAGRIN D'AMOUR. (Rey-Debove 1999, 36).

<sup>44</sup> Kita reikšmė (qqn) FAIRE L'AMOUR: avoir des rapports sexuels. STYLE TRES FAMILIER **baiser**. Ils ont fait l'amour. Elle a fait l'amour avec son mari (Rey-Debove 1999, 36).

<sup>45</sup> II. 1 Relation, aventure amoureuse. Il y a eu plusieurs amours dans sa vie. Elle cherche un nouvel amour. (au pluriel) LES AMOURS (de qqn): sa vie amoureuse. Comment vont tes amours? 3. Relation sexuelles. C'est la saison des amours ; chez les animaux. -rut. 4. Personne aimée. Mon amour, écris moi. 5. Représentation de l'amour souvent sous la forme d'un petit enfant armé d'un arc flèches). Il peint des Amours. Ta fille est jolie comme un amour (Rey-Debove 1999, 37).



Meilė gali būti skirta daugeliui vertybinių dalykų, o meilė žmogui turi tik jam vienam būdingų bruožų.

4. Mylimas asmuo. Mano meile, parašyk man (Rey-Debove 1999, 37).

5. Meilė dažnai vaizduoja mažo vaiko su lanku (strėlėmis) pavidalu. Jis piešia Meiles. Tavo dukra graži kaip meilė (Rey-Debove 1999, 37).<sup>46</sup>

Sinonimų ir antonimų žodyne teigiama: „Meilė – susijungimas su idealu. Sinonimai: garbinimas, kultas – literatūrinis stilius: pamaldumas. Labai stiprus skonis kažkam. Sinonimai: *Prisirišimas, garbinimas, susižavėjimas, karščiavimas, mėgimas, susidomėjimas, aistra, polinkis, nuolaidumas.*

Antonimai: *antipatija, priešiškus, pasibjaurėjimas, panieka, nepasitenkinimas, neapykanta, pasišlykštėjimas, nedraugiškumas, abejingumas, neigiamas išankstinis nusistatymas, – literatūra: bjaurumas, prakeikimas (pasibaisėjimas)“ (Synonymes & Contraires 2004, 56).<sup>47</sup>*

Kitas žodis, kuris minimas žodyne, kalbant apie meilę: **S’amouracher** sangražinis veiksmažodis (asmenavimas) Įsimylėti staigiai ir nerimtai: Ji yra įsimylėjusi berniuką, bet jiems nelabai gerai kartu sekasi (Rey-Debove 1999, 37).<sup>48</sup>

**Amouement** (pranc.) **meiliai** (liet.) prieveiksmis. 1. Su meile, švelniai. Berniukas ir mergaitė laikosi už rankų ir meiliai žiūri vienas į kitą (Rey-Debove 1999, 37).<sup>49</sup>

Kalbant apie meilę labai svarbus veiksmažodis **aimer**.

**Amoureux** Kas myli, kas jaučia meilę. Jis yra įsimylėjęs jauną merginą. Ji jį įsimylėjo. Jis beprotiškai įsimylėjęs.

## UN AMOUREUX, UNE AMOUREUSE 1. MYLĖTOJAS, MYLĖTOJA

---

<sup>46</sup> 4. Personne aimée. Mon amour, écris moi. 5. Représentation de l’amour souvent sous la forme d’un petit enfant armé d’un arc flèches). Il peint des Amours. Ta fille est jolie comme un amour (Rey-Debove 1999, 37).

<sup>47</sup> Amour nom masculin Adhcsion à un idéal. Syn adoration, culte – littéraire: dévotion, piété. Gout très vif pour quelque chose. Syn. Attachement, culte, fascination, fièvre, gout, intérêt, passion, penchant, propension. Contr: animosité antipathie, aversion, dédain, désaffection, haine, horreur, hostilité, indifférence, prévention – littéraire: abonimation, exécution (Synonymes & Contraires 2004, 56).

<sup>48</sup> S’AMOURACHER verbe pronominal (conjugaison ta) (qqn) Tomber amoureux de façon soudain et peut sérieuse: Elle c’est amourachée d’un garçon, mais ils ne vont pas bien ensemble (Rey-Debove 1999, 37).

<sup>49</sup> Amouement adverb 1. Avec amour, tendrement. Le garçon et la fille se tiennent par la main et se regardent amouement. 2. avec un soin tout particulier. Il s’occupe amouement des fleurs de son jardin.

1. Asmuo, kuris jaučia meilę. Asmuo, kuris yra žmogus, turintis skonį (kažkam) **aistringas**.  
Mano sūnus yra gamtos mylėtojas (Rey-Debove 1999, 37).<sup>50</sup>

**Amant** meilužis, -ė. **2)** psn. mylimasis, -oji; Laisvės mylėtojas; mylintieji susipyksta ir vėl susitaiko.  
**Aimer** (m ylėti) antonimas – dėtseter (neapkęsti, nekęsti);

Galima pastebėti, kad šansonuose žodis meilė yra vartojamas 25 kartus. Tai rodo, kad jei nėra žodžio *mylimasis ar mylimoji* žodis meilė nusako, jog Jis ar Ji yra meilės aplinkoje.

### 3.2. Mylimasis (Jis)

Kalbant apie sudėtingus Jo ir Jos santykius prancūzų šansonuose, meilės konotaciją bei žmogaus blaškymąsi ir vienas kito ieškojimą, galima remtis Platono „Puotoje“ esančiu vaizdiniu: „Senovėje mūsų prigimtis nebuvo tokia, kaip dabar, bet jungė moteriškąją ir vyriškąją lytis: savo išvaizda ir vardu ji apėmė tiek vyriškąją tiek moteriškąją lytį. Šito žmogaus kūnas buvo apvalus: jis turėjo apvalią nugarą, šonus, keturias rankas, kojų, tiek pat, kiek ir rankų, du visiškai vienodus veidus ant apvalaus kaklo, į priešingas puses nukreiptų veidų galva buvo viena, ausys keturios, gėdingos dalys dvi, o visa kita kiekvienas gali įsivaizduoti pagal tai, kas jau pasakyta. <... > Milžiniška buvo jų stiprybė ir jėga, ir sumanymus jis turėjo didelius. Jis kėsinosi užkopti į dangų ir pulti dievus“ (Anzenbacher 1992, 231). Pradedant nuo vyriškos giminės įvardžio, kuris dažnu atveju pagal meilės konotaciją yra mylimasis ar mylintis galima atskleisti meilės siekius. Platonas teigia: „Toku būdu kai žmogaus kūnas buvo perkirstas pusiau, kiekviena jo pusė, geisdama antrosios, ėmė su ja susisieti; apsikabindamos viena antrą ir susipynusios, troško vėl suaugti; mirė iš bado ir negalios ką veikti, nes, viena be antros nieko nenorėjo daryti“ (Pagal Platoną, Puota, 14 – 16/D 30 – 34 strump. Citata iš Anzenbacher 1992, 231).

Jis – ieškantis meilės ar mylimas, „*laisvės trokštantis jūreivis*“ ar „*nakties keliautojas*“. Meilės ar mylimosios ilgesys kaip Platono „dalių susijungimas“ verčia žmogų trokšti meilės objekto. 1

---

<sup>50</sup> 1. adjectif. Qui aime, qui éprouve de l'amour. Il est amoureux d'une jeune fille. Elle est tombé amoureux de lui. Il est éperdument amoureux. II. UN AMOUREUX, UNE AMOUREUSE 1 Personne qui éprouve de l'amour pour qqn. Alors, tu a un amoureux? Il est sorti avec son amoureux. Les amoureux s'embrassent, assis sur un banc. 2. UN AMOUREUX, UNE AMOUREUSE Personne qui De: une personne qui à un gout profond pour qqch passionné . Mon fils est un amoureux de nature.

pavyzdyje kalbama apie merginas ir teigiama – „*Meilė kaip pamišimas*“. Taip pat apdainuojamas laisvės troškimas, noras bėgti iš laivo ir sutikti mylimąją.

„*Dainuojanti širdis*“ galėtų priminti trubadūrų kūrybą ir jos įtaką tolimesnei prancūzų šansonų raidai.

1. *Dans les bars à la tombée du jour*  
*Avec les marins*  
***Quand on parle de filles et d'amour***  
***On verre à la main***  
*Je perds la notions des choses*

*Temstant baruose*  
*Su jūreiviais*  
*Kai kalbame apie merginas ir meilę*  
***Su taure rankoje***  
***Aš prarandu dalykų esmės supratimą***  
<...>

***L'amour qui comme un fou***  
***Et je me pends au cou***  
*De mon rêve*  
*Quand les bras ferment, que les marins*  
*Rejoignent leur bord*  
***Moi je rêve encore jusqu'au matin***  
*Debout sur le port*  
*Emmenez - moi*  
*Au bout de la terre*

***Meilė kaip pamišimas***  
***Ir aš pasikabinu ant kaklo***  
*savo svajonei*  
*Kai barai užsidaro, kai jūreiviai*  
*Prisijungia prie savo įgulos*  
*Aš vis dar svajoju iki ryto*  
*Stovėdamas uoste*  
*Palydėkit mane*  
*Į pasaulio kraštą*

***Je fuirai laissant la passe***  
***Sans aucun remords***  
*Sans bagage et le cœur libéré*  
***En chantant très fort***  
*Emmenez – moi*  
***Pabėgsiu palikdamas praėjimą***

*Be jokio gailėsčio*  
*Be bagažo ir laisva širdimi*  
**Labai garsiai dainuodamas**  
*Palydėkit mane (7. Priedas. Palydėkite mane)*

1 pavyzdyje kalbant apie meilę ir jūreivius atsiranda metafora. Michiel'is Leezenberg'as teigia: šiuolaikinis tokio požiūrio šalininkas galbūt yra George'as Lakoffas. Jis mąsto apie kalbinę metaforą kaip pagrindinio pažinimo savybę pamatyti vieną dalyką kito terminu (Leezenberg 2021, 16).<sup>51</sup>

Apibūdindamas metaforą Raymond'as W. Gibbs'as teigia: Svarbiausia, kad yra reikšmingų tyrimų, rodančių metaforos svarbą daugelyje abstrakčios minties ir žmonių emocinės bei estetiškos patirties sričių. Metafora yra ne tik ornamentinis kalbos aspektas, bet ir fundamentali schema, kuria remiantis žmonės konceptualizuoja pasaulį ir savo veiklą (Gibbs 2008, 3).<sup>52</sup> Metafora „*Et je me pends au cou de mon rêve*“ („*Ir aš pasikabinu ant kaklo savo svajonei*“), kuria norima pasakyti, kad Jis tiesiog praskvojo iki ryto. *Pasikabinimas ant kaklo* patvirtina pačią žodžio reikšmę, ir pasakymą, nes laisvės troškimas kenčiant sunkias darbo sąlygas ir planuojant streiką, kelia didelę įtampą ir troškimą bėgti, todėl po pokalbio apie merginas ir meilės ilgesį Jis lieka svajoti iki ryto. Pavyzdį pagrįsti tinka Arno Anzenbacherio teiginys: „Meilei poveikį daro, tas antropologinis faktas, kad žmogus yra istoriškas (5,5). Jis negali kaip gyvūnas iširti dabartyje, bet yra motyvuojamas praeities ir projektuojamas į ateitį. Šiuo požiūriu meilės taip pat neįmanoma apriboti vien dabartimi (šia naktimi, šiuo savaitgalio, šiomis atostogomis ir kt.); praeitis ir ateitis joje virsta problema. Vadinasi, jei kalbame apie meilę, o ne vien apie savitiksli seksualumą, tai ją įprasmina ištikimybė. Ištikimybė laike išsaugo Tau sakomą „Taip“. Tik ištikimybė realizuoja meilę (Anzenbacher 1992, 233). Žmogaus esmė atsiskleidžia troškimuose, kurie kaip idealus laisvės siekis skatina „*bėgti be bagažo*“, „*laisva širdimi*“ ir iškoti meilės.

---

<sup>51</sup> A modern adherent of such a view is perhaps George Lakoff, who thinks of linguistic metaphor as a manifestation of a basic cognitive capacity to 'see one thing in terms of another'. But a notion of metaphor as involving a mapping from one conceptual domain to another would seem to presuppose a 'literal domain', so it is not immediately clear how a romantic view of metaphor as the original form of language could be coherently formulated. For how could metaphor as a mapping between two - logically prior - domains be 'original' in any coherent sense? (Leezenberg 2021, 16).

<sup>52</sup> Most importantly, there is also significant research indicating the prominence of metaphor in many areas of abstract thought and in people's emotional and aesthetic experiences. Metaphor is not simply an ornamental aspect of language, but a fundamental scheme by which people conceptualize the world and their own activities (Gibbs 2008, 3).

2 pavyzdyje minimi Jo pėdsakai ir „ant jų lipančios“ „gražios merginos“. Jis nerimsta, nes laukia dienos skubos ir „saulės dukrų“, kurios „juokiasi ir kviečia“, sukurdamos linksmą, lengvabūdišką ir viliokišką įspūdį.

2. *J'ai bien de temps en temps  
Quelques idées qui dansent  
Voyageur de la nuit, moi qui en rimbelle  
Ai croisé des regards que je ne voyais pas  
J'ai hâte au point du jour  
De trou ver sur mes pas  
Ces filles du soleil qui rient  
et qui m'appellent  
Le matin au marché*

*Aš karts nuo karto  
Turiu keletą idėjų, kurios šoka  
Nakties keliautojas, aš daug darau  
Prasilenkiantys žvilgsniai, kurių nemačiau  
Laukiu nesulaukiu dienos skubos laiko, kad  
Rasčiau ant savo pėdsakų  
Šias saulės dukras, kurios juokiasi  
Ir, kurios mane kviečia  
Rytas turguje (1. Priedas. Provanso turgūs)*

Jo troškimas vėl išgirsti gražių merginų kvietimą Provanso turguje taip pat gali reikšti meilės ilgesį. 2 pavyzdyje Jis turi „šokačių idėjų“ ir Jį žavi, rytą turguje viliojančios merginos. Tai, kad Jis yra viliojamas ir kviečiamas rodo tam tikrą meilės, simpatijos ar patikimo konotaciją.

3 pavyzdys susijęs su dainomis ir ašaromis. Pastebima palikto vyro, ar to, kurį gali palikti, tema. Jei Jį ir Ją laikytume šeima, galima būtų apibūdinti išsiskyrimo liūdesį. Arno Anzenbacheris teigia: „Nepakartojamu būdu šeima suteikia galimybę suderinti bendravimą ir bendradarbiavimą, meilę ir darbą (5.6). Žinoma vykstant industrializacijai, įvyko gilus skilimas tarp darbo šeimoje (auklėjimas, namų ūkis, sodas, ir kt.) ir darbo už šeimos (uždarbiavimas ne namie). Tai pakeitė šeimos funkcijas. Šis pokytis neturėtų šeimos funkcijų panaikinti. Naujos perspektyvos galėtų atverti šeimai naujas galimybes (Anzenbacher 1992, 23). Šiame pavyzdyje (3) išsiskyrimo atmosfera kuriama pasitelkiant daiktus: „C'est jamais le coup de fil que j'espérais“ („niekada nebūna toks telefono skambutis kokio tikėjaisi“) ir aplinką „En voyant s'ouvrir les roses du jardin“ („matydamas

besiskleidžiančias rožės sode“) Jis gyvena apribotoje vietoje „*prie telefono*“. Jo kartojimas, kad „*aš tave myliu*“ rodo emocinę konotaciją ir beviltiškumą.

3. *En voyant s'ouvrir les roses du jardin*  
*Je vis près du téléphone*  
*Mais quand il sonne*  
*C'est jamais le coup de fil que j'espérais*  
*Tu m'oublies et moi je chante*  
***Mais si je chante***  
***C'est seulement pour me retenir de pleurer.***  
*Refrain*  
***Mon coeur te dit: Je t'aime***  
*Il ne sait dire que ça*  
***Je ne veux pas te perdre***  
***J'ai trop besoin de toi***  
***Mon coeur te dit: Je t'aime***  
*Il est perdu sans toi*  
***Mon coeur te crie:***  
***Je t'aime***  
*À chaque fois qu'il bat*  
<...>  
*Je t'invente et je ne sais plus où j'en suis*  
***À nouveau tes yeux m'éclairent***

*Matydamas besiskleidžiančias rožės sode*  
***Aš gyvenu prie telefono***  
***Bet kai jis suskamba***  
***Tai niekada nebūna toks telefono skambutis, kokio tikėjausi***  
*Tu mane pamiršai ir aš dainuoju*  
***Bet jei aš dainuoju***  
***Tai tik tam, kad sulaikyčiau verkimą***  
*Priedainis*  
***Mano širdis sako tau: aš tave myliu***  
*Ji nežino ką pasakyti tik tai*  
***Aš nenoriu tavęs prarasti***  
*Man per daug tavęs reikia*  
***Mano širdis tau sako: aš tave myliu***  
*Je découvre en ton absence*  
***Un vide immense***  
*Ji pasiklydo be tavęs*  
***Mano širdis tau šaukia:***  
***Aš tave myliu***  
*Kiekvieną kartą kai plaka.*  
<...>  
*Aš tave išrandu ir aš nežianu kur aš esu*

*Iš naujo tavo akys man šviečia* (21. Priedas. *Mano širdis tau sako: aš tave myliu*).

3 pavyzdyje pastebimas meilės kančios vaizdavimas, kuris panašus į trubadūrų kūrybą, kai meilę norima pamiršti ir tam turi padėti daina: „*Mais si je chante c'est seulement pour me retenir de pleurer*“ („*Bet jei aš dainuoju tai tik tam, kad sulaikyčiau verkimą*“).

Taip pat priedainyje *širdies plakimą* galima susieti su pirminiu kalbos šaltiniu, kuris apibūdinamas dainoje: „*širdis šaukia kad aš tave myliu kiekvieną kartą kai plaka*“ (3). 4 pavyzdyje taip pat minimas mylimojo liūdesys ir leksema verkimas, kuri rodo išsiskyrimą. Kalbant apie baimę būti paliktam ir prašymą nepalikti teigiama, kad daugiau neverksiu (4). 38 pavyzdyje kalbama, kad Ji buvo Jam per graži. Vėjas Jam tai pasakė ir Ji nubėgo. Dėl to Jis dažnai verkia. Šansonuose pastebėta trubadūrų meilės, kaip jausmo be atsako, tema.

Išsiskyrimas, kuris kažkiek panašus į meilę be atsako, primena emocinę meilės liūdesio ir ypač verkimo vyrų šansonuose temą. Toks liūdesys sutinkamas ir apdainuojant pralaimėtą kryžiaus žygį. Trubadūrų kūryboje esantis sentimentalumas atsispindi ir šansonuose. Sophie-Anne Leterrier teigia: „Nuo XVIII a. pabaigos ikiromantizmas žymi neišvengiamą literatūros naujumą. Lacurne de Sainte-Palaye ir Abbé Millot savo literatūrinėje trubadūrų istorijoje prideda sentimentalų įvaizdį kaip alternatyvą senajam“ (Leterrier 2005, 446).<sup>53</sup>

#### 4. *Ne me quitte pas /Je ne vais plus pleurer*

*Je ne vais plus parler /Je me cacherai la*  
*À te regarder / Danser et sourire*  
*Et à t'écouter /Chanter et puis rire*

*Nepalik manęs / Aš daugiau neverksiu*  
*Aš daugiau nekalbėsiu / aš pasislėpsiu ten*  
*Kad į tave žiūrėčiau / šokčiau ir šypasočiaus*  
*Ir tavęs klausyčiaus / Dainuočiau o poto juokčiausi*  
*Leisk man tapti / Šešėliu tavo šešėlio* (24. Priedas. *Nepalik manęs*)

Jo verkimas šansonuose minimas 6 kartus. Tai svarbus kultūrinis ir emocinis aspektas. Išsiskyrimas kelia neviltį 5 pavyzdyje. Verkimas taip pat sutinkamas kituose šansonuose, kai

---

<sup>53</sup> Dès la fin du XVIII e siècle, le préromantisme est l'indice de la nouveauté et de l'imminence d'une autre littérature. Lacurne de Sainte-Palaye et l'abbé Millot, dans leur Histoire littéraire des troubadours, y contribuent en proposant une image sentimentale, alternative à l'antique (Leterrier 2005, 446).

teigiama, kad kažkas išėjo, tiksliai nepaskoma kas, tačiau šis išsiskyrimas kelia didelį liūdesį (5, 8). Kitoje dainoje apie vyresnius mylimuosius, teigiama, kad Ji verkė, o Jis kentėjo. 4 pavyzdyje, Jis paliktas nežino ką daryti ir teigia: „*Danser et sourire et à t’écouter / Chanter et puis rire*” (šokčiau ir šypsočiaus ir tavęs klausyčiaus / dainuočiau, o po to juokčiausi”), o 5 pavyzdyje teigiama: „*en rire pour ne plus pleurer*” („juokdamasis, kad daugiau neverkčiau”). Pastebėta, kad leksema *verkimas* vartojama su antonimais *leksemomis juoktis ir šypsotis*.

5. *Et maintenant que vais-je faire*

***Je vais en rire pour ne plus pleurer***

*O dabar ką aš darysiu*

*Aš juoksiuos, kad daugiau nebeverkčiau (20. Priedas. O dabar)*

6. *J’étais blasé de cueillir en vain*

***Des baisers profanes***

*Quand j’ai croisé sur le grand chemin*

*Ma belle gitane*

*J’ai voulu la suivre un jour*

*Dans sa caravane*

*Comme un tzigane éperdu d’amour*

*Buvau pavargęs veltui rinkdamas*

***profaniškus bučinius***

***Kai kirtau pagrindinį kelią***

*Mano gražioji čigone*

***Aš norėjau vieną dieną ją pasekti***

***Jos karavane***

*Kaip beprotiškai įsimylėjęs čigonas (11 Priedas. Bohemietė didelėmis juodomis akimis)*

6. pavyzdyje Jis ieško bučinių, kuriuos matyt išmano Bohemietė. Ryškėja meilės kaip seksualumo tema. Trubadūrų epochą šansone atspindi trubadūras, kuris minimas kalbant apie maldą ir aukojimą vargšams (12).

Kitoje dainoje (7) pastebima Paryžiaus romantika siejama su įsimylėjimu kaip meilės nuotykiu, vėliau, galinčiu virsti rimtais santykiais, šeima. *Mitologijos žodyne* teigiama: „Moteriškų ir vyriškų (g. ir žmonių) figūrų atvaizdai taip pat apskritų ir pailgų ženklų išdėstymas sakralinėje zonoje, atskleidžia vėlyvojo paleolito paminklų pagrindinę idėją, ankstyvojo akmens amžiaus žmonių pasaulėžiūros branduolį – tai vaisingumas, kurio pagrindas yra vyriškojo ir moteriškojo prado santykis“ (Butkus 1997, 150). 7 pavyzdyje ne tik atspindi citatoje esantis moteriškojo ir vyriško



prado santykis ir tikslas, taip pat minima vieta (sakralinė zona), kuri rodo, kad prancūzų kalboje sakralumas ir vieta turi didelę reikšmę. Paryžius didelis miestas, kuriame vyksta intensyvus gyvenimas, o gatvės kampas skirtas romantikos žydėjimui.

7. *Si j'vous dis qu'ils s'aimèrent chaque jour,  
Qu'ils vieillirent avec leur tendre amour,  
Qu'ils fondèrent une famille admirable  
Et qu'ils eurent des enfants adorables,  
Qu'ils moururent gentiment inconnus  
Et partant comme ils étaient venus.  
C'est la romance de Paris,  
Au coin des rues elle fleurit.  
Elle met au cœur des amoureux  
Un peu de rêve et de ciel bleu  
Ce doux refrain de nos faubourgs  
Parle si tendrement d'amour  
Que tout le monde en est épris :  
C'est la romance de Paris.*

*Jei aš jums pasakysiu, kad jie myli vienas kitą  
kiekvieną dieną  
Kad jie paseno su savo švelnia meile  
Kad jie sukūrė nuostabią šeimą.  
Ir kad jie turėjo nuostabių vaikų  
Ir kad jie mirė švelniai nežinodami  
Ir išvyko taip kaip ir atvyko  
Tai Paryžiaus romantika  
Ji žydi gatvės kampe  
**Ji įdeda į įsimylėjusių širdį**  
Truputį svajonės ir mėlyno dangaus  
Šis švelnius mūsų priemiesčių priedainis  
Kalba taip švelniai apie meilę  
Kad visi įsimylėję  
Tai Paryžiaus romantika (28. Priedas. Paryžiaus romantika)*

7 pavyzdyje Paryžius apibūdinamas kaip romantiškas miestas. Lygindamas romantizmą su klasicizmo epocha t Bodleras eigia: Romantikai vengė visko, kas bent kiek reikalavo iš minties varginančio susikaupimo ir nuoseklumo. Jie ieškojo sukrėtimo, ekstazės ir kontrasto efektų. Nei saikas nei tikslumas, nei minčių gilumas jų pernelyg neviliojo. Jie bjaurėjosi abstrakčiu mąstymu bei protavimu, be to, ne tik pačiuose kūrinuose, bet ir rašant juos – o tai kur kas svarbiau (Zaborskaitė 1989, 288). Tai galima patebėti ir 7 pavyzdyje, kur laisva mintis ir meilės apdainavimas įspraudžiant

romantizmą į kamputį Paryžiuje, rodo laisvas ir mylinčias sielas, nukreiptas į šeimos ir meilės vertybes. Romantizmo epochoje buvo iš naujo susidomėta trubadūrais ir jų kūryba.

8 pavyzdyje kalbama apie išsiskyrimą. Minima širdis, kuri kelia didelį nerimą ir „*plaka per stipriai*“. Klausiamo: į kokią nebūtį slyso mano gyvenimas?

8. Et maintenant que vais-je faire

<...>

**Maintenant que tu es partie**

Toutes ces nuits, pourquoi pour qui

Et ce matin qui revient pour rien

Ce cœur qui bat, pour qui, pourquoi

**Qui bat trop fort, trop fort**

Et maintenant que vais-je faire

**Vers quel néant glissera ma vie**

*O dabar ką aš darysiu*

<...>

***Dabar, kai tu išėjai***

***Visos šios naktys, kodėl kam***

*Ir šis rytas, kuris grįžta veltui*

***Ši širdis plaka kam, kodėl***

***Kuri plaka per stipriai, per stipriai***

***Ir dabar ką aš darysiu***

***Į kokią nebūtį slyso mano gyvenimas*** (20. Priedas. *O dabar*)

8 pavyzdyje jaučiamas stiprus nerimas: „*Toutes ces nuits, pourquoi pour qui?*“ („*Visos šios naktys, kodėl kam?*“) „*Ce cœur qui bat, pour qui, pourquoi Qui bat trop fort, trop fort*“ („*ši širdis, kuri plaka kam kodėl, kuri plaka per stipriai per stipriai*“) „*Et ce matin qui revient pour rien*“ („*ir šis rytas, kuris grįžta be reikalo*“) pavyzdžiai rodo išsiskyrimo jausmus kai nebesitikima kad antroji pusė sugrįš, pasąmonėje iškyla praeityje užfiksuota ir iš kartos į kartą perduodama patirtis, nuostatos ir ritualai. Krikščionybėje taip pat nebuvo skyrybų. Tai rodo visuomenės, ritualų, požiūrio istorinėje raidoje suformuotą tabu, kuris sukelia emocinius sunkumus jį patiriant.

9. *Parce que tu crois que tu es ma faiblesse tu mes blesses me meurtris* <...>

*Nes tu tiki, kad esi mano silpnybė tu mane žaidi žudai mane*

*Ou qui sait mon Dieu Le destin viendra pour brouiller les jeux* <...>

*Ar kas žino mano Dievą, likimas ateis, kad sumaišytų žaidimus.*

*Et tu joues de moi Comme de toutes choses <...>*

*Ir tu žaidi su manim kaip su viskuo*

*Parce que tu crois être ma raison d'être tu fais naître ma douleur <...>*

*Nes tu tiki esanti mano buvimo priežastis tu gimdai man skausmą*

*Tu me mènes au pas sans faire sacrifice d'un caprice d'une idée d'enfant gatée <...>*

*Tu vedi mane žingsniu nesiaukodama iš užgaidos, iš išlepinto vaiko idėjos (8. Priedas. Todėl, kad tu tiki)*

Šalia emocijų, kurios išreiškia liūdesį ir juoką bei šypsena, apibūdinant Jo emocinės būsenas, iškyla gilūs išgyvenimai ir konfliktiški santykiai, kurie minimi 9 pavyzdyje. Palyginimas „išlepus vaikas“, rodo neigimą konotaciją. Jos elgesys atskleidžiamas veiksmoždziais: „smerki“, „išmesdama į liepsnų ertmę“, „žaidi“, „palieki“, „žudai“, „gimdai mano skausmą“. Jis, šiuose pavyzdžiuose, vaizduojamas kaip teigiamas veikėjas: „paliekama jo meilė, kuri gyveno jo širdyje“. Tai rodo meilės kančią ir ryškėjantį išsiskyrimą.

## **Malda**

10, 11 ir 13 pavyzdžiuose matoma maldos tema. Malda minima šansonuose 3 kartus. Ole Halesbis knygoje *Apie maldą* teigia: „Jeigu malda, kaip įsitikinome, yra pagrindinė mūsų naujo gyvenimo veiklos forma, Dievo išgirstas širdies dūžis, tai taip jau skirta, kad pamaldus gyvenimas yra taikiny, į kurį velnias nukreipia savo taikliausius ginklus“ (Halesbis 1993, 70). Tai atsispindi ir šansonuose.

**10.** *Mes mains  
Se tendent en prière  
Mano rankos  
Ištiestos maldoje*

*Vers ton ombre légère  
Disparue dans la nuit  
Tavo šviesaus šešėlio link  
Dingusio naktįje (2. Priedas. Mano rankos)*

Kai kalbama apie „niekinančias maldas“ ir pyktį dėl neištikimybės, kurį rodo antonimas 11 pavyzdyje, „nes meilė tapo pykčiu, nes pasislėpei su kita meile“. Tačiau pabaigoje teigiama, kad „kadangi tu žinai – grįžk ir duok mano rankoms savo rankas“. Apie pyktį ir blogį Ole Halesbis teigia: „Mūsų tylios maldos valandos su Dievu turėtų virsti nuolatine šviesos terapija“ (Halesbis 1993, 77).

**11.** *Mes mains  
Méprisant les prières  
Trembleront de colère*

*Et je n'y pourrai rien  
Mes mains*

*Mano rankos  
Niekinančių maldų  
Drebančios iš pykčio  
Ir aš nieko negalėsiu padaryti  
Mano rankos (2 Priedas. Mano rankos)*

Kitoje dainoje šalia maldos (12 pavyzdys) minimas ir trubadūras. Galima pastebėti, kad malda viename pavyzdyje yra Jo atliekamas veiksmas, o kitame gali būti, kad kalbama apie abu.

12. *À offrir en prière  
Pour les maux de la terre  
En simple troubadour  
Quand on n'a que l'amour  
Aukoti maldoje  
Už žemės blogybes  
Paprastu trubadūru  
Kai yra tik meilė (17. Priedas. Kai yra tik meilė)*

### **Partonimai**

Šansonuose kalbama ir apie mylimųjų išorines savybes. Leksinių semantinių grupių organizavimas kalbose yra skirtingas. Jūratė Navakauskienė teigia: „Leksinės semantikos tyrinėtojai kalbose skiria du tipus hierarchijų: "būti" ir "turėti". <...> hierarchiją "būti" galima apibrėžti kaip gentinių ir rūšinių santykių pagrindu organizuotą leksinę semantinę grupę, kurią sudaro hiperonimas-dominantė, pagal bendrą požymį jungiantis į vieningą visumą atskirus hiponimus; šie, savo ruožtu, gali būti laikomi hiperonimais-elementais žemesniųjų šios hierarchijos elementų atžvilgiu“ (Navakauskienė 2002, 105).

Jo partonimai šansonuose taip pat organizuoti dalies ir visumos santykiu: Rankos užima svarbią vietą. (13). 13 pavyzdyje teigiama, kad Jo rankos „myli iki beprotybės“.

13. *Mes mains elles t'aiment à la folie  
Mano rankos jos myli tave iki beprotybės (2. Priedas. Mano rankos)*

14. *Tu puises tes joies  
Et tu forges tes armes*

*Dans les larmes*

*Sans secours de mon cœur lourd*

*Tu semi džiaugsmus*

*Ir kaldini savo ginklus be pagalbos iš mano sunkios širdies* (8. Priedas. *Todėl, kad tu tiki*)

Partonimai šansonuose vartojami ne tik tiesioginėmis, bet ir perkeltinėmis reikšmėmis (14 pav.). Taip pat pastebimas trubadūrų kūrybai būdingas *la joi*, kuris šansonuose leidžia prisiminti ir palyginti juos su trubadūrų kūryba. Genovaitė Dručkutė teigia: Dama elgiasi kaip tikra siuzerenė, versdama garbintoją iškęsti daugybę išbandymų ir įveikti įvairias kliūtis. Dirbtinai nutolinamas meilės išsipildymas jos nesumažina, neužgesina, o priešingai – didina ir kursto. Išbandomas ir apie trokštamą atlygį svajojantis riteris-poetas gyvena apimtas nuolatinės pakilios būsenos, kurią trubadūrai provansiečių kalba vadino *le joy*. Ši sąvoka į prancūzų kalbą verčiama kaip *la joie*, šiuo atveju – ekstaziškas džiaugsmas (Dručkutė 2013, 7). Citatoje pastebimas džiaugsmo ir pakilios nuotaikos aprašymas, tačiau šiame šansone (14) tai rodo labiau neigiamą konotaciją. Šansonuose kalbant apie Jį *la joie* sutinkamas 5 kartus. Siuzerenės įvaizdis galėtų būti pastebimas 51 pavyzdyje, kuriame Ji valdo situaciją ar elgiasi taip, kad keltų Jam kančią.

**15. *Mes mains***

*Quand elles tremblent de fièvre*

*C'est de nos amours brèves*

*Mano rankos*

*Kai jos dreba iš karščio*

*Tai dėl mūsų trumpų meilių*

*Reviens*

*Et tout comme autre fois*

*Elles fermeront pour toi*

*Dans la joie retrouvée*

*Grįžk*

*Ir kaip anais kartais*

*Jos tau užsivers*

*Iš naujo atrastame džiaugsme*

(2. Priedas. *s Mano rankos*)

**16. *Quand la passion aura quitté mon corps***

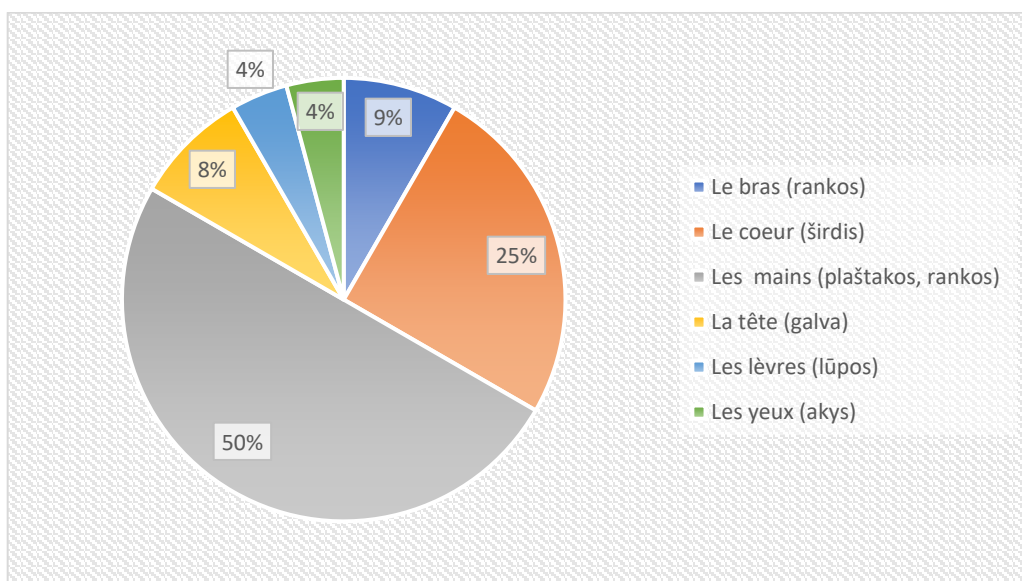
*Kai aistra bus palikusi mano kūną* (8. Priedas. *Todėl, kad tu tiki*)

Vienas iš pagrindinių aspektų Jo paveiksle – rankos. Širdis minima metaforiniuose pasakymuose: „*kaldini ginklus iš mano sunkios širdies*“ (14). Širdis galėtų labiausiai reikšti mylimojo koncepto centrą, nes dainose ji minima kalbant apie meilę ir mylimąjį, kuris inicijuoja santykius. Keliose vietose paminėtas karščiavimas rodo meilės būseną. Kiti metaforiniai ar metoniminiai pasakymai: „*širdis liepsnoja*“, „*galva ir širdis kitur*“, „*mano širdis šaukia: aš tave myliu*“.

Taikoma „turėti“ partonimų hierarchija (dalies ir visumos taikymas). Rankos, plaštakos ir pirštai (nuo visumos prie dalies – perėjimas nuo rankų prie, venų, pirštų). Kaip teigia Jūratė Navakauskienė: „prancūzų kalba yra linkusi dažniau vartoti partonimus, t.y. renkasi žemesnių hierarchijos "turėti" pakopų elementus nei lietuvių kalba“ (Navakauskienė 2002, 111). „Hierarchija "turėti" – tai visumos ir dalies santykių pagrindu organizuota leksinė semantinė grupė, kurią sudaro totonimas-dominantė, pagal bendrą požymį jungiantis į vieningą visumą atskirus partonimus, šie, savo ruožtu, gali būti laikomi hiperonimais-elementais žemesniųjų šios hierarchijos elementų atžvilgiu“ (Navakauskaitė 2002, 105).

Neįtraukti į diagramą partonimai daugiausia yra abiejų Jo ir Jos vaizduojamos kūno dalys. Širdis rodo mylimųjų ryšį. „*Leurs coeurs s’embraser*“ („*jų širdys apsikabino*“), „*plus d’un amoureux, le coeur vraiment épris*“ („*daugiau nei vieno mylimojo širdis tikrai įsimylėjo*“), „*Elle met au coeur des amoureux*“ („*ji įdėjo į įsimylėjelių širdis*“). „*À la mi-août tous les coeurs sont en pique-nique*“ („*rugpjūčio viduryje jų širdys yra piknike*“). Čia vartojamos metonimijos.

Jo kūno dalių vaizdavimas prancūzų kultūroje, nėra labai įvairus. Tai kiekvienai kultūrai ir kalbai būdingas vaizdavimas, kuriame atsispindi moralė ir papročiai. Nors tai individuali kūryba, tačiau pastebima kolektyvinio mąstymo reikšmė populiariems šansonams.



1 Paveikslas. Mylimojo partonimai

Mylimojo paveiksle vaizduojamos daugiausia *les mains* (rankos ir plaštakos (50 proc.)). Jomis galima apkabinti, piešti viltį, melstis. Duoti rankas savo mylimajai.

Pastebima metafora, kuri reiškia meilę: „*mon coeur ardent*“ („mano širdis liepsnoja“). Metonimijos: „*mon coeur te dit: Je t'aime*“ („mano širdis sako: Aš tave myliu“), „*mon coeur te crie*“ („mano širdis tau šaukia: Aš tave myliu“).

Šansonuose Jo išvaizda minima retai, tačiau mylimojo, o *les bras* (rankos) užima 9 proc. diagramos. Tarp partonimų pasigendama plaukų, veido apibūdinimų, todėl galima teigti, kad apie vyro (vaikino) mylimojo išvaizdą ar grožį nekalbama. Viename šansone teigiama, „*Car elle aime un beau gars*“ („nes ji myli gražų berniuką“) (43). Kiti partonimai: lūpos ir akys (18) užima 4 procentus diagramus. Pavyzdžiui, „*Ce gout de toi sur mes lèvres*“ („Šis tavo skonis ant mano lūpų“).

17. *Dans mes deux bras serrés*  
*Qu'il ferait bon s'aimer.*

*Mano dviejose tvirtose rankose*  
*Kad būtų gera mylėtis* (13. Priedas. Boléro)

18. *Mais tu peux lire,*  
*Au fond de mes yeux,*

*Bet tu gali skaityti  
giliai mano akyse (11. Priedas. Bohemietė juodomis akimis)*

Jis, prisipažindamas meilę, teigia, kad bohemietė gali įžvelgti Jo akyse viltį. (18) Čigonė turinti, Taro kortas ir galinti atskleisti Jo sielos paslaptis įžvelgia Jo akyse švelnius jausmus.

19 pavyzdyje paliečiama mirties ar nužudymo tema, rodanti šio jausmo stiprumą. Tai kerštas ir naikinanti nepykanta. Šis grasinimas vėliau pavirsta į tai, kad siūloma grįžti, nes Ji žino kas tai yra. Analizuojant galima pastebėti, kad šiame šansone galėtų būti užkoduotas nusikaltimas, kuris užsifiksavęs pasamonėje. Nors šansonai kurti individualių autorių, tačiau gali atspindėti kolektyvinę pasamonę ar tiesiog atskleisti giliuosius tautos kultūros ir moralės, meilės ir nepykantos klodus, kuriuose šiuo aspektu gali atsispindi grupės mentalitetas.

**19.** *Mais mains  
Elles iront te chercher  
Là où tu t'es cachée  
Avec un **autre amour**  
Mes mains  
Méprisant les prières  
**Trembleront de colère**  
Et je n'y pourrai rien  
Mes mains  
Pour toujours dans la nuit  
Emporteront ta vie  
Mais puisque tu le sais  
Reviens*

*Bet rankos  
Jos eis tavęs ieškoti  
Ten kur tu pasislėpei  
Su **kita meile**  
Mano rankos  
Niekinančių maldų  
**Drebančios iš pykčio**  
Ir aš nieko negalėsiu padaryti  
Mano rankos  
Visam laikui naktį  
Atims tavo gyvenimą  
Bet kadangi tu tai žinai  
Grįžk (2.Priedas. Mano rankos)*



## Vieta

Jo konceptui svarbios vietos: Provanso turgūs (24), Monmartras (20). Kitos reikšmingos vietos, kurios minimos kalbant apie Jį yra (23) Gare de Lyon (Liono stotis) (23), Montparnaso kavinė ir 1 pavyzdyje minimas uostas.

20. *Je vous parle d'un temps  
Que les moins de vingt ans  
Ne peuvent pas connaître  
**Monmartre** en ce temps là  
**Accrochait ses lilas**  
Jusque sous nos fenêtres  
Et si l'humble garni  
Qui nous servait de nid  
Ne payait pas de mine  
C'est là qu'on s'est connu  
**Moi qui criait famine**  
**Et toi qui posais nue**  
**La bohème, la bohème**  
Ça voulait dire  
**On est heureux**  
La bohème, la bohème  
Nous ne mangions qu'un jour sur deux*

*Aš jums kalbu apie laiką  
Jog mažiau nei dvidešimt metų  
Negalima pažinti  
Šuo laiku **Monmartras**  
Pakabino savo alyvas  
Net po mūsų langais  
Ir jei nuolankus kambarys  
Kuris tarnavo kaip mūsų lizdas  
Neįkvepiantis pasitikėjimo  
Čia mes vienas kitą pažinome  
**Aš tas, kuris verkiau iš bado**  
**Ir tu, kuri pozavai nuoga**  
**Bohema, bohema**  
Norėjau pasakyti  
**Esame laimingi**  
Bohema, bohema  
Valgėme tik kas antrą dieną*

<...>

*La bohème, la bohème  
Ça voulait dire tu es jolie*

*Bohema, bohema*

*Tuo norima pasakyti tu esi graži (4. Priedas. Bohema)*

Tai, kad Ji yra dailininko mylimoji, rodo 20 pavyzdys. Bėgimas iš laivo ar bohemiškas gyvenimas – tai sunkumai, kuriuos patiria Jis. Vietos dainose ir mylimųjų konceptų analizėje užima svarbią vietą. Tai yra uždaros ir atviros erdvės, kuriose ir per kurias išryškėja mylimojo paveikslas. Pavyzdžiui, Monmartras – šansone vaizduojama gatvė ir Paryžiaus rajonas, kuriame prabėgo sunki dailininko ir Jo mylimosios jaunystė. Ši gatvė atspindi XIX amžiaus bohemišką poetų, dailininkų ir kitų menininkų gyvenimą, kuris buvo aktyvus iki Pirmojo pasaulinio karo. Ten gyveno ir kūrė Camille Pissarro, Pierre-Auguste Renoir, Vincent van Gogh, Pablo Picasso, Amadeo Modigliani, Henri de Toulouse-Lautrec ir kiti. Hewitt teigia: „Monmartras siejamas su tapytoju Maurice Utrillo, viena iš ikoniškų figūrų, ilgiausiai išgyvenusių Monmartro bohema. Jis mirė septyniasdešimt dviejų metų po ilgos ligos. Su jo mirtimi siejamas svarbus Paryžiaus kultūros istorijos periodas, prasidėjęs ankstyvuju Pirmosios respublikos periodu, pasiekė pabaigą. Nelegitimus Suzanne Valadon sūnus, Utrillo gimė 1883 m. bohemiškajame Monmartro pasaulyje, pasiekus auksinį periodą, kuris tesėsi iki pirmojo pasaulinio karo“ (Hewitt 2017, 1). Monmartras žymus, nes niekur nebuvo ir nekūrė vienoje vietoje tiek garsių dailininkų, kurie pasauliui paliko daug ir neįkainojamų dailės kūrinių. Kitos vietos: šalys miestai, kavinės, bistro ir barai rodo mylimųjų buvimo vietas.

„*Monmartras atrodo liūdnas*“ (21), senas adresas, sienos, laiptai, atelje ir kita – tai grįžimą į praeitį vaizduojantys dalykai, kurie nusako Jo liūdesį, prisiminus ir jaunystę (21).

21. *Je m'en vais faire un tour  
A mon ancienne adresse  
Je ne reconnais plus  
Ni les murs, ni les rues  
Qui ont vu ma jeunesse  
En haut d'un escalier  
Je cherche l'atelier  
Dont plus rien ne subsiste  
Don son nouveau décor  
Montmartre semble triste*

*Savo senu adresu  
nebeatpažįstu  
Nei sienu, nei gatvės*

*Kas matė mano jaunystę  
Laiptų viršuje  
Ieškau dirbtuvių  
Iš kurių nieko neliko  
Naujai dekoruotas  
Monmartras atrodo liūdnas (4. Priedas. Bohema)*

26. pavyzdyje namo, kuriame Jis liko vienas aprašymas: „*La maison a l'air plus grande*“ („namas atrodo per didelis“). Jo namuose liko tik Jos prisiminimas: „*Il ne reste rien de toi que ton parfum*“ („tavo neliko nieko tik kvapai“). Vieta ir daiktai esantys aplinkoje – namai, gėlės, sodas liko Jam vienam.

22. pavyzdyje vaizduojamos alyvos ir vieta, kurioje Jis ir Ji susipažino. Nors neįkvepianti pasitikėjimo, tačiau Jam tai svarbi vieta. Šansone Jis kalba apie save kartais paminėdamas ir Ją.

**22.** *Monmartre en ce temps là  
Accrochait ses lilas  
Jusque sous nos fenêtres  
Et si l'humble garni  
Qui nous servait de nid  
Ne payait pas de mine  
C'est là qu'on s'est connu*

*Tuo metu Monmartras  
Pakabino savo alyvas  
Net po mūsų langais  
Ir jeigu kuklus kambarys  
Kuris tarnavo mums kaip lizdas  
Neįkvepiantis pasitikėjimo  
Čia mes vienas kitą pažinome (4. Priedas. Bohema)*

Kalbant apie namus ir lizdą svarbus laikinumo aspektas. Kaip teigia Modė Bodkin'as anglų psichoanalitinės krypties literatūrologiniame darbe *Archetipiniai modeliai tragiškoje poezijoje*: Lizdas, kaip kiekvienas poilsio, ramybės vaizdinys, tiesiogiai asocijuojasi su paprastų namų vaizdiniu (Zaborskaitė 1989, 33). 22 pavyzdyje pastebima, kad Monmartro gatvėje mažame bute gyventa sunkiu laiku kai nebuvo ką valgyti. Jų namai pavadinami leksema lizdas (22). Mylimųjų gyvenamoji vieta lyg laikina. 22 pavyzdyje apibūdinamas sudėtingas gyvenimas. Modė Bodkin'as

tegia: Lizdas rastas gyvatvorėje, tarsi nuvytusi gėlė, bėra tik daiktas. Aš turiu teisę paaimti jį į ranką skabinėti. <...> Vadinasi senas lizdas priklauso daiktų kategorijai (Zaborskaitė 1989, 330).

41 pavyzdyje tiksliai nurodomas miestas, kvartalas, viešbučio pavadinimas ir aukštas. Meilės ir mylimųjų vieta – trumpalaikė. Atskleidžiamas meilės netikrumas (41)

**23. *Gare de Lyon le jour se lève***

*Moi j'ai pas fini mon rêve  
Café noir douche glacée  
Difficile de se réveille  
Tai mane laiko kaip karščiavimas  
<...>  
On s'ait **donne rendez vous**  
Est -ce que tu te souviendras ou  
**Ce café de Montparnasse**  
**J'ai envie de toi***

*Lyon'o stotyje aušta diena  
Aš nebaigiau savo sapno  
Juoda kava, šaltas ledinis dušas  
Sunku atsibusti  
Tai mane laiko kaip karščiavimas  
<...>  
Pasiskyrėme pasimatymą  
Ar tu prisiminsi kur  
Ši **Montparnaso kavinė**  
Aš pavydžiu tavęs(6. Priedas. Dar vieną kartą)*

Aušantis rytas Liono stotyje – tai vieta, kurioje prasidėjo skubėjimas pas mylimąją. Kita vieta Paryžiuje reikantiška mylimiesiems – Montparnaso kavinė, kurioje įvyko pasimatymas. Ankstyvas rytas Liono stotyje kai „sunku atsibusti“ ir jaučiama „meilė kaip karščiavimas“. Jis pavydi ir skuba Ją susitikti (23).

**24. *Il y a, tout au long des marchés de Provence***

*Yra išilgai **Provaso turgūs** (1. Priedas. Provanso turgūs).*

Provanso turgūs primena trubadūrus ir truverus (24). Juos su Provansu sieja daugelis autorių (Maye'is 2022, Aurell 1989). Martinas Aurell'is teigia: Provansas tai istorinė vieta, kurioje XIII amžiuje rinkdavosi ir savo kūriniais atlikdavo trubadūrai (Aurell 1989, 379). Paulas Mayeris aprašo

trubadūrą Pistoletą: „Jei tikėti jo biografu, Pistoletas gimė Provance ir pradėjo savo veiklą būdamas Arno Mareuilio, kilusio iš visiškai kito regiono, žonglieriumi“ (Mayer (1890) 2022, 43).<sup>54</sup>

Turgūs svarbi vieta pirkimui ir susitikimams. Tai, kad Akvitanija priklausė Romos imperijai galėjo daryti įtaką ir turgaus konstrukcijai. Dalia Dilytė pastebi: „turgaus reikšmė Romos imperijoje buvo tokia pat didelė kaip ir visko pasigaminimas ir užsiauginimas. Tokia ekonominė nepriklausomybė kėlė pasitikėjimą romėnams“ (Dilytė 2014, 286). Apibūdindama turgų Dalia Dilytė teigia: „Miestas turėjo didžiulį ir gražų turgų (maccelum) su fontanu pačiame viduryj. Šalia jo buvo įsikūręs atskiras žuvų turgus. Jame išlikę akvariumų, krosnies žuvims kepti liekanų“ (Dilytė 2014, 286). Provanso turgūs, kuriuose „*nakties keliautojas*“ vaikštinėja ir tikisi išgirsti „*saulės dukras*“ panašus į romėnišką (2).

Kalbant apie svajojimą, galima remtis Genovaite Dručkute, kuri apie viduramžių trubadūrų kūrybą teigia: „Damos iškėlimas į socialinės hierarchijos viršūnę išreiškė itin naują požiūrį. Įsimylėjęsio, eilėmis prabilusio riterio ir damos santykiai greitai pavirto tikru moters kultu. Ši santykių sistema geriausiai atsiskleidė to meto lyrikoje, romanuose ir kituose tekstuose, rašomuose provansiečių, prancūzų ir lotynų kalbomis, todėl kyla klausimas: kiek juose fikcijos, o kiek – tikrovės?“ (Dručkutė 2013, 7).

Jūros vaizdinys esantis keliuose šansonuose atspindi ne tik prancūzišką gamtovaizdį, bet ir kitus, su jūra susijusius, moralinius ir psichologinius, dalykus.

## **Daiktai ir artima aplinka**

Palyginimai „*Paryžius dvesia ir iš nuobodulio*“, „*gatvės žudo*“, „*žemė per maža be tavęs*“ rodo neigiamas emocijas. Čia vaizduojamas ir išsiskyrimo liudėsys (25).

- 25.**    *Tu m'as laissé la terre entière*  
          *Mais la terre sans toi c'est petit*  
          *Vous, mes amis, soyez gentils*  
          *Vous savez bien que l'on n'y peut rien*  
          *Même Paris crève d'ennui*  
          *Toutes ses rues me tuent*

---

<sup>54</sup> S'il faut en croire son biographe, il naquit en Provence et commença par être le jongleur d'Arnaut de Mareuil, qui était d'une tout autre région. Il se mit bientôt à trouver à son tour, mais avec peu de succès.

*Tu palikai man visą žemę  
Bet žemė be tavęs maža  
Jūs, mano draugai, būkite malonūs  
Jūs puikiai žinote, kad mes nieko ten neturime  
Net Paryžius dvesia iš nuobodulio  
Visos jo gatvės mane žudo (20. Priedas. Ir dabar)*

26. *Je découvre en ton absence  
Un vide immense  
En voyant s'ouvrir les roses du jardin  
Je vis près du téléphone  
Mais quand il sonne  
C'est jamais le coup de fil que j'espérais  
Tu m'oublies et moi je chante*

*Aš atrandu tavo nebuvimą  
Didžiulę tuštumą  
Matydamas išsiskleidžiančias rožės sode  
Aš gyvenu prie telefono  
Bet kai jis suskamba  
Tai niekada nebuvo toks telefono skambutis, kokio tikėjausi  
Tu mane pamiršai ir aš dainuoju (21. Priedas. Mano širdis sako: aš tave myliu)*

Kalbant apie meilę ir kambarį be lopšio bei bandymus išsiskirti (27), atsiskleidžia Jo ir Jos beprotiška meilė, kuri sukelia audras. Lopšys galėtų reikšti tai, kad nėra vaikų, o bagažas, kuris minimas keliuose šansonuose reiškia išvykimą kažkur (nežinia kur).

27. *Bien sûr nous eûmes des orages  
Vingt ans d'amour c'est l'amour fol  
Mille fois tu pris ton bagage  
Mille fois je pris mon envol  
Et chaque meuble se souvient  
Dans cette chambre sans berceau  
Des éclats des vieilles tempêtes*

*Žinoma mes patyrėme audrų  
Dvidešimt metų melėš tai beprotiška meilė  
Tūkstantį kartų tu ėmei savo daiktus  
Tūkstantį kartų aš pakilau  
Ir atsimenu kiekvieną baldą  
Šiame kambaryje be lopšio  
Senų audrų šukės*

<...>

Je t'ai perdue de temps en temps  
Bien sûr **tu pris quelques amants**  
**Il fallait bien passer le temps**  
**Il faut bien que le corps exulte**  
Finalement, finalement

**Il nous fallut bien du talent**  
**Pour être vieux sans être adultes**

<...>

Aš žinau visus kerus  
Tu žinai visus savo burtus  
Tu mane saugojai nuo pinklių į pinkles  
Aš tave prarasdavau karts nuo karto  
**Žinoma tu turėjai keleta mylimųjų.**  
**Reikėjo gerai praleisti laiką**  
Būtina, kad kūnas džiūgautų  
Pagaliau, pagaliau  
Mums reikėjo daug talentų  
Būti seniems nebūnant suaugusiais (26. Priedas. *Senų mylimųjų daina*)

Georgas P. Murdock'as teigia: "Kultūros filosofija yra disciplina, iš pirmutinių priežasčių tirianti tikrovę kaip žmogaus kūrybą. <...> Jau ir pats pasaulio pavadinimas "kosmos" (tvarka) yra paimtas iš socialinių santykių. Šiame kosmose esantieji daiktai gyvena kultūrinį gyvenimą; jie atsiranda ir pradingsta "mokėdami pabaudą už savo kaltę pagal laiko sąrangą" (Anaksimandras); jie yra gaivinami nesantaikos, nes karas yra visų daiktų tėvas ir karalius" (Heraklitas); jie pasilieka "kiekvienas ten kur buvo pastatytas, nes "kiekvienas turi savo tarnybą" (Empedoklis) (Bieliauskas, Juknevičius 1993, 359). Galėtų kilti klausimas kodėl daiktai gaivinami nesantaikos, o karas yra visų daiktų tėvas ir karalius? Tačiau daiktai mums padeda gyventi tik tol kol tarp jų per daug neužsimirštame.

28. *Ce n'est qu'un matin*  
*Qu'on s'asseyait*  
***Devant un café crème***  
*Epuisés mais ravis*  
***Fallait-il que l'on s'aime***  
*Et qu'on aime la vie*
- Tai tik vienas rytas*  
*Kad atsisėdome*  
***Priešais kavą su grietinėle***

*Išsekę, bet patenkinti  
Ar turėjome mylėti vienas kitą  
Ir kad mes mylime gyvenimą (4 Priedas. Bohema)*

Tai, kad Ji su Juo gyvena sudėtingą gyvenimą, rodo daugelis daiktų ir vietų (28, 27): „*Monmartras, pakabino alyvas po mūsų langais*”, „*kaimyninėse kavinėse, prieš gerą karštą maistą*”, „*priešais mano molbertą, retušuojant piešinį*”, „*priešais kavą su grietinėle*”, „*alyvos mirusios*”. Kelias ir gatvės reikšmingos dalys mylimųjų konceptams. (6, 7, ir 25) Paryžiaus romantika gatvės kamputyje vaizduoja meilę (7), o 25 pavyzdyje Jis patiria neigiamus jausmus dėl išsiskyrimo, todėl Paryžiaus gatvės „*žudo*” ir „*dvesia iš nuobodulio*”. Telefonas, kaip naujas denotantas, šansonuose vaizduojamas norint susisiekti su Ja (26, 29). Kalbama apie žinutę su Jos telefono numeriu ir negalėjimą Jai prisiskambinti bei liūdesį sulaukiant „*ne to skambučio*”. Telefonas minimas keliose dainose.

**29. Numeris, kuriuo tau paskambinti  
Kuris skamba visada užimtas**

<...>

Prieš šias vitrinų sienas

Pasiskyrėme pasimatymą

**Ce café de Montparnasse**

19 h. comme le temps passe *Dar kartą* (6 Prieda. Dar vieną kartą)

**30. Devant mon whisky d'urgence  
Priešais mano viskio pagalbą**

*Café noir douche glacée difficile de se réveiller  
juoda kava, ledinis dušas, sunku atsibusti*

*Les affreux et les affaires ce téléphone one merveilleux*

*Vous avec Berlin sur la deu*

*nuostabūs ir reikalai šis nuostabus telefonas*

*jūs su Berlynu* (6 Priedas. Dar vieną kartą)

Nerimaujant ir skubant į pasimatymą svarbi „*viskio pagalba*“, „*juoda kava*“ bei „*ledinis dušas*“ (30), kurie nelabai padeda, nes sunku atsibusti. Tai rodo šansone esantį skubėjimą, kuris minimas ir dainoje apie Provanso turgus bei atspindi prancūzišką gyvenimo būdą, kuris plėtojamas šansonuose.



Kitame šansone kalbant apie meilę dainuojama ir apie patranką bei būgną (31). Tai gali būti derėjimasis su priešo kariuomene. Kai nieko nebelieka tik meilė ir derėjimasis dėl taikos. Kalbant apie karą ir „*parler aux canons*“ („pokalbius su patrankomis“) bei „*convaincre un tambour*“ („įtikinti būgną“) galima teigti, kad šansone paliečiama trubadūrų apdainuotos mylimos Prancūzijos ir karo tema.

- 31.** Pour parler **aux canons**  
Et rien qu'une chanson  
Pour **convaincre un tambour**  
Alors sans avoir rien  
Que **la force d'aimer**  
**Pasikalbėti su patrankomis**  
Ir tik dainą  
Kad **įtikintų būgną**  
Taigi nieko neturėdami  
Tik stiprybę mylėti (17. Priedas. *Kai yra tiktai meilė*)

Alkoholis šansonuose minimas su meile susijusiose situacijose. Laive, kalbant apie merginas ir meilę su taure rankoje (1 pavyzdys). Tai galėtų taurė būti vyno. Šansonuose kelis kartus kalbama apie viskį (30). Viskis mažina stresą, o vynas tinka pokalbiams apie meilę. Kalbant apie streiką jaučiama įtempta situacija.

32 pavyzdyje mylimieji gėrė vyną. Tik šiuo atveju Jis ir Ji šokdami pasibučiavo, o aplinkiniai sakė, kad tai Paryžiaus romantika. Prancūzų kultūros kontekste ši dainos dalis rodo svarbius dalykus kartu: vyną, bučinius, Paryžiaus romantiką, besisukančią galvą ir šokį.

Jis – jūreivis mėgstantis barus ir vyną, kuriuose diskutuojama apie merginas ir meilę (1). Baltas vynas jūreiviui apsuko galvą (1) kaip ir 32 pavyzdyje.

- 32.** *Ils buvaient aussi dans les guinguettes*  
*Du vin blanc qui fait tourner la tête,*  
*Et quand ils se donnaient un baiser*  
*Tous les couples en dansant se disaient :*  
*C'est la romance de Paris,*

*Užmiesčio smuklėje jie gėrė*  
*Balto vyno, nuo kurio sukosi galva*  
*Ir kai jie pasibučiavo*  
*Visos poros sake vienos kitoms*

*Tai Paryžiaus romantika. (28. Priedas. Paryžiaus romantika)*

Pavyzdyje svarbūs bohemišką, prancūzų kultūrą Monmartre atspindintys daiktai.

**33. *Contre un bon repas chaud***  
*Prieš gerą karštą maistą*

*Nous prenait une toile*  
*Paėmėm drobę*

*Devant mon chevalet*  
*Priešais mano molbertą*  
*Retouchant le dessin*  
*Retušuodami piešinį (. Priedas. Bohema)*

**34. *Vite l'ascenseur la voiture***  
*Ča démarre à toute allure*  
*Greitas liftas, automobilis*  
*Jis paleidžiamas visu greičiu)*

*La radio joue des chansons*  
*Radija groja šansonus*  
*Déjeuner avec la presse*  
*Explication vitesse*  
*Pietūs su spauda*  
*Greičio paaiškinimas*

*J'ai le cœur la tête ailleurs*  
*Mano galva ir širdis kitur (6. Priedas. Dar kartą).*

Skubant į pasimatymą atsiranda šiuolaikiniai denotantai: liftas, automobilis, kuris pakyla (kultūrema) ledinis dušas ir radijas, kuris groja dainas. Visa tai priklauso meilei ir mylimųjų konceptams, nes Jis skuba susitikti Ją dar vieną kartą. „*Pietūs su spauda*“ ir „*greičio paaiškinimas*“, rodo intensyvų verslininko gyvenimą. 34 pavyzdyje „*Mano galva ir širdis kitur*“ - metonimija. Pavyzdžiuose yra naujų denotantų, atspindinčių verslininko gyvenimą. Pastebima, ksd šis šansonas savo naujumu ir vaizdinių gausa išsiskiria iš kitų.

**35. *Juoda kava, ledinis dušas***  
*Sunku atsibusti*

*Le bureau, les secrétaires*  
*biuras, sekretorės)*

<..>

*Réunion pour*  
*susirinkimas*

*Les-tu dans cette ville*  
*Kur tu esi tame mieste*

*Pourquoi on vit pas ensemble*  
*Et je pense à toi*  
*Kodėl mes negyvename kartu*  
*Ir aš galvoju apie tave*

*Marketing et publicité*  
*Tiens à propos de Champagne*  
*Ça me donne des idées*  
*Et je pense à to encore une fois*

*Rinkodara ir reklama*  
*Pasiūlymas*  
*šampanas*  
*Tai suteikia man idėjų*  
*Ir aš galvoju apie tave*  
*Dar kartą (6. Priedas. Dar vieną kartą).*

Kita vieta, turinti kultūrinę ir istorinę reikšmę yra Šampanė. Christopher'is J. Callahan'as teigia: „Antrosios tuverų kartos narys, Thibaut de Champagne (1201-1253) Dantės buvo pripažintas kaip lyrikos meistras,, (Callahan 2021, 1).<sup>55</sup> Taigi, šansonuose pastebima keletas garsių vietų, kurias daugelis žino galbūt net nežinodami kodėl. 35 pavyzdyje kalbama apie šampaną, o Samuel N. Rosenberg, Margaret Switten ir Gérard Le Vot Šampanę (35) Šampanę priskiria prie trubadūrų ir tuverų išplitimo iš pilių į miestus, kuriuose jie organizuodavo literatūrinius muzikinius susibūrimus (Rosenberg et al 2013, 3).

---

<sup>55</sup> A member of the second generation of trouvères; Thibaut de Champagne (1201 – 1253) was acknowledged by Dante as a minister of lyric arts, and indeed is the only trouvère cited by name in his *De Vulgari Eloquentia* of 1304 <..> Grace is not Thibaut's sole influence, of course. It is a truism to state that the early trouvères are beholden to their Occitan precursors for poems; poetics; and performance culture (Callahan 2021, 1).

Provanso turguje **parduodami produktai** atspindi toliau nuo mylimųjų esančią aplinką ir daiktus, tačiau kognityvinėje etnolingvistikoje tikslesniam kultūriniam konceptui apibrėžti svarbūs ir toli esantys objektai, nes tai prancūzišką kultūrą, ar net virtuvėje naudojamus produktus, atspindintys daiktai:

„Voici pour cent francs du thym de la garrigue“ („Štai už šimtą frankų garigo čiobrelių“), „un peu de safran et un kilo de figues“ („truputėlis šafrano ir kilogramas figų“), „voulez-vous, pas vrai, Un beau plateau de pêches Ou bien d’abricots?“ („Ar nenorėtumėt jūs, tikrai Gražios persikų lėkštės Arba abrikosų?“), „Voisi l’estagon et la belle échalote Le joli poisson de la Marie-Charlotte“ („Štai peletrūnas ir gražųjį skaloninį česnaką Marie-Charlotte žuvies“), „Un bouquet de lavande Ou bien quelques oeillets?“ („Puokštės levandų Arba keleto gvazdikų?“).

Neįtrauktos į analizę nedidelės dalys, kurios taip pat atspindi Jo paveiksle. Galima pastebėti kvapus, kurie daro Jam įtaką (pipirų kvapas laive, kuris atsklidęs iš miražo vilioja Jį į laisvę) (1). Turguje sklindantys kvapai ir garsai bei veidų gausa Jį vilioja ieškoti Jos (3).

36. *Je vous **parle d’un temps**  
Que les moins de vingt ans  
Ne peuvent pas connaître  
Monmartre en ce temps là*

*Aš jums kalbu apie laiką  
**Jog mažiau nei dvidešimt metų**  
Negalima pažinti  
**Monmartro šiuo metų laiku** (4. Priedas. Bohema)*

37. *Si jamais une coquette  
Vous demande un jour  
Quelle saison est la plus chouette  
**Pour rêver d’amour**  
Ne dites pas qu’la meilleure date  
C’est mars ou bien septembre  
L’époque la plus adéquate  
C’est celle que chantent les chattes  
**À la mi-août**  
**C’est tellement plus romantique***

*Jei kada nors koketė  
tavęs vieną dieną paklaus  
Kuris sezonas yra geriausias  
**Svajoti apie meilę**  
**Nesakyk, kad tinkamiausias laikas**  
Tai kovas ar rugsėjis laikas.*

*kai katės dainuoja*  
**Rugpjūčio viduryje**  
**Tai daug romantiškiau** (5. Priedas. *À la mi-août*)

38. *Je ne peux l'oublier*  
*Elle était trop jolie*  
**Quand le vent l'emmenait**  
*Elle fuyait ravie*  
*Et le vent me disait...*  
**Elle est bien trop jolie**

**Aš negaliu to užmiršti**  
*Ji buvo per graži*  
**Kai vėjas ją nešė**  
*Ji apsidžiaugusi pabėgo*  
**Ir vėjas man pasakė...**  
*Ji per daug graži*  
<...>  
**Et je pleure souvent**  
**Aujourd'hui c'est l'automne**  
**Qu'il est loin le printemps**  
*Dans le parc où frissonnent*  
*Les feuilles au vent mauvais*

**Šiandien ruduo**  
**Kaip toli pavasaris**  
*Parke kur virpa*  
*Lapai smarkiamė vėjyje* (16. Priedas. *Ji buvo tokia graži* )

### 3.3. Mylimoji (Ji)

Pirmame pavyzdyje teigiama, kad „jos yra saulės dukros“, kurios juokiasi ir Jį kviečia. Tai – viliokės paveikslas.

Besijuokdamos gražios merginos lipa ant Jo pėdsakų ir šaukia, tą, kuris laukia nesulaukia turgaus dienos momento.

39. *Elle avait seize ans, de jolis yeux rieurs*  
*Le soir à Montmartre, elle vendait des fleurs,*  
*Les clients qu'elle savait séduire,*  
*A ses fleurs préféraient un sourire.*

*Mais pour avoir un sourire plus joli,  
Plus d'un amoureux, le coeur vraiment épris  
Achetait simplement pour lui dire: "Je te désire... jolie Mimi."*

*Jai buvo šėšiolika metų, gražių juodų besijuokiančių  
Vakare Monmartre, ji pardavinėjo gėles  
Klientai, kuriuos ji mokėjo **suvilioti**.  
Jos gėlėms pirmenybė buvo šypsena.  
Bet norint turėti gražiausią šypseną  
Daugiau **nei vienas mylimasis** širdis tikrai **įsimylėjusi**  
Nusipirkau paprasčiausiai, kad jai pasakyčiau:  
„**Aš taves trokštu** gražioji Mimi“. (27. Priedas Mimozetė).*

Šypsena kaip viliojimo ir patrauklumo išraiška pastebima 39 pavyzdyje. Ji skirta tam, kad pirkėtų gėles, tačiau dėka šypsenos ir juoko atsiranda daugiau „*nei vienas mylimasis*“. Antrajame pavyzdyje minimas juokas, o šypsena reiškia pirminio kontakto užmezgimą – kvietimą bendrauti. Jos šypsena paminėta 8 kartus. Tai viliojimo ir koketavimo menas. Kokete Ji šansonuose pavadinama 3 kartus. Kaip teigia Bradford'as J. Hall, Patricija O, Covarrubias ir Kristina A. Kirchbaum: „Nepaisant daugybės kultūrinių skirtumų, egzistuojančių neverbalinėje komunikacijoje ir veido išraiškose, vienas įdomiausių ir labiausiai pagrįstų išvadų apie neverbalinį bendravimą yra susiję su panašumais“ (Hall, Covarrubias, Kirchbaum 2018, 171).<sup>56</sup> Autoriai teigia: „Kultūrinėse bendruomenėse veido išraiškos taip pat skiriasi. Kai kuriems šypsena reiškia artimumą, o galbūt užuojautą ar supratimą.

Kitiems šypsena yra mandagumo gestas, kuriuo nesiekama perteikti supratimo, priklausomybės ir nieko kito, išskyrus labai beasmenį kito žmogaus pripažinimą. Dar kitose kultūrose šypsena rodo diskomfortą ar nerimą dėl situacijos ar pokalbio temos“.<sup>57</sup> (Hall, Covarrubias, Kirchbaum 2018, 338). Galima teigti, kad šios emocijos, kurios atsispindi merginų veiduose reiškia tam tikrą siekimą komunikuoti. 39 pavyzdyje gėlių pardavimas pritraukia ne tik tuos, kurie nori jas nusipirkti, tačiau atsiranda net keli įsimylėję, troštantys susipažinti su mergina. Klientų viliojimas norint parduoti gėles

---

<sup>56</sup> In spite of the many cultural differences that exist in nonverbal communication and facial expressions, one of the most interesting and well-supported findings concerning nonverbal communication has to do with similarities (Hall, Covarrubias, Kirchbaum 2018, 171).

<sup>57</sup> Facial expression also varies in interpretation among cultural communities. For some a smile represents affinity, and perhaps sympathy or understanding. For others a smile is a politeness gesture that is not meant to convey a sense of understanding, affiliation, or anything other than a very impersonal acknowledgment of another person. In other cultural groups a smile indicates discomfort or unease in regard to the situation or topic of conversation (Hall, Covarrubias, Kirchbaum 2018, 338).

Monmartre ir parduoti prekes Povanso turguje, pateikia dar vieną aspektą – vykstantį susidomėjimą pačiomis pardavėjomis. Jų patrauklumą, linksmą bei dėmesį atkreipiantį kvietimą.

Linksmumas ir viliojanti šypsena ar juokas dainose padeda išvelgti mylimosios konceptą. Žodis *séduire*, kuris dainoje vartojamas (*savait séduire*) žodyne pateikiamos tokios jo reikšmės: „séduire vt. 1) (su)vedžioti, (su)vilioti, (sugundyti); 2. (su) žavėti; ce collier la – sait šie karoliai ją žavėjo 3) papirkti, - re les témoins papirkti liudininkus, gundymas (su) (Juškienė, Katilienė, Kaziūnienė 1992, 820). Reikšmės atskleidžia, kodėl šypsena ir žavėjimas pritraukia ne tik norinčius pirkti mimozos žiedelį (39).

Žodžių su šypsena ir junginių su šiuo žodžiu šansonuose yra nemažai: „*danser et sourire*“ („šokti ir šypsotis“) (5 pav.), „*préféraient un sourire*“ („mėgo šypseną“), „*un sourire plus joli*“ („gražiausia šypasena“), „*malgré son sourire et son air engageant*“ („Dėl savo šypsenos ir išvaizdos patrauklios“), „*Ton plus doux sourire*“ („tavo švelniausia šypsena“), „*on peut bien rire de moi je ferais n'importe quoi si tu me le demandais*“ („galima pasijuokti iš manęs, aš padaryčiau nesvarbu ką jei tu manęs paprašytum“).

Derivatas 1. *yeux rieurs* (39).

Kitame šansone (40) matome viliojančią gražuolės iš Kadikso šypseną bei kitus patrauklumo suteikiančius talentus. Dainose sutinkama šokio tema, kuri rodo gabumą, leidžiantį suburti aplink save susižavėjusiųjų būrį.

40. *Les caballeros sont là  
Si, dans la posada  
On apprend qu'elle danse  
Et pour ses jolis yeux noirs  
Les hidalgos le soir  
<...>  
Viennent tenter la chance !  
Mais malgré son sourire et son air Engageant  
La Belle de Cadix ne veut pas d'un amant!  
La Belle de Cadix*
- Kabaleriai yra čia  
Taip, posadoje  
Sužinome, kad ji šoka!  
Dėl jos gražių juodų akių*

*Hidalgos naktį*

*Ateik išbandyti savo laimę!  
Bet nepaisant jos šypsenos ir išvaizdos  
Patrauklios  
Kadikso gražuolė nenori meilužio!  
<...>*

*Et puis dans le clair matin  
Elle a pris le chemin  
Qui mène à Santa Fil!  
La Belle de Cadix est entrée au couvent*

*O vėliau, vieną šviesų rytą  
Ji pasirinko kelią  
Kuris veda į Santą Filą!  
Kadikso gražuolė įstojo į vienuolyną (10. Priedas. Kadikso Gražuolė)*

Dainoje skambantis juokas atskleidžia realų požiūrį į meilę ir gyvenimą vienuolyne. Pastebėta, kad Kadikso gražuolės akys pradžioje yra švelnios, o vėliau tampa niūriomis ir Ji iškeliauja į vienuolyną (40).

**41.** *Il m'a dit qu'j'étais belle  
Peut-être pour m'faire plaisir  
M'a dit des ritournelles  
Avec un beau sourire.*

*Jis man sakė, kad aš buvau graži  
Gal kad mane pradžiugintų  
Sakė man keletą kartų  
Su gražia šypsena.*

**Il m'en a donné des ivresses**  
*M'a juré de m'aimer tout l'temps  
Alors j'ai donné ma jeunesse  
C'est comme ça qu'on perd ses vingt ans.*

**Jis mane apsvaigino**  
*daug prisiekė, kad mane mylės visą laiką  
Taigi aš atidaviau savo jaunystę  
Taip tu prarandi savo dvidešimtį metų.*

*Me voici de retour  
L'Hôtel du Beau Rivage  
A gardé mes amours.*



**Il m'en a donné d'la détresse**  
Quand **il est parti mon amant**  
J'lui ai redemandé ses caresses  
Il m'a dit qu'il avait plus l'temps  
Je lui ai rappelé ses promesses  
M'a dit qu'tout ça c'était l'bon temps  
**Il a remporté ma jeunesse...**  
C'était un jour de fête  
J'crois bien qu'c'était l'printemps  
On est parfois triste à vingt ans.

Štai aš grįžau  
Viešbutis du Beau Rivage  
Išsaugojo **mano meiles.**  
**Jis mane kankino**  
Kai **jis išėjo mano mylimasis,**  
aš prašiau jo glamonių.  
**Jis man sakė, kad nebeturi laiko,**  
aš priminiau jam jo pažadus  
Sakė man, kad visa tai buvo geras laikas  
**Jis atėmė mano jaunysę**  
Tai buvo šventės diena  
Aš tikrai tikiu, kad buvo pavasaris  
dvidešimties mums kartais būna liūdna. (14. Priedas. *Tai buvo šventės diena*)

41 pavyzdyje pastebima nemeilės veiksmų. Ji skundžiasi dėl mylimojo elgesio. Tai pažadų ir gražios meilės, kuria Ji tikėjo, pabaiga. Ši daina kaip skundas. Nors galima pastebėti, kad mylimoji tikėjo Jo meile, bet tai, kad Ji buvo svaiginama (41) rodo nesąžiningą elgesį. 42 pavyzdyje matomos merginos meilės kančios. Galbūt Ji jau nebemylima? Jis laukiamas, tačiau mylimajam negrįžus, Ji nesielvartaus, o išeis šildytis po kita saule.

**42. *J'ai beau t'aimer encore, j'ai beau t'aimer toujours***  
*J'ai beau n'aimer que toi, j'ai beau t'aimer d'amour*  
*Si tu ne comprends pas qu'il te faut revenir*  
*Je ferai de nous deux mes plus beaux souvenirs*  
*Je reprendrai la route, le monde m'émerveille*  
*J'irai me réchauffer à un autre soleil*  
*Je ne suis pas de celles qui meurent de chagrin*  
***Je n'ai pas la vertu des femmes de marins***

*Man gera dar tave mylėti, man gera visada tave mylėti ,*  
***Man gera mylėti tik tave, man gera mylėti tave iš meilės***

*Jeigu tu nesupranti, kad tau reikia grįžti  
Pasiliksiu mudviejų gražiausius prisiminimus  
Aš iš naujo keliausiu, nes pasaulis mane stebina  
Aš eisiu sušilsiu po kita saule  
Nesu iš tų, kurie miršta iš sielvarto  
Aš neturiu jūreivių žmonių dorybės (15 Priedas. Pasakyk, kada tu sugrįši)*

42 pavyzdyje vaizduojamas išsiskyrimo jausmas. Ji nebesitiki sulaukti mylimojo. Tai gali būti ir ištikimybės sulaužymas. Jūra – sudėtingų gyvenimo sąlygų ir išsiskyrimų priežastis. Vietose, kurios yra netoli jūros, žmonės susiduria su problemomis, kurios atsispindi prancūzų šansonuose. 44 ir 42 pavyzdžiuose prašoma, kad Jis pasakytų kada sugrįš. Laukimas nekelia Jai tokio sielvarto, kad mirtų, todėl Ji gali nebelaukti.

43 pavyzdyje pastebima, kad „*Ji graži kaip diena*“, o Jis šnibžda, kad abu stengsis būti laimingi. Bučiniu ir priesaika tai patvirtinimama. Šiame pavyzdyje priesaika nesulaužoma.

**43.** *On l'appelle Brin d'Amour  
Elle est belle comme le jour  
Et l'on voit du bonheur dans ses yeux,  
Car elle aime un beau gars  
Qui lui a dit tout bas:  
Nous tâcherons d'être heureux tous les deux  
Ça c'est fait simplement  
Un baiser, un serment,  
Puis un soir au faubourg  
Il conquiert pour toujours Brin d'Amour.*

*Tai vadinama meilės stiebelis  
Ji graži kaip diena  
Ir jos akyse matome meilę  
Nes ji myli gražų vaikiną  
Kuris jai ką tik pašnibždėjo  
Abu stengsimės būti laimingi  
Tai buvo paprastai padaryta  
Bučiny priesaika  
Tada vieną vakarą priemiestyje  
Jis amžiams užkariavo Meilės stiebelis (30. Priedas. Meilės stiebelis)*

**44.** *Pasakyk man, kada grįši  
Sakyk, bent tiek kiek žinai  
Praeities  
Nebesugrąžinsi  
Kad sugaištas visas laikas*

*Nebepagaunamas*(15. Priedas. *Pasakyk, kada tu sugrįši*)

Mimozetė parduodama gėles buvo suviliota turtingo užsieniečio ir pakviesta į gražų Prancūzijos regijoną. Vėliau Ji buvo apgauta, nes mylimasis buvo „*nepastovus*“. Tokia apgaulė pastebima ir realiame gyvenime (39, 66).

Kitame šansone taip pat kalbama apie jaunystę ir Jo apgaulę. Tai šiuolaikiška meilės istorija, kuri panaši į trumpalaikį nuotykį, tačiau tokio nuotykio troško tik Jis (41, 45). Ji prisimena kelonę į Paryžių.

45. *C'est au sixième étage  
Que j'ai connu l'amour  
Vous parlez d'un voyage  
Et quel joli séjour!*

*Tai buvo šeštame aiukšte  
Aš pažinau meilę.  
Jūs kalbate apie kelionę  
Ir kokia miela viešnagė! (18. Priedas, Himnas meilei.)*

Jis prisiekęs meilę išėjo ir paliko mylimąją. Ji jautėsi apgauta, nes buvo atimta Jos jaunystė (45), todėl Ji teigia, kad „*dvidešimties mums kartais būna liūdna*“ (41).

46. *Toi mon amour, mon ami  
Quand je rêve c'est de toi  
Mon amour, mon ami  
Quand je chante c'est pour toi  
Mon amour, mon ami  
Je ne peux vivre sans toi  
Mon amour, mon ami  
Et je ne sais pas pourquoi  
Je n'ai pas connu d'autre garçon que toi  
Si j'en ai connu je ne m'en souviens pas  
Si j'en ai connu je ne m'en souviens pas  
À quoi bon chercher faire des comparaisons*

*Tu mano meilė, mano drauge  
Kai aš sapnuoju, tai apie tave  
Mano meilė, mano drauge  
Kai aš dainuoju tai tau*

*Mano meile, mano draugas,  
Aš negaliu gyventi be tavęs  
Mano meile, mano draugas,  
Ir aš nežinau kodėl  
Aš nepažinojau kito berniuko tik tave  
Jai ką nors ir žinojau tai aš neatsimenu  
Kokia prasmė ieškoti ir lyginti* (29. Priedas. *Mano meile mano drauge*)

Šansonuose pastebimas meilės ir draugystės santykis. 46 pavyzdyje teigiama, kad svarbu turėti vieną mylimąjį. Ji negali gyventi be Jo ir neprisimindama kito berniuko, teigia, kad tai nelyginama. Jos svajonės tik apie Jį. Jos dainavimas Jam – kaip trubadūrių tradicijos tąsa.

### Šokis

Šokis kaip ir daina yra reikšminga prancūzų kultūroje ir svarbi dalis mylimųjų konceptuose. Kaip teigia Philip'as Knable'is : Šalia diskusijų apie dvasią ir kūną, krikščionių autoriai išskiria ir šokių motyvaciją. Ambrozijus iš Milano Švento Luko evangelijos komentare atskleidžia tvirtus argumentus. Dovydas dainavo mums, kad pakabintume arfas ant gluosnių. Jis dainavo ir šoko priešais Viešpaties skrynią ne dėl limksmybių, o religijos vedinas. Tai buvo apibūdinama, ne sulinkusio kūno šuoliais ar akrobatų iškrypimais, o pabudusios dvasios ir pasišventusio kūno judrumu. Jei juos skatina tikėjimas – šokiai yra teisėta veikla. Toks šokis susideda iš harmoningų judesių, kur neabejotinai įtraukiamas pamatuotas gestikuliacija. Neteisėtų šokių judesiai – iškreipti, netikslūs kaip histrionų cirke. Bažnyčios tėvai dažnai juos lygina su bakchantų šokiais, kurie laikomi neharmoningais judesiais. Sakralinis šokis yra harmoningas, nes atspindi dieviškąją harmoniją (divine) (Knable 2014, 1).<sup>58</sup> Šokis užima svarbią vietą prancūzų kultūroje. Tai rodo, kad anksčiau buvo šokami sakraliniai šokiai katalikų bažnyčioje. Šansonuose šokis paminėtas (12 kartų).

Žodžių junginiai su leksema šokis: „*Quelues, idées qui dansent*“ („keletas idėjų, kurios šoka“) (2). „*On apprend qu'elle danse*“ („Sužinome, kad ji šoka“) (40). „*Si tu voulais danser*“ („Jai

---

<sup>58</sup> À coté de la discussion sur l'esprit et le corps, les auteurs chrétiens différencient aussi la motivation des danses. Le commentaire d'Ambroise de Milan sur l'évangile de Luc montre bien l'argumentation. David a chanté pour que nous suspendions nos harpes aux saules. Il a chanté, et il a dansé devant l'arche du Seigneur, non pour folâtrer mais par religion. Donc ce qui est indiqué, ce ne sont pas les bonds d'un corps infléchi en contorsions de saltimbanques, mais l'agilité d'un esprit éveillé, d'un corps consacré. La danse est donc une activité légitime si elle est motivée par la foi. Cette danse consiste en des mouvements harmonieux, ce qui implique certes des gesticulations, mais des gesticulations mesurées. Les mouvements des danses illégitimes sont au contraire contorsionnés, non réglés, comme ceux des histrions au cirque<sup>19</sup>. Les Pères de l'Église les comparent souvent avec les danses des bacchantes, qui sont considérées comme des mouvements disharmonieux. La danse sacrée, en revanche, est harmonieuse parce qu'elle reflète l'harmonie divine (Knable 2014, 1).

tu norétum šokti“ (47), „Viens... danser encore“ („ateik... dar pašokti“), „Dis-moi quand tu dances“ („pasakyk man kada tu šoki“) (48). „Danser et sourire („šokti ir šypsotis“) (5). Šokis ir daina svarbi prancūzų kultūros dalis persmelkta ispaniškų šokių pavadinimų, kurie įrodo, kad meilė, daina ir šokis susiję. Muzikoje taip pat atsispindi ispanų, arabų ir kt. įtaka.

**47.** *Où chantent les guitares  
Boléro si tu voulais danser  
Dans mes deux bras serrés  
Qu'il ferait bon s'aimer.*

*Kur dainuoja gitaros  
Bolero, jei tu norėyum šokti  
Mano dviejose tvirtose rankose  
Kaip būtų gera mylėti vienas kitą. (13. Priedas. Bolero)*

Šokis rodo meilės ir šokio svarbą mylimųjų santykiuose. Tai vienas iš būdų rodyti ar patirti jausmus (48).

**48.** *Où j'ai dansé l'amour  
Aïe, aïe aïe ...  
Viens... danser encore  
Bolero je garderai toujours  
Le souvenir du jour  
Kur aš šokau meilę  
Aj, aj, aj  
Ateik dar pašokti  
Bolero aš saugojau visą laiką  
Dienos prisiminimą  
<...>  
Soleil de tes yeux  
tavo akių saulė (13. Priedas. Bolero)*

Su meile susijęs jūros vaizdinys primena keliones laivais, o tai reiškia ir Jo iškeliavimą. Taip pat ir galimą Jo praradimą. Tai gali būti žūtis jūroje bei kitos priežastys. Jūra iš jūreivių žmonių reikalauja ištikimybės ir kantrybės ilgai laukiant. Išryškėja meilės dualizmas, kurį galima pastebėti 42 ir 44 pavyzdžiuose.

**Psichologinės Jos savybės**

49 pavyzdyje pastebimas nerimas dėl Jos. Ar tikrai Ji atėjo į pasimatymą, nes galbūt Ji galėjo neateiti, nes Ją sudėtinga rasti, Jai sudėtinga prisiskambinti. 50 pavyzdyje prie visų savybių, kuriomis apibūdinamas Jos charakteris užsimenama, kad Ji yra kelianti aistras šviesiaplaukė.

49. *C'est bien ton visage, ta bouche*  
*Gerai tavo veidas, tavo burna*  
*Ce gout de toi sur mes lèvres*  
*Šis tavo skonis ant mano lūpų*

*J'adore quand tu te*  
*Maquilles*  
*Et je pense à toi*

*Man patinka kai tu*  
*Dažaisi*  
*Ir aš galvoju apie tave (6. Priedas. Dar kartą).*

50. *Pour que blonde*  
*Todėl, kad šviesiaplaukė*

*Dans tes mains*  
*Tavo rankose (8. Priedas. Todėl, kad tu tiki)*

51 pavyzdyje atsispindi Jos charakteris: Ji — „išlepintas vaikas“, „kaprizinga“. Jis mano, kad Ji yra visiškai „nesiaukojanti“ ir „žaidžia“ su Juo. Mylimasis teigia, kad „kai aistra paliks jo kūną“, Jis Ją paliks. Vartodamas metonimiją Jis teigia, kad paliks Ją: „laisser tes yeux humides“ („Palikiti tavo drėgnas akis“). Taip pat teigiama, kad Ji žaidžia su Juo kaip ir su viskuo ir su viskuo.

73 pavyzdyje nors ir pindamos vainikus jos vadinamos „tingiosiomis merginomis“. Tai rodo dar vieną neigiamą charakterio bruožą. Gilesnis Jos charakterio apibūdinimas pastebimas 51 pavyzdyje.

51. *Parce que tu crois*  
*Que tu es ma faiblesse*  
*Tu mes blesses*  
*Me meurtris*  
*Et te joues de moi*  
*Comme de toutes choses*  
*Et disposes*

*De ma vie*  
***D'un caprice***  
*D'une idée*  
***D'enfant gâtée***  
*Quand tout sera mort*  
*Quand la passion aura quitté mon corps*  
*Je me reprendrai*  
*Et je te quitterai*

*Nes tu tiki*  
*Kad tu esi mano silpnybė*  
*Tu mane žaidi*  
*žudai mane*  
*ir tu žaidi su manim*  
*Kaip su viskuo*  
***Ir naudojiesi***  
***Mano gyvenimu***  
*Nesiaukodama*  
*Iš užgaidos*  
*Iš idėjos*  
*Išlepinto vaiko*  
*Kai viska bus mirę*  
*Kai aistra bus palikus mano kūną*  
*Aš suprasiu*  
*Ir aš tave paliksiu*  
<... >  
***Laisser tes yeux humides***  
***Palikiti tavo drėgnas akis*** (8. Priedas. Todėl, kad tu tiki)

Apie audras ir išsiskyrimus kalbama 59 pavyzdyje. vyresni mylimieji, prisimena emocijas ir vadina jas „mielu karu“.

Apie merginas 64 pavyzdyje teigiama, kad jos drąsios: „*Les filles n'ont pas peur du loup*“ („Merginos nebijojo vilko“).

### **Fizinės savybės**

Kalbant apie mylimosios išvaizdą, išryškėja, grožio reikšmė, apibūdinamaos akys, plaukų ir odos spalva. Poetas F. Grillparzeris taip aprašo grožio išgyvenimą: „Grožio jausmas yra beglinis ir todėl vienas jo būdingų požymių yra tas, kad poveikis čia toli pranoksta tą jausmą sukeliančią priežastį“ (Anzenbacher 1992, 3). Dainose žodis *belle* (graži) paminėtas 17 kartų, leksema *jolie* (graži) paminėtas 18 kartų. Šie žodžiai vartojami kaip sinonimai šansonuose. Grožis ir meilė susiję. Akys vaizduojamos įvairiais aspektais: „*À nouveau tes yeux m'éclairent*“ („Iš naujo tavo akys mane

apšviečia“) (5) „*Et l'on voit du bonheur dans ses yeux*“, („*matome laimę jos akyse*“) (43). Akys šansonuose minimos 19 kartų. 54 pavyzdyje vartojant metonimiją teigiama: „*Turtingas užsienietis Įsimylėjo jos juodas akis Ir pasakė jai*“ : „*Jei tu nori aš tave pasiimsiu*“

**52.** *Tant de filles jolies, tant de filles joli*  
*Tiek daug gražių merginų, tiek daug gražių merginų* (1. Priedas. Provanso turgūs).

Graži rudaplaukė, graži koketė dėl kurios Jo širdis švenčia. Pastebima metonimija (53). 52 pavyzdyje teigiama, kad tai – gražios merginos, kurios vilioja.

**53.** *Mimosette, jolie brunette*  
*Petit brin de mimosa,*  
*C'est pour toi que mon coeur est en fête*  
*Et je suis heureux quand je te vois !*  
*Tes fleurettes que l'on achète,*  
*Sont moins fraîches que ton minois,*  
*Toi si jolie, si coquette,*  
*Joli brin de mimosa.*

*Mimosete, graži brunete*  
*Maža Mimozos šakele*  
*Tai dėl tavęs mano širdis švenčia*  
*Ir aš esu laimingas kai tave matau!*  
*Tavo gėlytes, kurias mes perkame*  
*Jos mažiau gaivios nei tavo veidas*  
*Tu tokia graži, tokia koketiška*  
*Graži mimozos šakelė* (27. Priedas. Mimosetė)

53 pavyzdyje graži rudaplaukė lyginama su mimozos žiedelis naudojant metonimija teigiama: „*C'est pour toi que mon coeur est en fête*“ („*Tai dėl tavęs mano širdis švenčia*“)

54 pavyzdyje teigiama, kad Ji bus „*Tu seras reine... par ta beauté*“ („*Tu būsi karalienė dėl savo grožio*“). Teigiama, kad gražus užsienietis įsimylėjo Jos juodas akis. Čia vėl pastebima metonimija. (54). Tame pačiame pavyzdyje Mimosetė nuvertinama. Jos mylimasis Ją palieka, o dainoje teigiama: „*Toi qui n'es qu'une jolie fleur du faubourg*“ („*Tu, kuri esi tik graži priemėsčio gėlė*“).

**54.** *A la terrasse d'un grand café, le soir,*  
*Un riche étranger s'éprit de ses yeux noirs*



*Et lui dit : "Si tu veux, je t'emmène  
Tu seras reine... par ta beauté*

*Didelės kavinės terasoje vakare  
Turtingas užsienietis Įsimylėjo jos juodas akis  
Ir pasakė jai: „Jei tu nori aš tave pasiimsiu  
Tu būsi karalienė dėl savo grožio  
<...>  
A Paris... reviens avec courage.  
Toi qui n'es qu'une jolie fleur du faubourg,*

*Į Paryžių grįžk drąsiai  
Tu, kuri esi tik graži priemėsčio gėlė (27. Priedas. Mimosetė)*

Jos grožis apibūdinamas taip: „*toi si jolie*“, („tu tokia graži“) (55), „*coquette*“ („koketė“) (53). Žodis koketė šansonuose minimas 3 kartus. „*Mimosette, jolie brunette*“ („Mimosetė graži brunetė“) (53). „*Ma belle gitane*“ („mano graži čigonė“) „*Il m'a dit qu'j'étais belle*“ („Jis man sakė, kad aš esu graži“) ir kiti pavyzdžiuose ir prieduose minimi apibūdinimai rodo, kad Ji graži ir koketiška.

**55.** *Ça voulait dire tu es jolie  
Tuo norima pasakyti, tu esi graži (4. Priedas. Bohema).*

Kitoje dainoje dailininkas savo mylimąją pavadina „*grazia*“ (55), o 49 pavyzdyje teigiama, kad Jam patinka kai „*Ji dažosi Jis galvoja apie Ją*“. Šis požiūris, rodo kad dažymasis sustiprina Jo jausmą, sužadina mintis apie Ją.

**56.** *Tes cheveux couleur du soir  
Et l'éclat de ta peau brune  
Sont plus beaux qu'un clair de lune  
Bohémienne aux grands yeux noirs  
J'ai vibré d'un tendre espoir  
Je voudrais que tu sois mienne  
Bohémienne.  
- 2 -  
Ne vois-tu pas que mon coeur ardent  
Est sous ton empire  
Que sous tes pas j'implore et j'attends  
Ton plus doux sourire  
Les tarots de ton grand jeu*

*N'ont pu te le dire  
Mais tu peux lire au fond de mes yeux  
Ce plus tendre aveu.  
Bohemiete didelėmis juodomis akimis  
**Tavo plaukai vakaro spalvos**  
Ir spindesys tavo rudos odos  
**Yra gražesnė nei mėnulio šviesa Bohemiete  
didelėmis juodomis akimis**  
**Aš suvirpėjau švelnia viltimi**  
Aš norėčiau, kad tu būtum mano  
Bohemiete*

-2-

*Ar nematai, kad **mano širdis liepsnoja**  
Yra tavo imperijoje  
Kad po tavo žingsniais aš meldžiuosiu ir laukiu  
**Tavo švelniausia šypsena**  
Tavo didelis Taro žaidimas  
Negalėjo apie tai pasakyti  
Bet tu gali skaityti giliai mano akyse  
Šis švelniausias prisipažinimas (11. Priedas. *Bohemietė juodomis akimis*)*

Dainoje sakoma, kad Ji yra mylima. Tai išreiškiamą metafora vartojama 54 pavyzdyje : „*Ne vois-tu pas que mon coeur ardent*“ („ar nematai, kad mano širdis liepsnoja“).

„*Je voudrais que tu sois mienne*“ („aš norėčiau, kad tu būtum mano“) (56), „*J'ai vibré d'un tendre espoir*“ („aš suvirpėjau švelnia viltimi“) (56) ir t.t.

56 pav. pavyzdyje, kaip ir trubadūrų dainose, apdainuojamas moters grožis. Pastebima, kad dažniausiai šansonuose kalbama apie Jos akis.

**57. La Belle de Cadix a des yeux de velours**  
**Kadikso gražuolė yra švelnių akis**

*La Belle de Cadix a des yeux langoureux  
Kadikso gražuolė yra **niūrių akių***

Jos plaukai paminėti 6 kartus. 56 pavyzdyje apie išvaizdą kalbama, kad Jos graži ruda oda „*Et l'éclat de ta peau brune sont plus beaux qu'un clair de lune*“ „*Ir spindesys tavo rudos odos gražesnis nei mėnulio šviesa*“ Jos plaukai „*vakaro spalvos*“. Kituose pavyzdžiuose minimi rudi, juodi ir šviesūs plaukai. Visa tai apibūdina Ją – mylimąją.

58. *J'irais jusqu'au bout du monde  
Je me ferais teindre en blonde  
Si tu me le demandais*

*Aš eičiau į pasaulio kraštą  
Aš nusidažyčiau plaukus šviesiai  
Jei manęs paprašytum (18 Priedas. Himnas meilei)*

59. *Bien sûr nous eûmes des orages  
Vingt ans d'amour c'est l'amour fol  
Mille fois tu pris ton bagage  
Mille fois je pris mon envol  
Et chaque meuble se souvient  
Dans cette chambre sans berceau  
Des éclats des vieilles tempêtes  
Plus rien ne ressemblait à rien  
Tu avais perdu le goût de l'eau*

*Ô mon amour  
Žinoma mes patyrėme audrų  
Dvidešimt metų meilės tai beprotiška meilė  
Tūkstantį kartų tu ėmei savo daiktus  
Tūkstantį kartų aš pakilau  
Ir atsimenu kiekvieną baldą  
Šiame kambaryje be lopšio  
Senų audrų šukės  
Tu praradai vandens skonį  
Daugiau niekas į nieką nepanašu  
O mano meile  
<..>  
On se méfie du fil de l'eau  
Mais c'est toujours la tendre guerre*

*Mes mažiau pasitikime plaukimui pasroviui  
Bet tai visalaik meilas karas (26. Priedas. Senų mylimųjų daina)*

58. pavyzdyje kalbama apie meilę. Ji teigia: „jei tu paprašytum aš eičiau į pasaulio kraštą“ ar „persidažyčiau plaukus“. Plaukų ir kitos kosmetikos vartojimas turi įtakos meilės ryšiui palaikyti. Šansone tai tarytum aukojimasis dėl Jo. Ji viską padarytų dėl mylimojo. Išvaizda buvo svarbi Romos imperijoje ir visais laikais. Apie išvaizdą Dalia Dilytė teigia: Mokėta plaukus dažyti, žinota, kad juos tamsina balandūnės, lešių, kiparisų, porų luobelijų, šalavijų ir kiti nuovirai, o šviesina acto mielės, cidonijų sultys, sumaišytos su ligustrų sultimis (Dilytė 2012, 176).

60. *Elle avait seize ans, de jolis yeux rieurs*  
*Le soir à Montmartre, elle vendait des fleurs*  
**Jai buvo šešiolika metų gražių besijuokianančių akių**  
*Vakare **Monmartre**, ji pardavinėjo gėles (27. Priedas. Mimosette)*

61. *Et si la belle vous dit soudain*  
**J'adore les fourrures**  
*Quand donc aurais-je mon ragondin ?*  
**Ir jei gražuolė staiga tau pasakys**  
**Mėgstu kailius** *Kada turėsiu nutriją? (5 priedas. Rūgpiūčio viduryje)*

62 pavyzdyje kalbama, kad Ji gražuolė“, o Jis Ją „*amouusement*“, („*meiliai*“) supa.

62. *Et sous l'arbre, sans paroles,*  
**Tu me berces amouusement,**  
*Et dans l'herbe, jupon vole,*  
**Et s'envolent nos rêves d'enfants,**

*Ir po medžiu be žodžių,*  
**Tu mane supuoji meiliai,**  
**O žolėje skraido sijonas**  
*Ir išskrenda mūsų vaikystės svajonės (12.Priedas. Švento Amando miškas)*

63. **Sa robe tourbillonne**  
**Puis elle disparaît...**  
*Elle était si jolie*  
*Que je n'osais l'aimer*  
*Elle était si jolie*  
*Je ne peux l'oublier*

**Jos suknelė sukosi**  
*Tada ji dinga...*  
*Ji buvo tokia graži*  
*Kad nedrįsau jos mylėti*  
*Ji buvo tokia graži*  
*Aš negaliu jos pamiršti(16. Priedas. Ji buvo tokia graži)*

64. **Tous les coeurs sont en pique-nique**  
*À la mi-août*  
*Les filles n'ont pas peur du loup*  
*Et si la belle vous dit soudain*  
**J'adore les fourrures**

*Quand donc aurais-je mon ragondin?  
Rugpjūčio viduryje  
Merginos nebijojo vilko  
Ir jei **gražuolė staiga pasako,**  
**Aš dievinu kailinius**  
Kada turėsiu savo nutriją? (5. Priedas. Rugpjūčio viduryje)*

65 pavyzdyje pastebimas žodis, kuris vartojamas šnekamojoje kalboje „*ton minois*“ – „*tavo gražus veidelis šviežesnis nei tavo parduodamos gėlytės*“. Jis lyginamas su „*tes fleurettes*“ („*gėlytes*“) diminutyvas lyginamas su „*ton minois*“ („*veideliu*“). Jos veidas minimas 2 kartus visose dainose.

65. **Tes fleurettes** que l'on achète,  
Sont **moins fraîches que ton minois,**  
*Tavo gėlytes, kurias mes perkame*  
Jos ne tokios šviežios kaip tavo veidas (27. Priedas. Mimoszetė)

Šnekamoji kalba buvo svarbi ir trubadūrų kūryboje, nes kai kurios poemos pirmiausiai buvo sukurtos ne raštu (43).

66. Et puis d'un coup tu arrives  
Tout d'un coup, c'est **bon de vivre**  
C'est **bien ton visage, ta bouche**  
*Vivement que le jour s'achève*  
*Que je **continue mon rêve***  
*J'en peux plus de toi*  
*Encore une fois*  
*Ir tada staiga ateini*  
*Staiga **gera gyventi***  
*Tai **tavo veidas, tavo burna***  
*Nekantrauju, kol baigsis diena*  
*Kad tęsiu savo svajonę*  
*Negaliu daugiau tavęs priimti*  
*Dar kartą (6. Priedas. Dar vieną kartą)*

Akys užimą svarbią vietą. Sis žodis kartojamas ir vaizduojamos su palyginimais.

### **Partonimai**

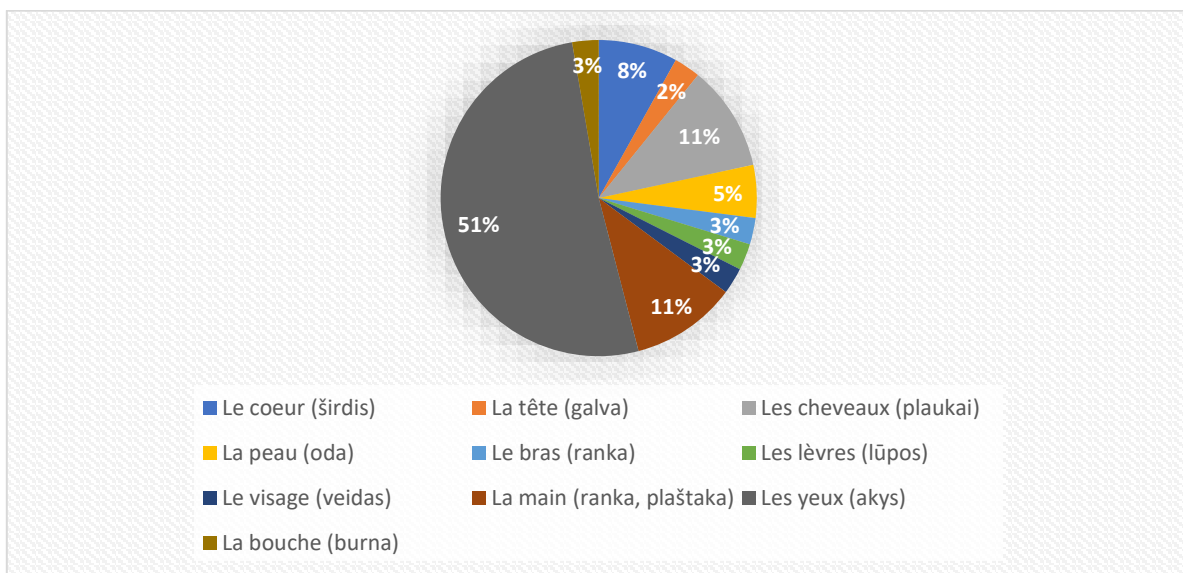
Naudojant partonimus aprašomi veiksmai, kuriamos metaforos ar metonimijos.

Partonimai gali atskleisti prancūzų kultūroje susiformavusį kūno vaizdavimą. Tam įtaką daro ir religinės nuostatos. M. Geigeris darbe *Meno psichinė reikšmė* teigia: „Veide ir rankose psichinis

pradas yra ypatingai sutelktas ir kitas kūno dalis nudažo tik neryškia spalva. Yra juk gerų veidų ir gerų rankų, bet niekas nekalba apie geras kojas“ (Serapinas 2001, 217). Kalbant apie Jos išvaizdą galima pastebėti, kad grožiui apibūdinti šansonuose pasitelkiami ir mažiau vartojami žodžiai.

67. *Mes mains*  
*Dessinent dans le soir*  
*La forme d'un espoir*  
*Qui ressemble à ton corps*  
*Mano rankos*  
*piešia vakare*  
*Vilties formą,*  
*Kuri panaši į tavo kūną]*  
<...>  
*Et donne-leur tes mains*  
*ir duok joms savo rankas*  
<...>  
*Elles t'aiment pour la vie*  
Jos myli tave visą gyvenimą (2. Priedas. *Mano rankos*)

Vilties forma, kuri panaši į Jos kūną rodo ilgesį, kuris išreiškiamas rankų judesiais piešimo metu. Vartojamos metonimijos: „*J'ai le coeur content*“ („mano širdis patenkinta“) „*Mon coeur vole*“ („mano širdis skrenda“) 68 pavyzdyje teigiama: „*J'ai un cœur qui sait quand il a raison*“ („Aš turiu širdį, kuri žino kas yra teisinga“).



## 2. *Paveikslas Mylimosios partonimai*

2 paveiksle galima pastebėti, kad kalbant apie Ją, akys užima didžiausią diagramos dalį (50 procentų).

Akys: „*des yeux de velours*“ („švelnios akys“), „*des yeux langoureux*“, („niūrios akys“) (57) *de jolis yeux rieurs* („gražios besijuokianančos akys“) (60), „*aux grands yeux noirs*“ („didelėmis juodomis akimis“) (56).

Plaukai: 11 procentų diagramos užima plaukų apibūdinami Pavyzdžiui, „*Tes cheveux couleur du soir*“ („Tavo plaukai vakaro spalvos“) (56). „*Et l'éclat de ta peau brune*“ („rudos odos šviesa“) (56).

Oda – užima 5 procentus diagramos. Galva – 2 proc. Burna – 3 proc.

Rankos užima 11 procentų diagramos.

**68.** *J'ai un cœur qui sait quand il a raison  
Et puisqu'il a pris ton nom  
Toi mon amour, mon ami*

*Aš turiu širdį, kuri žino kai yra teisinga  
Ir nuo tada kai jis pasiėmė tavo vardą  
Tu mano meile, mano drauge (29. Priedas. Mano meile mano drauge)*

**69.** *Et la terre peut bien s'écrouler  
Peu m'importe si tu m'aimes  
Je me fous du monde entier*

*Tant qu'l'amour inondera mes matins  
Tant que mon corps frémira sous tes mains  
Peu m'importent les problèmes  
Mon amour puisque tu m'aimes*

*Mėlynas dangus gali užgriūti ant mūsų  
Ir žemė gali įgriūti  
Gali būti nesvarbu jei tu mane myli  
Aš pamišęs iš viso pasaulio  
**Kol meilė užtvindo mano rytus**  
**Tol kol mano kūnas virpa po tavo rankomis, man nerūpi problemos**  
Mano meile, nes tu mane myli (18. Priedas. Himnas meilei)*

70. *Quand je t'aime  
Tous mes gestes me ramènent  
A tes lèvres ou à tes bras  
A l'amour avec toi*

*Kai aš tave myliu  
Visi mano gestai mane sugrąžina  
Į tavo **lūpas ar į tavo rankas**  
Į meilę su tavimi (31. Priedas. Kai aš tave  
myliu)*

### **Aplinka, daiktai ir simboliai**

61 pavyzdyje kalbama apie kailinius. Kailiniai minimi kelis kartus (61 ir 64). Patekusi į Romos imperiją Prancūzija atsinešė savo kultūrą, tačiau galėjo perimti ir dalį kultūros iš romėnų. Pavyzdžiui, Romos imperijoje moters apranga buvo skirstomas pagal amžių. Dilytė teigia: Netekėjusios merginos stolas nedėvėjo. Stola galime įsivaizduoti kaip ilgą, plačią, klostėtą, sujuostą berankovę tuniką arba suknelę (Dilytė 2012, 174). Šansonuose Jos apranga užima reikšmingą vietą: *Suknelė sukasi, žolėje, skrenda sijonas* (66 pav.). Apie Jos drabužius kalbama 61, 62, 63 ir 64 pavyzdžiuose. Sijono skridimas žolėje (62) ir suknelės sukimasis rodo, kad kartu su tuo veiksmu kažkas dingsta. Su sijonu išskrido vaikystė, o suknelės (63) sukimasis vėjyje pasibaigia megaitės dingimu.

71. *Moi je t'offrirai  
Des perles de pluie  
Venues de pays  
Où il ne pleut pas  
Je creuserai la terre  
Jusqu'après ma mort  
Pour couvrir ton corps*



*D'or et de lumière  
Je ferai un domaine  
Où l'amour sera roi  
**Où l'amour sera loi**  
Où tu seras reine  
Ne me quitte pas*

***Aš tau dovanosiu**  
Lietaus perlus  
kilusius iš šalies,  
Kurioje nelyja  
Aš kasiu žemę  
Iškarto po savo mirties  
**Kad uždengčiau tavo kūną**  
**Auksu ir šviesa**  
Aš padarysiu sritį  
Kur meilė bus karalius  
Kur meilė bus įstatymas  
Kur tu būsi karalienė  
Nepalik manęs (24. Priedas. Nepalik manęs)*

Jos aplinkoje ypatingą vietą užima medžiai. pavyzdyje vaizduojamas Švento Amando miškas ir medis. Virš jo skraido balandis. Ji norėtų ten būti palaidota. (62) pavyzdyje svarbus medžių, kaip verkiančių iš džiaugsmo ir dovanojančių vaisius, įvaizdis. Sukdamasi šalia medžio Švento Amando miške, Ji teigia, kad gerai jaučiasi gamtoje: Aplink ją skraido balandžiai, Ji voliojasi žolėje. Kitame šansone Ją pagrobia vėjas, nes Ji per graži.

**72.** Et je t'enroule, roulerai de bagues  
Et de colliers jolis, jolis  
Oui! Le jour où la pluie viendra  
Nous serons, toi et moi  
**Les fiancés du monde**  
Les plus riches du monde  
Les arbres, pleurant de joie  
Offriront dans leurs bras  
**Les plus beaux fruits du monde**  
Les plus beaux fruits du monde  
Ce jour-là!  
Ce jour-là!

Ir aš tau **suvynioju, susuksiu žiedus**  
Ir gražius, gražius karolius  
Taip! Tą dieną ateis lietūs

Mes būsime tu ir aš  
**Pasaulio sužadėtinių pora**  
Turtingiausi pasaulyje  
Medžiai verkiantys iš džiaugsmo  
Pasiūlys ant rankų  
Gražiausių vaisių pasaulyje  
Gražiausių vaisių pasaulyje  
Tą dieną!  
Tą dieną! (3.Priedas. *Diena kai prasidės lietus*)

Prancūzų šansonuose apibūdinamos ribines situacijos ir tas situacijas rodantys ženklai (žiedai, apranga). Tai sužadėtuvių, santuoka ar mirtis. Denis'as Schmandt-Besserat'as teigia: „Simboliai yra dalykai, kurių ypatinga reikšmė mums leidžia suprasti tuos gyvenimo tarpsnius (Crowley, Heyer 2016, 5).<sup>59</sup> Tokiu būdu perduodama informacija aplinkai apie svarbius gyvenimo įvykius. 71 pavyzdyje kalbama apie mylimųjų santykius ir dovanas.

Žalumynų vainikas svarbus jaunosios ir jaunojo vestuvių aprangoje. Jo dovanoti žolių, javų ir lietaus papuošalai rodo gamtos svarbą Jų konceptuose. Šie daiktai kaip meilės, ištikimybės ir susižadėjimo simboliai. „*Susukiu žiedus ir karolius*“ – rankomis susuks iš kviečių santuokai, meilei, draugystei, sužadėtuvių būdingus simbolius. Kitas svarbus veiksmas: „*medžiai dovanoja vaisius*“. (72) Taip vaizduojama materialinė gerovė, kuri sudaro pagrindą dviejų mylinčių žmonių gyvenimui. Lietaus perlų dovanojimas iš šalies kurioje nelyja, „*kur meilė yra teisė*“, o Ji būs „*karalienė*“ – atskleidžia Jo meilę Jai. Šie vaizdiniai susiję su svarbiais įsipareigojimas ir meile (71).

**73. *Ou des filles alanguies***  
*En tressant m'a-t-on dit*  
***Nous ravissent le cœur***  
***Des ces colliers de fleurs***  
*Qui envirent*  
*Je fuirai laissant la passe*  
*Sans aucun remords*  
*Sans bagage et le cœur libéré*

*Ar tingiosios merginos*  
*Pindamos man sakė*

---

<sup>59</sup>Signs are a subcategory of symbols. Like symbols, signs are things that convey meaning, but they differ in carrying narrow, precise, and unambiguous information. Compare, for example, the color black, the symbol standing for death, with the sign “I.” Black is a symbol loaded with a deep but diffuse significance, whereas “I” is a sign that stands unequivocally for the number “one.”

*Pradžiuginkite mūsų širdis  
Šiais gėlių karoliais  
Kurie supa  
Pabėgsiu palikdamas perėją  
Be jokio gailesčio  
Be багаžo ir išlaisvinta širdimi (7 Priedas. Palydėkite mane).*

Analizuodami daiktus ir simbolinę jų reikšmę galima teigti, kad svarbi, kaip dovanos Jai, papuošalių reikšmė. Tai gali būti kaklo papuošalai (gėlių karoliai, kolje). Žiedai minimi sužadėtuvių proga (72). Tingios merginos pina gėlių karolius (73).

### **Laikas**

Laikas Jos konceptui reikšmingas. Šansone teigima, kad jei Ji „*koketė*“ (74) paklaustų apie meilę: koks laikas labiausiai tinka meilės svajonėms? Atsakoma, kad tai rugpjūtis. Tariant šį žodį, kuris tariamas kaip miaukimas, teigiama, kad tai toks laikas kai dainuoja katės. Šis žodis suteikia šansonui jumoristinį atspalvį, po kuriuo slepiasi mėnesio pavadinimas.

**74.** *Si jamais une coquette  
Vous demande un jour  
Quelle saison est la plus chouette  
**Pour rêver d'amour**  
Ne dites pas qu'la meilleure date  
C'est mars ou bien septembre  
L'époque la plus adéquate  
C'est celle que chantent les chattes  
Refrain  
**À la mi-août**  
C'est tellement **plus romantique***

*Jei kada nors koketė  
tavęs vieną dieną paklaus Kuris sezonas yra geriausias  
**Svajoti apie meilę**  
Nesakyk, kad **tinkamiausias laikas**  
Tai kovas ar rugsėjis laikas.  
kai katės dainuoja  
Priedainis  
**Rugpjūčio viduryje**  
**Tai daug romantiškiau** (5. Priedas. *Rugpjūčio viduryje*)*

Laikas tartum visko apibendrinimas. Apie laiką kalbama Jos – mylimosios koncepte. Be Jo jausmo Jai, laiką būtų sunku nusakyti. Laikas gali reikšti daugelį dalykų. Tai gali būti meilės pasimatymų laikas. Relevantiškas dienos metas ar net mėnuo, kuris susijęs su meile. Taip pat gali būti amžius ar meilės trukmė.

75. *Laisse-moi devenir L'ombre de ton ombre*  
*L'ombre de ta main / L'ombre de **ton chien***

*Leisk man tapti / Šešėliu tavo šešėlio*  
*Tavo rankos šešėliu / **Tavo šuns šešėliu*** (24. Priedas. *Nepalik manęs*).

Jos kaip mylimosios patirtis, išryškėja keliose dainose, kuriose meilė netrunka ilgai ir Ji tampa nemylima, palikta (76).

76. *C'est fini ton amant fut volage*  
*A Paris... reviens avec courage.*  
*Toi qui n'es qu'une jolie fleur du faubourg,*

*Pabaiga. Tavo mylimasis buvo nepastovus*  
*Į Paryžių grįžk drąsiai*  
*Tu, kuri esi tik graži priemėsčio gėlė* (27. Priedas, *Mimozetè*)

77. *Le jour où la pluie viendra*  
*Nous serons; toi et moi*  
*Diena kai lyti pradės*  
*Mes būsim tik tu ir aš* (5 Priedas. *Diena kai lyti pradės*)

77 pavyzdyje esanti citata rodo, kad relevantiškas laikas tai du svarbūs veiksmai vykstantys vienu metu: Jis tuo metu kai pradės lyti susuks Jai iš kviečių žiedus ir gražius karolius.

78. *Et disposes*  
*De ma vie*  
***Et toute la nuit***  
***Et jours et nuits***

*Ir naudojiesi*  
*Mano gyvenimu*  
***Ir visą naktį***  
***Ir dienas ir naktis*** (8. Priedas. *Todėl, kad tu tiki*)

78 pavyzdyje Jis yra Jos išnaudojamas „dieną ir naktį“. Tai rodo Jos neigiamo veikimo reikšmę nenutrūkstančioje laiko tėkmėje (78).

- 79.** *Devant ces murs de vitrines  
On s'ait donne rendez vous  
Est -ce que tu te souviendras ou  
Ce café de Montparnasse.  
19h, comme le temps passe*

*Priešais šias vitrinų sienas  
Pasiskyrėme pasimatymą  
Ar tu prisiminsi kur  
Ši Montparnaso kavinė*

**19. val. Kaip bėga laikas** (6. Priedas. *Dar kartą*)

79 pavyzdyje pastebimas pasimatymas vakare 19 val. Ir šalia nurodoma, kad laikas greitai bėga. Dar svarbu, kad Ji rastų kavinę ir ateitų į pasimatymą. 80 pavyzdyje pastebimos Jo rankos ieškančios Jos šešėlio naktį maldoje. Tai atskleidžia nakties relevantiškumą Jos koncepte kartu su Juo. Anzenbacheris teigia: „Laikas, kaip ir erdvė negali būti tuščias. Laiko nėra be materialiosios substancijos trukme pagrįstos kaitos. Tad laiko nėra, kol dar nėra kūno arba kai jau jo nebėra. Nėra laiko iki laiko ar po laiko“ (Anzenbacher 1992, 121).

- 80.** *Mes mains  
Se tendent en prière  
vers ton ombre légère  
disparue dans la nuit*

*Mano rankos  
Ištiestos maldoje  
Link dingusio naktyje  
Tavo šviesaus šešėlio* (2. Priedas. *Mano rankos*).

- 81.** *Et nous vivions de l'air du temps  
Quand au hasard des jours*

*Ir gyvenome laikmečio, dvasia  
buvome jauni, buvome išprotėję* (4. Priedas. *Bohema*).

81 pavyzdžiuose pabrėžiama, kad kai buvo jauni ir išprotėję, jie gyveno laikmečio dvasia, kuri reiškia kultūrinį aspektą. Kitas reikšmingas laiko minėjimas šansonuose – yra jaunystė ir amžius, kurį Ji atidavė mylimajam, o šis Ją apgavo. (82).

82. *Alors j'ai donné ma jeunesse  
C'est comme ça qu'on perd ses vingt ans.  
C'était un jour de fête  
Taigi aš atidaviau savo jaunystę  
Tai kaip prarandama savo dvidešimtį metų. (14. Priedas. Tai buvo šventės diena)*
83. *Les arbres, pleurant de joie  
Offriront dans leurs bras  
Les plus beaux fruits du monde  
  
Iš džiaugsmo verkiantys medžiai,  
Savo rankose .  
Dovanos gražiausių pasaulyje vaisių (3 priedas. Diena kai pradės lyti).*
84. *Y a un arbre, je m'y colle, Yra medis, aš prisispaudžiu prie jo  
Y a un arbre, pigeon vole, Yra medžiai balandis skrenda  
<...>  
Pigeon vole, vole, vole **au vent**, Balandžiai skrenda, skrenda, skrenda vėjyje  
<...>  
Dessus l'arbre, **oiseau vole**, Virš medžio paukštis skraido :  
<...>  
Y a un arbre, si je meurs,  
Je veux qu'on m'y couche doucement,  
Qu'il soit ma dernière demeure,  
  
**Yra medis**, jei aš mirsiu,  
Noriu, kad mane švelniai paguldytum,  
Tegul tai bus mano paskutinė poilsio vieta (12. Priedas. Švento Amando miške)*

### 3.4. Mylimasis Dievas

Tikėjimo ir Dievo temą galima rasti daugelyje šansonų. Prancūzija, būdama Romos imperijoje įgavo Antikos kultūros bruožų, tačiau žvelgiant į religinį aspektą ir lyginant Dievo ir religijos sampratą išryškėja ikikrikščioniškos religijos reikšmė kalbai. Dalia Dilytė teigia: „Daugelis romėnų religijos bruožų nėra tokie aiškūs, kaip gali atrodyti tuo specialiai nesidomėjus. Išlikusius duomenis pateikę autoriai rašė tada, kai ankstyvųjų tikėjimų dogmos, apeigų elementų reikšmė buvo jau primiršti arba nebesuprantami“ (Dilytė 2012, 105). Dalia Dilytė pastebi: „Svarbiausia romėnų mitologijos ypatybe laikomas jų tikėjimas neturinčiomis plastinio vaizdo antgamtinėmis galiomis ir jėgomis.“ Tai gali būti susiję su reikšmėmis, kurios rodo stiprų gamtos stichijų poveikį žmogaus gyvenimui. Pavyzdžiui, vėjas pradangina gražuolę. Dilytė teigia: „Graikai buvo dievams suteikę

žmogaus pavidalą ir sukūrę daugybę mitų apie juos ir jų vaikus herojus. Jų mitologijos sistema labai patogi atsirasti ir plisti teiginiui, jog Olimpo dievai yra bendruomeninės santvarkos žmonių mentaliteto rezultatas: jie gyvena kaip didelė šeimyna, visi yra vieni kitų broliai, seserys, seneliai ar vaikaičiai“ (Dilytė 2012, 105). Pereinant į krikščionybę tas bendruomeniškas ir žmoniškas požiūris į dievus galėjo palikti tokį jų suvokimą kalboje ir gramatikoje bei kai kalbama apie Dievą. Pavyzdžiui, meilė Dievui ir krikščioniškame pasaulyje suasmeninta. Todėl kartais sudėtinga nustatyti ką norima pasakyti kalbant apie meilę: ar kalbama apie meilę žmogui ar tai suasmeninta meilės ar maldos forma skirta Dievui?

Net jei šansonuose dainuojama ne religine tema, pastebima su Dievu ar tikėjimu susijusių žodžių. Prancūzija, katalikiškas kraštas, todėl krikščioniškos vertybės rodo ir Kadikso gražuolės istorija. Šansonuose, kalbama apie nenorą turėti mylimąjį, nors gerbėjų turėjo daug. Ji įstojo į vienuolyną. Apie Dievo valią: kalbama ir šansonuose kai minimi Ji ir Jis. Taip pat pastebimas Dievo ir likimo tapatinimas (85).

- 85.**            *Ou qui sait mon Dieu*  
*Le destin viendra pour brouiller les jeux*  
*Ar kas žino mano Dievą,*  
*Likimas ateis, kad sumaišytų žaidimus) (8 priede Todėl, kad tu tiki)*

Aiškus mylimojo Dievo apibūdinimas matomas Édith Piaf šansone „Mano Dieve“: Žodžio amoureux reikšmė – mylimasis. Jo prašoma daugiau laiko maldai, kalbėjimuisi, vienas kito meilei ir gyvenimo užpildymui ar kančiai.

- 86.**            *Mon Dieu! Mon Dieu! Mon Dieu!*  
*Laissez-le-moi*  
*Encore un peu,*  
*Mon amoureux!*  
*Un jour, deux jours, huit jours...*  
*Laissez-le-moi*  
*Encore un peu*  
*A moi...*  
*Le temps de s'adorer,*  
*De se le dire,*  
*Remplir un peu*  
*Ma vie...*

*Dieve mano! Dieve mano! Dieve mano!*  
*palik tai man*  
*dar truputį*  
***Mano mylimasi !***  
*Viena diena, dvi dienos, aštuonios dienos...*  
*palik tai man*  
*Šiek tiek daugiau*  
*Man...*  
*Laikas mylėti vienas kitą,*  
*Papasakoti vienas kitam,*  
 <...>  
*Dieve mano! O taip... Dieve mano!*  
*palik tai man*  
*Užpildyti šiek tiek*  
*Mano gyvenimą...*  
 <...>  
*Le temps de commencer*  
*Ou de finir,*  
*Le temps d'illuminer*  
***Ou de souffrir,***  
*Mon Dieu ! Mon Dieu ! Mon Dieu !*  
*Même si j'ai tort,*  
*Laissez-le-moi*  
*Un peu...*  
*Même si j'ai tort,*  
*Laissez-le-moi Encore...*

*Laikas*  
*Laikas pradėti*  
*Arba pabaigti*  
*Laikas apšviesti*  
*Arba kentėti,*  
*Dieve mano! Dieve mano! Dieve mano!*  
*Net jei aš klystu,*  
*Palik tai man*  
*Truputį...*  
*Net jei aš klystu,*  
*palik tai man Dar..*  
 (22. Priedas. *Mano Dieve*)

Laikas, kurio palikti Ji prašo Dievo, netgi jei klysta, primena atgailą. Čia, kaip vyro ir moters meilėje, egzistuoja kančia. Prašydama Dievo laiko, kuris padėtų permąstyti prisiminimus kartu su nuodėmėmis Ji išreiškia meilę, nes kalbėtis ir mylėti – tai lyg maldos meilėje troškimas. Tai Jos malda mylimajam Dievui, tai prašymai ir pokalbiai (86).



Jis taip pat kalba su Dievu. Ne tik dainoje, kurią galima priskirti Dievui ar tikėjimo išpažinimui. Pastebima, kad Dievas yra meilė, kuri plėtojama daugelyje šansonų vartojant su religija susijusius daiktus ir ritualus.

- 87.** *Tu es le seul maître*  
*Tu esi vienas mokytojas*  
*Patron de la terre*  
*žemės globėjas*  
<...>  
*Tu es l'agneau*  
*tu esi avinėlis* (23. Priedas. Aš tau priklausau)

Dainose kalbama su kažkuo, kas nėra apibrėžta, neįvardinta, susiję su religija. Tai gali būti les chansons de geste įtaka šiuolaikinėms dainoms. Kai kurias dainas galima vadinti meilės ir ištikimybės Dievui išraiška (87 pav). *Avinėlio* metafora asocijuojasi su religija. Tai tarytum aukos ir nekaltumo simbolis. Dainų tekstuose yra palyginimų, kuriuose yra vartojami žodžiai „malda“ ir „angelas“. „*Tu es le seul maître*“ („vienintelis mokytojas“), „*Patron de la terre*“ („žemės globėjas“) taip pat susiję su religija ir kovomis. Tai religinių vaizdinių, kurie kyla iš tikėjimo kilmę. Jie buvo trubadūrų ir truverų panaudojami dainose, todėl galima teigti, kad šansonuose esanti Dievo tema išliko iki šių dienų ir prancūzų šansonams suteikia išskirtinumo.

- 88.** *L'insecte fragile*  
*trapus vabalas*  
*L'esclave docile*  
  
*Paklusnus vergas*  
*Comme l'argile*  
*Kaip molis* (23. Priedas. Aš tau priklausau)

Palyginimas – „*trapus vabalas*“, „*paklusnus vergas*“ vabalas galėtų būti lyginamas su šventame rašte minima „*dulke*“ (88). Autorius galbūt pasirenka vabalą norėdamas pavaizduoti mažumą ir menkumą Dievo akivaizdoje. „*L'esclave docile*“ („*Paklusnus vergas*“) taip pat rodo nusizeminimą ir nuolankumą Dievo meilės akivaizdoje (88).

- 89.** *Mais je ne suis pas un ange*  
*Tu le sais bien*

*bet aš nesu angelas*

*tu tai gerai žinai*

<...>

*Je ne suis **qu'un homme rien qu'un pauvre homme***

*aš esu tik žmogus, niekas daugiau tik vargšas žmogus*

<...>

*Je t'aime **comme un copain***

*aš tave **myliu kaip geriausias draugas** (23 Priedas. Aš tau priklausau)*

Tikėtina, kad tai dvasinė geriausio draugo meilė Dievui ( 91), kuria panašiai apibūdinama meilė mylimajai Charles'o Aznavour'o dainose (8), tačiau Gilbert'o Bécaud su Gospel choru atliekamos dainos rodo kūrybos ryšį su tikėjimu ir krikščioniška muzika (89) Kitame pavyzdyje sakoma, kad yra tik meilė ir kalbama apie vargšų ir plėšikų aprengimą „*aksominiaiais paltais*“. Siūloma malda ir meilė, o jos vaizdavimui pasiteikiamos perkeltinės reikšmės. Nuskamba trubadūro vardas, kuris neretai sutinkamas populiariuose šansonuose. Kaip svarbi vieta minima žemė, sijusi su malda, kad pasimelstume už „*les maux de la terre*“ („*už žemės blogybes*“) (90).

**90. *Quand on n'a que l'amour***

*Pour habiller matin*

*Pauvres et malandrins*

*De manteaux de velours*

*Quand on n'a que l'amour*

*À offrir en prière*

*Pour les maux de la terre*

*En simple troubadour*

*Kai yra tik meilė*

***Kad aprengtume rytą***

*Vargšus ir plėšikusi*

*Aksominiais paltais*

*Kai turime tik meilę*

*Aukoti maldoje*

*Už žemės blogybes*

*Kaip paprastas trubadūras*

*Kai yra tik meilė (17. Priedas. Kai yra tik meilė)*

**91. *L'amour et la haine coulant dans mes veines***

*Meile ir nepykanta tekančios mano venomis (23. Priedas Aš tau priklausau)*

### 3.5. Mylimoji – Prancūzija

Tėvynės meilę trubadūrai apdainuodavo karo žygių ar karaliaus garbinimo dainose. XX amžiaus šansonuose taip pat pastebima meilė Tėvynei ir Jos garbinimas. Kalbama apie visą Prancūziją ar apie kai kuriuos regionus ar miestus. 92 pavyzdyje meilė švelniajai Prancūzijai skamba lyg priesaika. Pradžioje kalbama apie meilę Jai vaikystėje, o vėliau teigiama, kad saugo Ją savo širdyje ir myli džiaugsmo ir skausmo. Pastebimas švelnumas, saugumas ir nerūpestingumas.

92. *Douce France, cher pays de mon enfance*  
*Bercée de tendre insouciance*  
***Je t'ai gardée dans mon cœur***  
*Oui je t'aime et je te donne ce poème*  
***Oui je t'aime, dans la joie ou la douleur***

*Švelni Prancūzija brangi mano vaikystės šalis*  
*Supuojanti švelniu nerūpestingumu*  
***Aš tave saugojau savo širdyje***  
***Taip aš tave myliu ir skaitau tau šitą poemą***  
***Taip aš tave myliu džiaugsmo ar skausmo*** (25. Priedas. *Švelni Prancūzija*)

Trubadūrų dainose atsispindi karo žygių raudos dėl Prancūzijos pralaimėjimo. Tai galėtų būti išlikęs ir tęsiamas gimtosios žemės apdainavimas XX a. šansonuose. Šansone meilė panaši į įsipareigojimą (92). Victoria Choin kalbėdama apie emocijas ir trubadūrus cituoja pralaimėtą mūšį:

93. *Ah France, admired and loved,*  
*now all your joy is turned*  
*to endless tears.*  
*Always in future now,*  
*silent, you'll grieve.*
- O Prancūzija, kuria žavėtasi ir mylėta,*  
*dabar visas tavo džiaugsmas apsivertė*  
*iki nesibaigiančių ašarų.*  
*Visada ateityje dabar,*  
*tyla, tu liūdėsi.* (Choin 2019, 1)

Taip pat pastebima daiktų, vaizdinių įvairovė, kurie kelia meilės jausmą gimtajai žemei. Daiktai (rūbai) – tai mokyklinė palaidinė, kuri asocijuojasi su vaikyste, kai meilė Tėvynei užgimė

širdyje. Pagrindinė dalis galėtų būti vieta, nes daugiausiai kalbama apie Prancūzijos ar Paryžiaus vaizdus.

**Vieta:** mokykla, kelias (92). Taip pat Paryžius ir jo vietos: senamiestis, seni stogai, aikštės, vingiuotos ar perpildytos gatvės, krantinės (94).

**Laikas:** Laikas asocijuojasi su meile ir gražia gamta. Kalbama apie laiką, kurio metu ryškiausiai ir gražiausiai atrodo Paryžius. Tai – „*gegužės mėnuo*“, „*nauja jaunystė*“, „*kai jį palieka žiema*“, „*kai išaušta diena*“, „*po lengvo miego*“, „*šviečiant saulei*“, „*pavasariui sugrįžus*“, „*sunkią naktį*“. Iš visų pavyzdžių neigiama pasirodo tik „*sunki naktis*“. Visais kitais žodžių junginiais nurodomas laikas, kurio metu Paryžius atrodo gražiausias ir mylimiausias (94).

**Daiktai:** „*langai*“ ir „*durys*“. Tai labiausiai pastebimi daiktai vaikstant po Paryžių (94).

**Kvapai:** Paryžius didelis miestas, todėl „*medžiojantis pakalnučių kvapas*“ ir „*aikščių kvapai*“ labiausiai atskleidžia Paryžiaus kaip didmiesčio dvasią (94).

**Emocijos:** „*flirtas su merginomis*“, „*taika žemėje*“. Tai Meilės emocija gimtajai šaliai, kuri daugiausiai asocijuojasi su maloniais dalykais. Tai gali būti ir gražios merginos. Taika žemėje rodo teigiamą požiūrį ir tikslą, kuris nesugriautų ir nesugadintų meilės Prancūzijai (94).

**Garsas ir šviesa:** „*visų rušių triukšmai*“, „*milijonai šviesų*“. Triukšmas ir šviesos taip pat patenka į mylimosios Prancūzijos konceptą kaip jį papildančios dalys (94).

94. *J'aime Paris au mois de mai*  
*Avec ses bouquinistes,*  
*Et ses aquarellistes*  
*Que le printemps a ramenés*  
*Comme chaque année le long des quais*  
*J'aime Paris au mois de mai*

<...>

*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį*  
*Su savo knygnešiais*  
*Ir akvarelininkais*  
*Kuriuos pavasaris sugrąžino*  
*Kaip ir kiekvienais metais ilgomis krantinėmis*  
*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį.*

<...>

*De porte en porte Il me plaît à me promener*  
*Dans les rues qui fourmillent*  
*Tout en draguant les filles*

*J'aime, j'aime Paris au mois de mai*

*Nuo durų iki durų*

*Man patinka vaikščioti*

*Perpildytose gatvėse*

*Kol flirtuoja su merginomis*

*Aš myliu, aš myliu Paryžių gegužės mėnesį (9 Priedas. Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį).*

94 pavyzdyje kalbama apie žmones, kurie yra Paryžiuje gegužės mėnesį. Pavasarį rodo Paryžiuje gegužės mėnesį vėl grįžtantys akvarelistai. Kalbama apie atbundantį Paryžių su „*Avec ses bouquinistes*“ („su knygų pardavėjais“), kurie vėl pradeda savo darbus. Akvarelistai primena ankstesniuose pavyzdžiuose meno ir menininkų gyvenimą bei darbą Monmartre.

## IŠVADOS

Analizuojant Jo, Jos ir mylimosios Prancūzijos bei mylimojo Dievo konceptus pastebėta, kad trubadūrų dainas ir XX amžiaus šansonus galime vadinti trubadūrų ir truverų meilės dainų tąsa, kuriose meilė Prancūzijai ir Dievui primena les chansons de geste tradicijas. Pastebimas trubadūrų sentimentalumas, meilės kančios ir verkimas. Dievo ir Tėvynės meilės temos bei užuominos apie karą. Jo ir Jos vaizdavimas skirtingai pateikiamas šansonuose. Ji apibūdinama labiau, Jis mažiau, tačiau vertybiniu požiūriu Jo išdavystė nurodoma aiškiau (kaip melas, apgaulė ar Jo nepastovumas). Mylimųjų paveikslai leidžia įžvelgti prancūzų tautos charakterį bei svarbiausius kultūros aspektus. Tai religingi, savo Tėvynę mylintys bei meną, muziką ir dainuoti mėgstantys žmonės. Analizuojant mylimųjų paveikslus pastebėta, kad vartojamos metonimijos ir metaforos. Meilė išreiškiama netiesioginėmis ir tiesioginėmis reikšmėmis, vartojami antonimai, sinonimai, pastebėta derivatų, deminutyvų bei šnekamajai kalbai būdingų žodžių bei trumpinių.

**Mylimasis (Jis).** Apie Jo išvaizdą nekalbama. Tik viename šansone teigiama, kad Jis gražus berniukas. Jis gali būti naktinis keliautojas, Provanso turguje besižavintis *gražiomis merginomis, saulės dukromis* ir laukiantis, kada Jos vėl lips ant Jo pėdsakų. Jis gali būti svajojantis apie merginas ir meilę laisvės pasiilgęs jūreivis. Jis gali įsimylėti čigonę ir bandyti pas Ją patekti. Jis – apgavikas užsienietis, ar apgavęs Ją ir palikęs. Jis gali būti dailininkas, sunkiai gyvenęs, badavęs, bet mylėjęs Ją ir mylėjęs gyvenimą. Jis meldžiasi. Gali būti ilgai negrįžtantis jūreivis. Jis gali būti paliktas, todėl gali verkti dėl Jos ir gyventi prie telefono sulaukdamas ne to skambučio ir jaučiantis tik jos kvėpalus. Jo paveiksle pastebima partonimų. Ryškiausi – rankos ir širdis.

**Mylimoji (Ji).** Ji drąsi, tačiau psichologiškai gali neigiamai veikti Jį. Gali būti vadinama tingia. Jos išvaizda apibūdinama partonimais. Ji – graži šviesiaplaukė, vakaro spalvos plaukų ar rudaplaukė, graži mergina, sulės dukra, čigonė. Gali būti Ją daug įsimylėjusių, bet Ji pasirinks vienuolės kelią. Ji gali būti ta, kurią Jis nori susitikti dar kartą. Ji moka šokti ir dainuoti. Ji gali būti apgauta mylimojo, nes Jis prisiekęs Jai vėliau atsisakė mylėti teisindamasis, kad tai buvo tik geras laiko praleidimas. Ji gali būti Monmartro gatvėje gėlių pardavėja, kurią apgavo užsienietis pažadėjęs gražų gyvenimą. Ji gali būti sena meilužė ar mylimoji, kuri turėjo dar keletą meilimųjų. Ji gali būti

Bohemietė rudomis akimis, burianti taro kortomis. Ji gali būti jauna mergina sutikusi savo gražų vaikina. Ji gali būti iš jūros negrižtančio jūreivio žmona, kuri gali pasirinkti kitokį gyvenimą. Ji – jauna mergina pamirštanti vaikystę. Ji iš mylimojo gali gauti dovanų sužadėtuvių žiedą ir karolius susuktus iš žolynų kaip simbolį. Gali gauti iš Jo dovanų lietaus perlus iš šalies, kurioje nelyja. Jai gali Jis po savo mirties kasti duobę, kad uždengtų Jos kūną auksu.

**Mylimasis Dievas.** Dievas yra Meilė, todėl kai kurie Jo ir Jos konceptuose esantys aspektai susiję su malda ar meile rodo Jo buvimą šansonuose. Iš Dievo gali būti prašoma laiko. Jis vadinamas mylimuoju, vieninteliu mokytoju, žemės globėju. Tuo kuris gali sumaišyti žaidimus.

**Mylimoji Tėvynė.** Šansonuose kalbama apie meilę Prancūzijai ar apie kai kuriuos regionus bei miestus. Meilė švelniajai Prancūzijai skamba lyg priesaika. Pradžioje kalbama apie vaikystės meilę, o vėliau teigiama, kad saugo ir ją nešioja savo širdyje. Prancūzija mylima džiaugsme ir skausme. Išryškintas švelnumas, saugumas ir nerūpestingumas. Paryžius taip pat mylimas ypač pavasarį. Pabudus gamtai, pasirodo menininkai ir dailininkai krantinėse, sklando medžiojantis pakalnučių kvapas, daugybė garsų ir šviesų – tai mylimojo Paryžiaus Prancūzijos miesto paveikslas.

Mylimųjų konceptus analizuoti XX amžiaus šansonuose dar galima, nes turtinga kalba bei įvairus turinys leidžia toliau gilintis į konceptus. Remiantis Liublino etnolingvistikos mokykla, mylimųjų konceptus reikėtų analizuoti, prancūzų tautosakoje, paremijose, publicistikoje bei pateikiant anketas žmonėms.

## LITERATŪRA

1. Anzenbacher, A. (1992). *Filosofijos įvadas*. Katalikų pasaulis.
2. Aurell, M. (1989). *La vielle et l'épée: troubadours et politique en Provence au XIIIe siècle* (p. 379). Aubier.
3. Bartmiński, J. (1985). *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki (I)*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
4. Bennett, P. E. (2012). Chansons de geste and Chansons d'aventures: Recent Perspectives on the Evolution of a Genre. *French studies*, 66(4), 525-532.
5. Beliauskas, Ž., Juknevičius, J. (1993) *Kultūros prigimtis* Vilnius: Valstybinis leidybos centras.
6. Boutet, D. (1993). *La Chanson de geste* (p. 268). Paris.
7. Braunstein, J. F., & Phan, B. (2001). *Visuotinės kultūros istorija*. Vilnius: Kronta.
8. Butkus, A., ME, I. (1999). *II= Mitologijos enciklopedija, I-II*. Vilnius: Vaga.
9. Baker Chris, Emme, A. Jane (2016) *Cultural Studies, theory and practice* ISBN 978-1-4739-1944-0 ISBN 978-1-4739-1945-7 (pbk)
10. Bogdzevič M., (2020). „Pykčio“, baimės” ir “ gėdos “ jausmai lietuvių kalboje iš kognityvinės ir kultūrinės perspektyvos: daktaro disertacija. Vilnius.
11. Callahan, C. J. (2021). Thibaut de Champagne at the Crossroads between the Troubadours and the Trouvères. *Tenso*, 36(1), 63-76.
12. Choin, V. (2019). *The Poets, the Popes, and the Chroniclers: Comparing Crusade Rhetoric in the Songs of the Troubadours and Trouvères with Crusade Literature, 1145-1291*. Arizona State University.
13. Crowley, D., & Heyer, P. (2016). *Communication in history: Technology, culture, society*. Routledge.
14. Dell, H. (2008). *Desire by gender and genre in trouvère song* (Vol. 10). Boydell & Brewer Ltd. British Library
15. Dicale, B. (2016). *Dictionnaire amoureux de la chanson française*. Plon.
16. Dilytė, D. (2012). *Senovės Romos kultūra*. Vilnius: Metodika.
17. Doguet J-P, ir Rizik, H. *Philosophie 160 notions et concepts* (2017) Armand Colin
18. Dručkutė, G. (2013). *Prancūzų viduramžių literatūra*.



19. Garapon, P. (1999). Métamorphoses de la chanson française (1945-1999). *Esprit* (1940-), 89-118.
20. Gibbs Raymond W., JR. (2008) *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*
21. Gudavičius A. (2009) *Etnolingvistika*. Šiauliai : Šiaulių universiteto leidykla.
22. Gudavičius, A. (2011). Reikšmė–sąvoka–konceptas ir prasmė. *Res humanitariae*, 10, 108-119.
23. Haines, J. (2004). *Eight centuries of troubadours and trouvères: the changing identity of medieval music*. Cambridge University Press.
24. Hall, B. J., Covarrubias, P. O., & Kirschbaum, K. A. (2017). *Among cultures: The challenge of communication*. Routledge.
25. Halesbis, O. (1993) *Apie maldą*. Vilnius: Apyaušrio leidykl
26. Hewitt, N. (2017). *Montmartre: A Cultural History*. Oxford University Press.
27. July, J. (2013). Chanson mayonnaise: comment la chanson par sa performance ré-enchant le populaire.
28. Juškienė, E., Katilienė, M., & Kaziūnienė, K. (1976). *Prancūzų-lietuvių kalbų žodynas: apie 50 000 žodžių*. Mokslas.
29. Knäble, P. (2014). L'harmonie des sphères et la danse dans le contexte clérical au Moyen Âge. *Médiévales. Langues, Textes, Histoire*, 66(66), 65-80.
30. Knudson, C. A. (1966). Quel terrain faut-il céder au néo-traditionalisme? Le cas de la " Chanson de Roland". *Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona*, 119-
31. Langacker, R. W. (2008). *Cognitive grammar*, Oxford university press.
32. Langacker, R. W. (1990). Subjectification.
33. Larouse (2004) *Synonymes & Contraires*. Grand dictionnaire. Paris: 21 rue du Montparnasse, 75283
34. Leterrier, S. A. (2005). *Troubadours et trouvères—un dialogue nord-sud ? Revue du Nord*, (2), 441-457.
35. Leezenberg, M. (2021). *Contexts of metaphor*. Brill.
36. Leblic, I., & Souag, L. (2020, October). Du terrain à la théorie. Les 40 ans du lacito. In *Les 40 ans du lacito: du terrain à la théorie* (Vol. 1, No. 1, pp. 1-440). lacito-publications.
37. Meyer, P. (1890). Des rapports de la poésie des trouvères avec celle des troubadours. *Romania*, 19(73), 1-42.  
38-60.

38. Navakauskienė, J. (2002). Hierarchijos "turėti" raiška kūno dalis žyminčioje leksinėje semantinėje grupėje prancūzų ir lietuvių kalbose. *Kalbotyra*, 52(3), 105-114.
39. Paden, W. D., & Paden, F. F. (Eds.). (2007). *Troubadour poems from the south of France*. DS Brewer.
40. Page, C. (1997). Listening to the Trouvères. *Early music*, 639-659.
41. Paveau, M. A. (1996). Le langage des militaires. Éléments pour une ethnolinguistique de l'armée de terre française. *L'information grammaticale*, 69 (1), 53-55.
42. Peraino, J. A. (2011). *Giving Voice to Love: Song and Self-Expression from the Troubadours to Guillaume de Machaut*. OUP USA.
43. Petrauskaitė, R. (2014). *Žodynas nežodynas: [recenzija]. Darbai ir dienos*. Kaunas, Vilnius: Vytauto Didžiojo universitetas; Vesus Aureus, 2014, T. 62.
44. Opdahl, Keith M., (2002) *Emotion as Meaning The Literary Case for How We Imagine*, Lewisburg, Bucknel University Presses, Rosemont.
45. Polzin-Haumann, C., & Schweickard, W. (Eds.). (2015). *Manuel de linguistique française* (Vol. 8). Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
46. Rak., M., (2015). *Kulturemy podhalaskie*, Krakow: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellonskiego.
47. Rey–Debove, J. (1999) *Dictionnaire du français* Référence apprentissage Dictionnaires Le Robert: CLE international 27 ; rue de la Glacière, Paris XII :
48. Rieger, D. (Ed.). (1988). *La chanson française et son histoire* (Vol. 39). Gunter Nar.
49. Rychner, J. (Ed.). (1999). *Les quinze joies de mariage*. Librairie Droz.
50. Rickman, C. (2021) *La chanson Française, the Genre that never dies How the French Perfected Sad Girl Pop* [La Chanson Française, the Genre that Never Dies: How the French Perfected Sad Girl Pop - Frenchly](#)
51. Rosenberg, S. N., Switten, M., & Le Vot, G. (2013). *Songs of the Troubadours and Trouveres: an Anthology of Poems and Melodies*. Routledge.
52. Roussel, C. (2005). L'automne de la chanson de geste. *Cahiers de recherches médiévales et humanistes. Journal of medieval and humanistic studies*, (12), 15-28.
53. Rutkovska, K., Smetona, M., & Smetonienė, I. (2017). *Monografijos „Vertybės lietuvių pasaulėvaizdyje“*. Vilnius: Akademine leidyba.

54. Rutkovska, K. ir Stanislava Niebrezowska-Bartminska, S., (2020) *Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje. I* Liublinas, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla,
55. Rutkovska, K. ir Stanislava Niebrezowska-Bartminska, S., (2021) *Vertybės lietuvių ir lenkų kalbų pasaulėvaizdyje 2* Liublinas, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
56. Saville-Troike Muriel (2012) *Introducing Second Language Acquisition* Cambridge University Press The Edinburgh Building, Cambridge CB2 8RU, UK
57. Satkauskaitė, D. (2011). Lingvistinė pragmatika. Mokomoji knyga aukštųjų mokyklų studentams.
58. Serapinas, R., (1944) *Ties grožio vertybėmis antras, fotografinis vertimas*. Kaunas: Baltos lankos.
59. Smetonienė, I. (2021). *DUONOS koncepto pokyčiai lietuvių kalbinio pasaulio vaizde* Gimtoji kalba. Vilnius: Vilniaus universitetas.
60. Smetonienė, I., Smetona, M., Rutkovska, K. (2021) *Žemė, Motina, Duona* Monografija Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
61. Tsur, R. (2002). Some Cognitive Foundations of “Cultural Programs”. *Poetics Today*, 23(1), 63-89).
62. Winters, M. E., & Nathan, G. S. (2020). *Cognitive linguistics for linguists*. Berlin: Springer.
63. Wierzbicka, A. (1997). *Understanding cultures through their key words: English, Russian, Polish, German, and Japanese* (Vol. 8). Oxford University Press on Demand
64. Zaborskaitė, V. (1989) *Poetika ir literatūros estetika* Vertimas į lietuvių kalbą. Vilnius: Vagos leidykla.
65. [Visuotinė lietuvių enciklopedija \(www.vle.lt\)](http://www.vle.lt).

**Keywords:** the concepts, the troubadours, the trouveres, the lovers, cognitive linguistics, ethnolinguistics, metaphors, antonyms, synonyms, derivatives, the chansons.

## SUMMARY

The thesis provides an overview of the development and work of the troubadours and the trouveres as well as the tradition of les chansons de geste, introduces the term chanson and its origins, and explores the meanings of love and lovers in dictionaries. The descriptive-analytical method as well as partially the Cognitive ethnolinguistic method of the Lublin School are used. The research material consists of 30 chansons from the 20th century. The analysis is based on the work of the earliest French composers and performers (troubadours and *trouvères*) as well as on French customs, Christian and Ancient values, and philosophy. The concepts of The Lovers from ancient times to the cultural environment of the 20th century, new detonants and changes in values are examined in the chansons. The lovers can be not only He and She, but also Motherland France and God. The language of chansons is studied: metaphors, antonyms, synonyms and derivatives. The chansons do not refer to His eyes and hair colours, but His hands are often described. She is described as beautiful, brown-eyed, or laughing-eyed, with evening-coloured hair, brunette or blonde. If a relationship ends, both He and She may be left behind, but in the chansons more often He is the one who cries, like a troubadour suffering for love, because the singing is meant to forget the beloved. There is a prominent Christian theme, which is evident when the beauty of Cadix, having given up love and her lover, goes to a convent. The theme of the deceit of the beloved is present as well. Culturally, the chansons reflect the life and love of 19th century artists in Montmartre, and other famous landmarks reflecting French culture. Spanish and Gypsy names and places are found. This work and the chansons may be useful in teaching French to older pupils and adults as well as learning about French culture through its culture.

## Priedai

### 1. *Priedas*

#### *Les marchés de Provence (Provanso turgūs) Gilbert Bécaud*

*Il y a, tout au long des marchés de Provence  
Qui sentent, le matin, la mer et le Midi  
Des parfums de fenouil, melons et céleris  
Quelques gosses qui dansent  
Voyageur de nuit, moi qui en ribambelle  
Ai franchi des pays que je ne voyais pas  
J'ai hate au point du jour  
De trouver sur mes pas  
Ce monde émerveillé qui rit  
Et s'interpelle  
Le matin au marché  
Voici pour cent francs  
Du thym de la garrigue  
Un peu de safran et un kilo de figues  
Voulez-vous, pas vrai,  
Un beau plateau de pêches  
Ou bien d'abricots?  
Voici l'estragon et la belle échalote  
Le joli poisson de la Marie-Charlotte  
Voulez-vous, pas vrais,  
Un bouquet de lavande  
Ou bien quelques œillets?  
Et par dessus tout ça  
On vous donne en étrenne  
L'accent qui se promène  
Et qui n'en finit pas  
Mais il y a, tout au long des  
Des marchés de Provence  
Tant de filles jolies, tant de filles jolies  
Qu'au milieu des fenouils,  
J'ai bien de temps en temps  
Quelques idées qui dansent  
Voyageur de la nuit, moi qui en ribambelle  
Ai croisé des regards que je ne voyais pas  
J'ai hâte au point du jour  
De trouver sur mes pas  
Ces filles du soleil qui rient  
et qui m'appellent  
Le matin au marché  
Voici pour cent francs*

*Du thym de la garrigue  
Un peu de safran et un kilo de figues  
Voulez-vous, pas vrai,  
Un beau plateau de pêches  
Ou bien d'abricots?  
Voici l'estragon et la belle échalote  
Le joli poisson de la Marie-Charlotte  
Voulez-vous, pas vrais,  
Un bouquet de lavande  
Ou bien quelques œillets?  
Et par dessus tout ça  
On vous donne en étrenne  
L'accent qui se promène  
Et qui n'en finit pas*

### **Vertimas – Provanso turgūs**

*Bet yra, visur išilgai  
Provanso turgūs  
Kurie kvėpia, rytu, jūra ir vidurdieniu  
Pankolių, melionų ir salierų kvapai  
Keletas vaikų, kurie šoka  
Naktinis keliautojas, aš kuris daug keliauju  
Perėjau šalis, kurių nemačiau  
Laukiu nesulaukiu rytą  
Rasti ant savo pėdsakų  
Šį pasaulį nustebusį, kuris juokiasi  
ir šaukia  
Ryta turguje.  
Štai už šimtą frankų  
Čiobreliai iš garigo  
Truputėlis šafrano ir kilogramas figų  
Ar nenorėtumėt jūs, tikrai  
Gražios persikų lėkštės  
Arba abrikosų?  
Štai peletrūnas ir gražusis skaloninis česnakas  
Graži Marie-Charlotte žuvis  
Ar jūs norite, ne tikrai?  
Puokštės levandų?  
Arba keletas gvazdikų?  
Ir iš viso to  
Jums dovanojame  
Garsus, kurie klajoja  
Ir kurie niekada nesibaigia,  
Tačiau jų yra visame kame  
Provanso turgūs*

Tiek daug gražių merginų, tiek daug gražių merginų  
Pankolių viduryje,  
Karts nuo karto turiu  
Keleta idėjų, kurios šoka  
Nakties keliautojas, aš, kuris daug keliauju  
Prasilenkiantys žvilgsniai, kurių aš nemačiau  
Laukiu nesulaukiu dienos skubos  
Rasti ant savo pėdsakų  
Šias besijuokiančias saulės merginas,  
kurios mane kviečia  
Rytas turguje  
Štai už šimtą frankų  
Čiobreliai iš garigo  
Šiek tiek šafrano ir kilogramas figų  
Ar norite, tikrai,  
Geros persikų lėkštės?  
Ar abrikosų?  
Štai pankolis ir gražusis askaloninį česnakas  
Graži Marie-Charlotte žuvis  
Ar jūs norite, tiesa,  
Puokštę levandų  
Arba keletą gvazdikų?  
Ir po viso to  
Mes jums duodame  
Garsus, kurie klajoja  
Ir kurie niekada nepasibaigia

[Gilbert Bécaud - Les marchés de Provence - Paroles \(Lyrics\) - YouTube](#)

## **2. Priedas**

**Mes mains (Mano rankos) Gilbert Bécaud,**

Mes mains  
Dessinent dans le soir  
La forme d'un espoir  
Qui ressemble à ton corps  
Mes mains  
Quand elles tremblent de fièvre  
C'est de nos amours brèves  
Quelles se souviennent encore  
Mes mains  
Caressent dans leurs doigts  
Des riens venant de toi  
Cherchant un peu de joie  
Mes mains  
Se tendent en prière

*Vers ton ombre légère  
Disparue dans la nuit  
Mes mains  
Elles t'aiment à la folie  
D'un amour infini  
Elles t'aiment pour la vie  
As-tu déjà effacé ce passé qui m'obsède?  
As-tu déjà oublié que  
Ces mains ont tout donné?  
Mes mains  
Qui voudraient caresser  
Un jour seront lassées  
D'attendre ton retour  
Mais mains  
Elles iront te chercher  
Là où tu t'es cachée  
Avec un autre amour  
Mes mains  
Méprisant les prières  
Trembleront de colère  
Et je n'y pourrai rien  
Mes mains  
Pour toujours dans la nuit  
Emporteront ta vie  
Mais puisque tu le sais  
Reviens  
Et tout comme autre fois  
Elles fermeront pour toi  
Dans la retrouvée  
Reviens  
Ne les repousse pas  
Ces mains tendues vers toi  
Et donne-leur tes mains*

***Vertimas – Mano rankos***

*Mano rankos  
Piešia vakare  
Vilties formą  
Kuri panaši į tavo kūną  
Mano rankos  
Kai jos dreba nuo karščiavimo  
Tai dėl mūsų trumpų meilių  
Kurios atsimena dar  
Mano rankos  
Glosto pirštais*



Nieko einančio iš tavęs  
Ieškant šiek tiek džiaugsmo  
Mano rankos  
Ištiestos maldoje  
Tavo šviesaus šešėlio link  
Dingusio naktyje  
Mano rankos  
Jos tave beprotiškai myli  
Begaline meile  
Jos myli tave visą gyvenimą  
Ar tu jau ištrynei šią mane persekiojančią praeitį?  
Ar tu jau užmiršai kad  
Šios rankos atidavė viską?  
Mano rankos  
Kurios norėtų glamonėti  
Viena dieną bus pavargusios  
Laukdamos, kol grįši  
Bet rankos  
Jos eis tavęs ieškoti  
Ten kur tu pasislėpei  
Su kita meile  
Mano rankos  
Niekinančių maldų  
Drebančios iš pykčio  
Ir aš nieko negalėsiu padaryti  
Mano rankos  
Visam laikui naktį  
Atims tavo gyvenimą  
Bet kadangi tu tai žinai  
Grįžk  
Ir kaip anais kartais  
Jos tau užsivers  
Iš naujo atrastame džiaugsme  
Grįžk  
Neatstumk jų  
Šios rankos tiesiasi link tavęs  
Ir duok joms savo rankas

[Mes mains - YouTube](#)

### **3. Priedas**

***Le jour où la pluie viendra (Diena kai prasidės lietus) Gilbert Bécaud***

*Nous serons toi et moi  
Les plus riches du monde  
Les arbres pleurant de joie*

*Offriront dans leur bras  
Les plus beaux fruits du monde  
Les plus beaux fruits du monde  
Ce jour-là  
La triste, triste terre rouge  
Qui craque, craque à l'infini  
Les branches nues où rien ne bouge  
Se gorgeront de pluie, de pluie  
Et le blé roulera par vagues  
Au fond de greniers endormis  
Et je t'enroule, roulerai de bagues  
Et de colliers jolis, jolis  
Oui! Le jour où la pluie viendra  
Nous serons, toi et moi  
Les fiancés du monde  
Les plus riches du monde  
Les arbres, pleurant de joie  
Offriront dans leurs bras  
Les plus beaux fruits du monde  
Les plus beaux fruits du monde  
Ce jour-là!  
Ce jour-là!*

***Vertimas – Diena, kai prasidės lietus***

*Turtingiausias pasaulyje  
Medžiai verkiantys iš džiaugsmo  
Dovanos rankose  
Gražiausias pasaulyje vaisius  
Gražiausias pasaulyje vaisius  
Tą dieną  
Liūdna liūdna raudona žemė  
Kuri plyšta, trūkinėja be galo  
Nuogos šakos, kur niekas nejuda  
Užsikrės lietumi, lietumi  
Ir kviečiai voliosis bangomis  
Užmigdytų palėpių apačioje  
Ir aš tau suvynioju, susuku žiedus  
Ir gražius, gražius karolius  
Taip! Tą dieną kai prasidės lietus  
Mes būsime tu ir aš  
Pasaulio sužadėtiniai  
Turtingiausi pasaulyje  
Medžiai verkiantys iš džiaugsmo  
Dovanos savos rankose  
Gražiausių vaisių pasaulyje*

*Gražiausių vaisių pasaulyje  
Tą dieną!  
Tą dieną!*

<https://www.youtube.com/watch?v=1gXG9RfBq6c> e jour où la pluie viendra - gilbert bécaud - YouTube

#### **4. Priedas**

##### ***La Bohème (Bohema) Charles Aznavour***

*Je vous parle d'un temps  
Que les moins de vingt ans  
Ne peuvent pas connaître  
Montmartre en ce temps-là  
Accrochait ses lilas  
Jusque sous nos fenêtres  
Et si l'humble garni  
Qui nous servait de nid  
Ne payait pas de mine  
C'est là qu'on s'est connu  
Moi qui criait famine  
Et toi qui posait nue  
La bohème, la bohème  
Ça voulait dire on est heureux  
La bohème, la bohème  
Nous ne mangions qu'un jour sur deux  
Dans les cafés voisins  
Nous étions quelques-uns  
Qui attendions la gloire  
Et bien que miséreux  
Avec le ventre creux  
Nous ne cessions d'y croire  
Et quand quelque bistro  
Contre un bon repas chaud  
Nous prenait une toile  
Nous recitions des vers  
Groupés autour du poêle  
En oubliant l'hiver  
La bohème, la bohème  
Ça voulait dire tu es jolie  
La bohème, la bohème  
Et nous avions tous du génie  
Souvent il m'arrivait  
Devant mon chevalet  
De passer des nuits blanches  
Retouchant le dessin  
De la ligne d'un sein*

*Du galbe d'une hanche  
Et ce n'est que matin  
Qu'and s'asseyait enfin  
Devant un café-crème  
Épuisés mais ravis  
Fallait-il que l'on s'aime  
Et qu'on aime la vie  
La bohème, la bohème  
Ça voulait dire on a vingt ains  
La bohème, la bohème  
Et nous vivions de l'air du temps  
Quand au hasard des jours  
Je m'en vais faire un tour  
A mon ancienne adresse  
Je ne reconnais plus  
Ni les mures, ni les rues  
Qui ont vu ma jeunesse  
En haut d'un escalier  
Je cherche l'atelier  
Dont plus rien ne subsiste  
Dans son nouveau décor  
Montmartre semble triste  
Et les lilas son morts  
La bohème, la bohème  
Et nous vivions de l'air du temps  
On était jeunes on était fous  
Ça ne veut plus rien dire du tout*

### **Vertimas Bohema**

*Aš jums kalbu apie laiką  
Jog mažiau nei dvidešimt metų  
Neįmanoma pažinti  
Monmartro šiuo metų laiku  
Pakabinusio šias alyvas  
Net po mūsų langais  
Ir jei kuklus kambarys  
Kuris tarnavo mums kaip lizdas  
Neįkvepiantis pasitikėjimo  
Tai čia mes susipažinome  
Aš tas, kuris verkiau iš bado  
Ir tu, kuri pozavai nuoga  
Bohema, bohema  
Tuo norima pasakyti,  
Kad esame laimingi  
Bohema, bohema*

Valgėme tik kas antrą dieną  
Kaimyninėse kavinėse  
Buvome keliese  
Kurie laukė šlovės  
nors ir vargingos  
Su tuščiu skrandžiu  
Mes niekada nenustojame tuo tikėti  
Ir kai keletas bistro  
Geram karštam patiekalui  
Paėmė iš mūsų drobę  
Deklamavome eiles  
Susigrupavę aplink viryklę  
Pamiršdami žiemą  
Bohema, bohema  
Tuo norima pasakyti tu esi graži  
Bohema, bohema  
Ir mes visi turėjome genijų  
Dažnai man taip nutikdavo  
Priešais mano molbertą  
Praleisti baltąsias naktis  
retušuojant piešinį  
Iš krūtinės linijos rankovės kreivės  
Ir tai tik rytą  
Kai susėdę  
Priešais mano molbertą  
Praleisti baltąsias naktis  
Retušuodami piešinį  
Iš krūtinės linijos  
Rankovės kreivės  
Tai tik vienas rytas  
Kai sėdėjome  
Priešais kavą su grietinėle  
Išsekę, bet patenkinti  
Ar turėjome mylėti vienas kitą  
Ir kad mes mylėjome gyvenimą  
Bohema, bohema  
Tai reiškė  
Kad mums dvidešimt metų  
Bohema, bohema  
Ir gyvenome laikmečio dvasia  
Kai atsitiktinėm dienom  
Aš einu pasivaikščioti  
Savo senu adresu  
Nebeatpažįstu  
Nei sienų, nei gatvės  
Kas matė mano jaunystę

*Laiptų viršuje  
Ieškau dirbtuvių  
Iš kurių nieko nelieka  
Naujai dekoruotas  
Monmartras atrodo liūdnas  
Ir alyvos mirusios  
Bohema, bohema  
Ir gyvenome laikmečio dvasia  
Buvome jauni buvome išprotėję  
Tuo daugiau nieko nenorima pasakyti*

[Charles Aznavour - La bohème \(Official Lyrics Video\) - YouTube](#)

## **5. Priedas**

**À la mi-aout**

**Paroles: André Hornez. Musique: Paul Misraki (1950) Interpr: Lucien Jeunesse Ray Ventura**

*1  
Si jamais une coquette  
Vous demande un jour  
Quelle saison est la plus chouette  
Pour rêver d'amour  
Ne dites pas qu'la meilleure date  
C'est mars ou bien septembre  
L'époque que la plus adéquate  
C'est celle que chantent les chattes  
Refrain  
À la mi-août  
C'est tellement plus romantique  
À la mi-août  
On fera les quatr' cents coups  
À la mi-août  
Tous les coeurs sont en pique-nique  
À la mi-août  
Les filles n'ont pas peur du loup  
Et si la belle vous dit soudain  
J'adore les fourrures  
Quand donc aurais-je mon ragondin?  
Chantez d'un air badin  
À la mi-août  
C'est bien plus économique  
À la mi-août  
Y a d'la joie pour les matous.  
2  
Je m'souviens lorsque naguère  
J'ai passé mon bac*

*Comme j'étais pas une lumière  
J'avais plutôt l'trac  
Le prof d'histoire me demanda  
Quand donc est né l'shah d'Perse?  
Dès l'instant qu'on parlait du shah  
J'ai dit: eh! bien voilà  
À la mi-août  
C'est tellement plus romantique  
À la mi-août  
Y a d'la joie pour les matous  
À la mi-août  
On se sent plus dynamique  
À la mi-août  
On s'amuse comme des fous.*

3

*Je connais une Auvergnate  
Qui aime un bougnat  
Quand elle dit: "À bas les pattes"  
Il s'écrie : "Fouchtra  
On che chent plus dynamique  
À la mi-août  
On ch'amuse comme des fous.  
À la mi-août  
C'est tellement plus romantique  
À la mi-août  
Y'a d'la joie pour les matous.  
À la mi-août  
On se sent plus dynamique  
À la mi-août  
On s'amuse comme des fous.  
À la mi-août  
À la mi-août  
À la mi-août.*

### ***Vertimas – Rūgpiūčio viduryje***

1

*Jei kada nors koketė  
tavęs vieną dieną paklaus  
Kuris sezonas yra geriausias  
Svajoti apie meilę  
Nesakyk, kad tinkamiausias laikas  
Tai kovas ar rugsėjis.  
Geriausias laikas  
kai katės dainuoja  
Priedainis  
Rūgpiūčio viduryje*

*Tai daug romantiškiau  
Rugpjūčio viduryje  
Padarysime keturis šimtus smūgių  
Rugpjūčio viduryje  
Visos širdys iškyloje  
Rugpjūčio viduryje  
Merginos nebijo vilko  
Ir jei gražuolė jums staiga pasako,  
Kad mėgstu kailius  
Kada turėsiu savo nutriją?  
Dainuokite linksmai nusiteikę  
Rugpjūčio viduryje  
Daug ekonomiškiau  
Rugpjūčio viduryje yra džiaugsmo kačiukams.*

2

*Prisimenu, kai kartą.  
Išlaikiau bakalaurą  
Lyg nebūčiau šviesa  
Aš buvau gana nervingas  
Istorijos mokytojas manęs paklausė  
Kada gimė Persijos šachas?  
Kai tik kalbėjomės apie šachą  
Aš pasakiau: ei! na, štai  
Rugpjūčio viduryje  
Daug romantiškesnis  
Rugpjūčio vidurys  
Džiaugsmas katėms  
Rugpjūčio viduryje Jaučiamės dinamiškesni  
Rugpjūčio viduryje  
Linksminamės kaip išprotėję.*

- 3 -

*Pažįstu Overnės moterį, kuri mėgsta niurzgėti.  
Kai ji sako: Patrauk rankas  
Jis sušunka Faushtra  
Ieškome dinamiškesnių  
Rugpjūčio vidury  
Mes linksminamės kaip išprotėję  
Rugpjūčio vidury  
Yra džiaugsmo kačiukai  
Rugpjūčio vidury  
Jaučiamės dinamiškesni  
Linksminamės kaip išprotėję  
Rugpjūčio viduryje  
Rugpjūčio viduryje  
Rugpjūčio viduryje*



**6. Priedas**

**Encore une fois (Dar vieną kartą) Gilbert Bécaud**

Gare de Lyon le jour se lève  
Moi j'ai pas fini mon rêve  
Café noir douche glacée  
Difficile de se réveiller  
Ça me tient comme une fièvre  
Ce gout de toi sur mes lèvres  
Et je pense à toi  
Encore une fois  
Vite l'ascenseur la voiture  
Ça démarre à toute allure  
La radio joue des chansons  
Je suis coincé à la Nation  
Huit heures et quarte fin  
Novembre  
Pourquoi on vit pas ensemble  
Et je pense à toi  
Encore une fois  
Le bureau, les secrétaires  
Les affreux et les affaires  
Ce téléphone one merveilleux  
Vous avec Berlin sur la deu  
C'est jamais toi qui  
M'appelle  
Auf wieder sehen  
Mademoiselle  
Et je pense à toi  
Encore une fois  
Réunion pour une  
Champagne  
On lance un nouveau  
Champagne  
Je n'ai pas lu le dossier  
Marketing et publicité  
Tiens à propos de  
Champagne  
Ça me donne des idées  
Et je pense à to  
Encore une fois  
Déjeuner avec la presse  
Explication vitesse  
J'ai le cœur la tête ailleurs

*Il n'est pas tout à fait quinze  
Heures  
Ou es-tu dans cette ville  
J'adore quand tu te  
Maquilles  
Et je pense à toi  
Encore une fois  
Et puis j'arrive à mon étage  
Tu m'as laissé un message  
Un numéro ou t'appeler  
Qui sonne toujours occupé  
On m'appelle sur l'autre ligne  
Je te rappelle impossible  
J'ai besoin de toi  
Encore une fois  
Quelque part t'imagines  
Devant ces murs de vitrines  
On s'ait donné rendez vous  
Est-ce que tu te souviendras où  
Ce café de Montparnasse  
19h, comme le temps passe  
J'ai envie de toi  
Encore une fois  
Je suis un peu en avance  
Devant mon whisky d'urgence  
Tu viendras, tu viendras pas  
Je me raconte n'importe quoi  
Allez, barman, la même chose  
Je fredonne la vie en rose  
Suis dans un état  
Encore une fois  
Et puis d'un coup tu arrives  
Tout d'un coup, c'est bon de vivre  
C'est bien ton visage, ta bouche  
Vivement que le jour s'achève  
Que je continue mon rêve  
J'en peux plus de toi  
Encore une fois  
Et le temps, le temps cavale  
C'est la poursuite interne  
Les fourmis et les cigales  
Ne voient plus passer les saisons:  
C'est demain la fin du monde  
Mais puis qu'on est seul au monde  
On le referra  
Encore une fois*

**Vertimas – Dar vieną kartą**

Lijono stotyje aušta diena  
Aš nebaigiau savo sapno  
Juoda kava, šaltas ledinis dušas  
Sunku pabusti  
Tai laiko mane kaip karščiavimas  
Šis tavo skonis ant mano lūpų  
Ir aš galvoju apie tave  
Dar vieną kartą  
Greitas automobilio pakėlimas,  
Paleidžiamas visu greičiu  
Radijas groja dainas  
Aš įstrigau Tautoje  
Po aštuonių penkiolika  
Lapkritis  
Kodėl mes negyvename kartu  
Ir aš galvoju apie tave  
Dar vieną kartą  
Biuras, sekretorės  
Baisus ir reikalai  
Šis nuostabus telefonas  
Jūs su Berlynu dviese  
Tai niekada nesi tu  
Paskambink man  
Auf wieder sehen  
Panele  
Ir aš galvoju apie tave  
Dar vieną kartą  
Susirinkimas dėl  
Šampano  
Pradedame naują  
Šampaną  
Aš neskaičiau dokumentacijos  
Rinkodaros ir reklamos  
Turėk pasiūlymą  
Šampaną  
Tai suteikia man idėjų  
Ir aš galvoju apie tave  
Dar vieną kartą  
Pietūs su spauda  
greičio paaiškinimas  
Mano galva ir širdis kitur  
Dar ne visiškai penkiolika  
valandų

*Kur tu esi šiame mieste?  
Man patinka, kai tu  
Dažaisi  
Ir aš galvoju apie tave  
Dar vieną kartą  
Ir tada aš atvykstu į savo aukštą  
Tu palikai man žinutę  
Numerį, kuriuo tau paskambinti  
Kuris skamba visada užimtas  
Man skambina kita linija  
Tau prisiskambinti neimanoma  
Man reikia tavęs  
Dar vieną kartą  
Kažkas, ką tu įsivaizduoji  
Prieš šias vitrinų sienas  
Pasiskyrėme pasimatymą  
Ar tu prisiminsi kur  
Ši Montparnaso kavinė  
19 val. kaip bėga laikas  
Aš pavydžiu tavęs  
Dar kartą  
Aš šiek tiek anksčiau  
Priešais mano skubios pagalbos wisky  
Tu ateisi ar neateisi  
Aš sakau sau bet ką  
Nagi, barmene, tą patį  
Aš niūniuojau rožinį gyvenimą  
Esu būsenoje  
Dar vieną kartą  
Ir tada staiga ateini  
Staiga gera gyventi  
Tai tavo veidas, tavo burna  
Nekantrauju, kol baigsis diena  
Kad tęsiu savo svajonę  
Negaliu daugiau be tavęs  
Dar vieną kartą  
laikas, laikas bėga  
Tai yra vidinis siekis  
Skruzdėlės ir cilagalas  
Nebematau, kaip praeina sezonai:  
Rytoj – pasaulio pabaiga  
Bet kadangi esame vieni pasaulyje  
Mes tai darysime  
Dar vieną kartą*

[\*encore une fois gilbert bécaud - YouTube\*](#)

**7. Priedas**

***Emmenez-moi (Palydèk mane) Charles Aznavour***

1.

*Vers les docks où le poids  
Et l'ennui  
Me courbent le dos  
Ils arrivent le ventre alourdi  
Des fruits les bateaux  
Ils viennent du monde  
Apportant avec eux  
Des idées vagabondes  
Aux reflets de ciels bleus, de mirage  
Trainant un parfum poivrée  
Des pays inconnus  
Et d'éternels étés  
Où l'on vit presque nus  
Sur les plages  
Moi qui n'ai connu toute ma vie  
Que le ciel du nord  
J'aimerais débarbouiller ce gris  
En virant de bord  
Emmenez-moi au bout de la terre  
Emmenez-moi aux pays des merveilles  
Il me semble que la misère  
Serait moins pénible au soleil  
Dans les bars à la tombée du jour  
Avec les marins  
Quand on parle de filles et d'amour  
On verre à la main  
Je perds la notion des choses  
Et soudain ma pensée  
M'enlève et me dépose  
Un merveilleux été  
Sur la grève  
Ou je vois tendant les bras  
Sur la grève  
L'amour qui comme un fou  
Et je me pends au cou  
De mon rêve  
Quand les bars ferment, que les marins  
Rejoignent leur bord  
Moi je rêve encore jusqu'au matin  
Debout sur le port  
Emmenez -moi*

*Au bout de la terre  
Emmenez-moi au pays des merveilles  
Il me semble que la misère  
Serait moins pénible au soleil  
Un beau jour sur un rafiot craquant  
De la coque au pont  
Pour partir je travaillerai dans  
La sout à charbon  
Prenant la route qui mène  
A mes rêves d'enfants  
Sur des rives lointaines  
On rien n'est important  
Que de vivre  
Ou des filles alanguies  
En tressant m'a-t-on dit  
Nous ravissent le cœur  
Des ces colliers de fleurs  
Qui envirent  
Je fuirai laissant la passe  
Sans aucun remords  
Sans bagage et le cœur libéré  
En chantant très fort  
Emmenez – moi  
Au bout de la terre  
Au pays des merveilles  
Il me semble que la misère  
Serait moins pénible au soleil  
Emmenez – moi  
Au bout de la terre  
Emmenez – moi  
Au pays des merveilles  
Serait moins pénible au soleil Vers les docks*

***Vertimas – Palydėkite mane***

*Uostų link  
Arba svoris ir nuobodulys  
Lenkia man nugarą  
Jie atvyksta su apsunkusiais skrandžiais  
Vaisiai valtyse  
Klajojančios idėjos  
Mėlyno dangaus atspindžiuose,  
Iš miražo  
Pipirų kvapą  
Iš nepažįstamų šalių  
Kur gyvena beveik nuogi paplūdimiuose*

Aš, visą gyvenimą pažinęs  
Tik šiaurės dangų  
Norėčiau šių pilkų spalvų nuplauti nuo briaunų  
Palydėkite mane  
Į pasaulio kraštą  
Į stebuklų šalį  
Atrodo, kad vargas  
Būtų mažiau skausmingas saulėje  
Rankose  
Temstant baruose  
Su jūreiviais  
Kai kalbame apie merginas ir meilę  
Su taure rankoje  
Aš prarandu dalykų esmės supratimą  
Pakelia mane ir neleidžia  
Streikas  
Arba matau betiesiančias rankas  
Dėl streiko  
Meilė kaip pamišimas  
Ir aš kabu ant kaklo  
Savo svajonės  
Kai barai užsidaro; kad jūreiviai  
Aš prisijungia prie savo įgulos  
Ir vis dar svajoju iki ryto  
Stovėdamas uosto gale  
Palydėkite mane  
Į pasaulio kraštą  
Palydėk mane į stebuklų šalį  
Man atrodo, kad vargas  
Būtų mažiau skausmingas saulėje  
Graži diena traiškančiame kubile  
Nuo korpuso iki denio  
Norėdami išvykti, dirbsiu  
Su akmens anglimi  
Einant keliu, kuris veda  
Į mano vaikystės svajones  
Tolimuose krantuose  
Niekas nėra svarbu  
Tik gyventi  
Kur tingiausios merginos  
Pindmos man sakė  
Pradžiugina mūsų širdis  
Šie gėlių karoliai  
Kurie supa  
Pabėgsiu palikdamas kanalą  
Be jokio gailesčio

*Be багаžo ir laisva širdimi  
Labai garsiai dainuodamas  
Palydėkite mane  
Į pasaulio kraštą  
Į stebuklų šalį  
Man atrodo, kad vargas  
Būtų mažiau skausminga saulėje  
Palydėkit mane  
Į pasaulio kraštą  
Palydėkite mane  
Į stebuklų šaly  
Būtų mažiau skausminga saulėje uostų link*

[Charles Aznavour - Emmenez-moi \(Audio Officiel + Paroles\) - YouTube](#)

## **8. Priedas**

***Parce que tu crois (Nes tu tiki) Charles Aznavour 1966***

*Parce que tu crois  
Que tu es ma faiblesse  
Tu mes blesses  
Me meurtris  
Et te joues de moi  
Comme de toutes choses  
Et disposes  
De ma vie  
Et toute la nuit  
Et jours et nuits  
Parce que tu crois  
Être ma raison d'être  
Tu fais naître  
Ma douleur  
Et bien malgré toi  
En tout cas  
Je le pense  
Tu dépenses  
Le bonheur  
Qui vit dans mon cœur  
Un jour peut venir  
Demain peut-être ou bien dans l'avenir  
Ou qui sait mon Dieu  
Le destin viendra pour brouiller les jeux  
Tout ce que crois  
Être à sans réserve  
Comme un rêve  
Au matin*



*Peut, brisant ta loi  
Laisser tes yeux humides  
Et le vide  
Dans tes mains  
Parce que tu crois  
Que je suis un esclave  
Une épave  
De l'amour  
Tu puises tes joies  
Et tu forges tes armes  
Dans les larmes  
Sans secours  
De mon cœur lourd  
Parce que tu crois  
Que je fus mis au monde  
Pour que blonde  
Déchainée  
Tu me mènes au pas  
Sans faire sacrifice  
D'un caprice  
D'une idée  
D'enfant gâtée  
Quand tout sera mort  
Quand la passion aura quitté mon corps  
Je me reprendrai  
Et je te quitterai  
Sans un regret  
Parce que je crois  
Qu'un jour dans ure  
Je vais dire  
Que nous deux  
C'est fini tu vois  
Et qu'enfin il ne reste  
Que le geste  
De l'adieu*

***Vertimas – Nes tu tiki***

*Nes tu tiki  
Kad tu esi mano silpnybė  
Tu mane žaidi  
žudai mane  
ir tu žaidi su manim  
Kaip su viskuo  
Ir naudojiesi  
Mano gyvenimu*

*Ir visą naktį  
Ir dienas ir naktis  
Nes tu tiki  
Esanti mano buvimo priežastis  
Tu pagimdai  
Mano skausmą  
Ir nepaisant tavęs  
Bet kuriuo atveju  
aš taip manau  
Tu paleidi  
Laimę  
Kuri gyvena mano širdyje  
Gali ateiti diena  
Galbūt rytoj ar ateityje  
Ar kas žino mano Dievą  
Likimas ateis ir sumaišys žaidimus  
Visa kuo tiki  
Būti be išlygų  
Kaip svajonė  
Rytą  
Gali sulaužyti teisę  
Palikiti tavo drėgnas akis  
Ir tuštumą  
Tavo rankose  
Nes tu tiki  
Kad aš esu vergas  
Nuolauža  
Meilės  
Tu valdai savo džiaugsmus  
Ir tu kaldini savo ginklus  
Su ašarom  
Be pagalbos  
Iš mano sunkios širdies  
Nes tu tiki  
Kad mane atvedė į pasaulį  
Todėl, kad šviesiaplaukė  
Aistrų kėlėja  
Tu vedi mane žingsniu  
Nesiaukodama  
Iš užgaidos  
Iš idėjos  
Išlepinto vaiko  
Kai viskas bus mirę  
Kai aistra bus palikus mano kūną  
Aš suprasiu  
Ir aš tave paliksiu*

*Be gailėsčio  
Nes aš tikiu  
Tą vieną dieną su šypsena  
Aš pasakysiu  
Kad mes dviese  
Tu matai viskas, pasibaigė  
Ir galiausiai nieko nelika  
Tik atsisveikinimo gestas*

[Charles Aznavour - Parce que tu crois \(Audio Officiel + Paroles\) - YouTube](#)

## **9. Priedas**

***J'aime Paris au mois de mai (Man aptinka Paryžius gegužės mėnesį)***

***Musique: Charles Aznavour***

*1  
J'aime Paris au mois de mai  
Quand les bourgeons renaissent  
Qu'une nouvelle jeunesse  
S'empare de la vieille cité  
Qui se met à rayonner  
J'aime Paris au mois de mai  
Quand l'hiver le délaisse  
Que le soleil caresse  
Ses vieux toits à peine éveillés.  
J'aime sentir sur les places  
Dans les rues où je passe  
Ce parfum de muguet que chasse  
Le vent qui passe Il me plaît à me promener  
Par les rues qui s'faufilent  
À travers toute la ville J'aime, j'aime Paris au mois de mai*

*2  
J'aime Paris au mois de mai  
Lorsque le jour se lève  
Les rues sortant du rêve  
Après un sommeil très léger  
Coquettes se refont une beauté  
J'aime Paris au mois de mai  
Quand soudain tout s'anime  
Par un monde anonyme  
Heureux de voir le soleil briller  
J'aime quand le vent m'apporte  
Des bruits de toutes sortes  
Et les potins que l'on colporte  
De porte en porte Il me plaît à me promener*

*Dans les rues qui fourmillent  
Tout en draguant les filles  
J'aime, j'aime Paris au mois de mai.*

3

*J'aime Paris au mois de mai  
Avec ses bouquinistes  
Et ses aquarellistes  
Que le printemps a ramenés  
Comme chaque année le long des quais  
J'aime Paris au mois de mai  
La Seine qui l'arrose  
Et mille petites choses  
Que je ne pourrais expliquer  
J'aime quand la nuit sévère  
Étend la paix sur terre  
Et que la ville soudain s'éclaire  
De millions de lumières  
Il me plaît à me promener  
Contemplant les vitrines La nuit qui me fascine J'aime, j'aime Paris au mois de mai.*

***Vertimas – Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį***

1

*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Kai pumpurai atgimsta  
Kai nauja jaunystė  
Užvaldo senamiestį,  
kuris pradeda šviesti  
Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Kai žiema jį palika  
Tegul saulė glosto  
Senus jo stogus vos pabudusius.  
Mėgstu kvapą aikštėse  
Gatvėse, kur aš praeinu  
Šis medžiojančios pakalnutės kvapas  
Prabėgantis vėjas  
Man patinka vaikščioti  
Prie gatvių, kurios vingiuoja savo keliu  
Per visą miestą  
Aš myliu, aš myliu Paryžių gegužės mėnesį.*

2

*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Kai išaušta diena  
Iš sapno išnyra gatvės  
Po labai lengvo miego  
Koketės pasidaro permainas*

*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Kai staiga viskas atgyja  
Iš anoniminio pasaulio  
Džiugu, kai šviečia saulė  
Man patinka, kai man atneša vėjas  
Visų rūšių triukšmus  
Ir apkalbos, kuriomis plečiamės  
Nuo durų iki durų  
Man patinka vaikščioti  
Perpildytose gatvėse  
Kol flirtuoja su merginomis  
Aš myliu, aš myliu Paryžių gegužės mėnesį.*

3

*Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Su savo knygnešiais  
Ir akvarelininkus  
Kuriuos pavasaris sugrąžino  
Kaip ir kiekvienais metais prie krantinių  
Aš myliu Paryžių gegužės mėnesį  
Sena, kuri jį laisto  
Ir tūkstantis smulkmenų  
Ko aš negalėjau paaiškinti  
Man patinka kai sunki naktis  
skleidžia taiką žemėje  
Ir miestas staiga nušvinta  
Milijonais šviesų  
Man patinka vaikščioti  
Mąstant apie langus  
Naktis, kurios mane žavi  
Aš myliu, aš myliu Paryžių gegužės mėnesį*

[Charles Aznavour - J'aime Paris au mois de mai - YouTube](#)

## **10. Priedas**

***La belle de Cadix (Kadikso gražuolė) Vandair - Lopez - 1946 - Luis Mariano***

*La Belle de Cadix a des yeux de velours  
La Belle de Cadix vous invite à l'amour  
Les caballeros sont là  
Si, dans la posada  
On apprend qu'elle danse!  
Et pour ses jolis yeux noirs  
Les hidalgos le soir  
Viennent tenter la chance!  
Mais malgré son sourire et son air*

*Engageant*

*La Belle de Cadix ne veut pas d'un amant!*

*Chi-ca! Chi-ca! Chic! Ay! Ay! Ay! (ter)*

*Ne veut pas d'un amant!*

*La Belle de Cadix a des yeux langoureux*

*La Belle de Cadix a beaucoup d'amoureux*

*Juanito de Cristobal*

*Tuerait bien son rival*

*Un soir au clair de lune!*

*Et Pedro le matador*

*Pour l'aimer plus encor'*

*Donnerait sa fortune!*

*Mais malgré son sourire et son air*

*engageant*

*La Belle de Cadix n'a jamais eu d'amant!*

*Chi-ca! Chi-ca! Chic! Ay! Ay! A! (ter)*

*N'a veut eu d'amant !*

*La Belle de Cadix est partie un beau jour*

*La Belle de Cadix est partie sans retour!*

*Elle a dansé une nuit*

*Dans le monde et le bruit*

*Toutes les!*

*Et puis dans le clair matin*

*Elle a pris le chemin*

*Qui mène à Santa Filla!*

*La Belle de Cadix est entrée au couvent*

*Mais malgré son sourire et son air engageant*

*La Belle de Cadix ne jamais pas d'un amant!*

*Chi-ca! Chi-ca! Chic !*

*Ay ! Ay ! Ay ! (ter)*

*Est entrée au couvent!*

*Ah!*

### ***Vertimas – Kadikso gražuolė***

*Kadikso gražuolė yra švelnių akių*

*Kadikso gražuolė kviečia mylėti*

*Kabaleriai yra čia*

*Taip, posadoje*

*Sužinojome, kad ji šoka!*

*Dėl jos gražių juodų akių*

*Hidalgos vakarą*

*Ateik išbandyti savo laimę!*

*Bet nepaisant savo šypsenos ir patrauklios*

*išvaizdos*

*Kadikso gražuolė nenori meilužio!*

*Chi-ca! Chi-ca! Aha! Aha! Aha!*  
*Kadikso gražuolė nenori mylimojo!*  
*Kadikso gražuolės akys yra niūrios*  
*Kadikso gražuolė turi daug įsimylėjusių*  
*Juanito de Cristobal*  
*Nužudytą savo varžovą*  
*Mėnulio apšviestą naktį!*  
*Ir matadoras Pedro*  
*Kad mylėtų ją dar labiau*  
*Atiduotą savo sėkmę!*  
*Bet nepaisant savo šypsenos ir patrauklios išvaizdos !*  
*Kadikso gražuolė niekada neturėjo mylimojo !*  
*Chi-ca ! Chi-ca ! Chi-ca ! Chic ! Ay ! Ay ! Ay ! (ter)*  
*Niekada neturėjo mylimojo!*  
*Kadikso gražuolė vieną dieną išvyko*  
*Ji šoko naktį*  
*Pasaulyje ir triukšme*  
*Visas sigidilijas*  
*Kadikso gražuolė išvyko negrįžtamai!*  
*Pasaulyje ir triukšme visas sigidilijas*  
*Pasirinko kelią*  
*Šviesų rytą*  
*Kuris veda į šventą Filą*  
*Kadikso gražuolė įstojo į vienuolyną*  
*Bet nepaisant jos šypsenos ir patrauklios išvaizdos*  
*Kadikso gražuolė nenori mylimojo !*  
*Ch Chi-ca! Chi-ca! Chic! Ay! Ay! Ay! (ter)*  
*Įstojo į vienuolyną.*  
*Ak!*

[\(1\) Luis Mariano "La belle de Cadix" \(live officiel\) | Archive INA - YouTube](#)

## **11. Priedas**

***Bohémienne aux yeux noirs - Tino Rossi Charlys - H. Himmel Interprète: Tino Rossi***

*1*  
*J'étais blasé de cueillir en vain*  
*Des baisers profanes*  
*Quand j'ai croisé sur le grand chemin*  
*Ma belle gitane*  
*J'ai voulu la suivre un jour*  
*Dans sa caravane*  
*Comme un tzigane éperdu d'amour*  
*Je chante à mon tour.*  
*Refrain*  
*Bohémienne aux grands yeux noirs*

*Tes cheveux couleur du soir  
Et l'éclat de ta peau brune  
Sont plus beaux qu'un clair de lune Bohémienne aux grands yeux noirs  
J'ai vibré d'un tendre espoir  
Je voudrais que tu sois mienne  
Bohémienne.*

2

*Ne vois-tu pas que mon coeur ardent  
Est sous ton empire  
Que sous tes pas j'implore et j'attends  
Ton plus doux sourire  
Les tarots de ton grand jeu  
N'ont pu te le dire  
Mais tu peux lire au fond de mes yeux  
Ce plus tendre aveu.*

**REFRAIN:**

*Refrain Bohémienne aux grands yeux noirs  
J'ai vibré d'un tendre espoir  
Je voudrais que tu sois mienne  
Bohémienne.*

*Je chante à mon tour ...  
Bohémienne aux grands yeux noirs  
Tes cheveux couleurs du soir  
Et l'éclat de ta peau brune.  
Sont plus beaux qu'un clair de lune.  
Bohémienne aux grands yeux noirs  
J'ai vibré d'un tendre espoir:  
Je voudrais que tu sois mienne,  
Bohémienne.*

*Ne vois-tu pas que mon coeur ardent  
Est sous ton empire ?  
Que sous tes pas j'implore et j'attends  
Ton plus doux sourire;  
Les tarots de ton grand jeu  
N'ont pu te le dire,  
Mais tu peux lire,  
Au fond de mes yeux,  
Ce plus tendre aveu.*

### **Vertimas – Bohemietė juodomis akimis**

*Buvau pavargęs veltui rinkdamas  
Profaniškus bučinius  
Kai kirtau pagrindinį kelią  
Mano gražioji čigone  
Aš norėjau vieną dieną ją pasekti*



*Jos karavane  
Kaip beprotiškai įsimylėjęs čigonas  
Aš pats dainuoju  
Priedainis  
Bohemiete didelėmis juodomis akimis  
Tavo plaukai vakaro spalvos  
Ir spindesys tavo rudos odos  
Yra gražesni nei mėnulio šviesa  
Bohemiete didelėmis juodomis akimis  
Aš virpėjau švelnia viltimi  
Aš norėčiau, kad tu būtum mano  
Bohemiete  
Ar nematai, kad mano širdis liepsnoja  
Yra tavo imperijoje  
Kad po tavo žingsniais aš meldžiuosiu ir laukiu  
Tavo švelniausia šypsena  
Tavo didelis Taro žaidimas  
Negalėjo apie tai pasakyti  
Bet tu gali skaityti giliai mano akyse  
Šis švelniausias prisipažinimas  
Čigone didelėmis juodomis akimis  
Tavo vakaro spalvos plaukai  
Ir tavo rudos odos spindesys.  
Jie gražesni už mėnulio šviesą.  
Čigone didelėmis juodomis akimis  
Aš virpėjau švelnia viltimi  
Aš norėčiau, kad tu būtum mano  
Čigone*

[Bohémienne aux yeux noirs - Tino Rossi - YouTube](#)

## **12. Priedas**

**Au bois de Saint Amand Paroles et Musique: Barbara 1964**

*Y a un arbre, je m'y colle,  
Dans le petit bois de Saint-Amand,  
Je t'attrape, tu t'y colles,  
Je me cache, à toi maintenant,  
Y a un arbre, pigeon vole,  
Dans le petit bois de Saint-Amand,  
Où tournent nos rondes folles,  
Pigeon vole, vole, vole au vent,  
Dessus l'arbre, oiseau vole,  
Et s'envole, voilà le printemps,  
Y a nos quinze ans qui s'affolent,  
Dans le petit bois de Saint-Amand,*

*Et sous l'arbre, sans paroles,  
Tu me berces amoureusement,  
Et dans l'herbe, jupon vole,  
Et s'envolent nos rêves d'enfants,  
Mais un beau jour, tête folle,  
Loin du petit bois de Saint-Amand,  
Et loin du temps de l'école,  
Je suis partie, vole, vole au vent,  
Bonjour l'arbre, mon bel arbre,  
Je reviens, j'ai le coeur content,  
Sous tes branches qui se penchent,  
Je retrouve mes rêves d'enfant,  
Y a un arbre, si je meurs,  
Je veux qu'on m'y couche doucement,  
Qu'il soit ma dernière demeure,  
Dans le petit bois de Saint-Amand,  
Qu'il soit ma dernière demeure,  
Dans le petit bois de Saint-Amand...  
Y a un arbre, pigeon vole,  
Mon coeur vole,  
Pigeon vole et s'envole,  
Y a un arbre, pigeon vole...*

### **Vertimas – Švento Amando miške**

*Yra medis, aš prisispaudžiu prie jo  
Mažame Sant – Armando miškelyje,  
aš pagaunu tave, tu prisispausk prie jo  
Aš slepiuosi, o dabar tu  
Yra medis balandis skrenda  
Mažame švento Amando miške  
Kur sukasi mūsų beprotiški ratai  
Balandžiai skrenda, skrenda, skrenda vėjyje  
Virš medžio paukštis skraido :  
Ir išskrenda, štai pavasaris  
Mūsų penkiolika metų, kurie veda iš proto  
Mažame Sen – Amando miškelyje.  
Ir po medžiu be žodžių,  
Tu meiliai mane supuok  
O žolėje skraido sijonas  
Ir išskrenda mūsų vaikystės svajonės  
Bet vieną gražią dieną, beprotiška galva  
Toli nuo mažo Sen Amando miško  
Ir toliau nuo mokyklos laikų,  
Išėjau, skrendu, skrendu vėjyje  
Sveikas medi, mano gražuoli medi*

*Grįžtu, mano širdis patenkinta,  
Po tavo besilenkiančiomis šakomis,  
Iš naujo atrandu savo vaikystė svajones  
Yra medis, jei aš mirsiu,  
Noriu, kad mane švelniai paguldytum,  
Tegul tai bus mano paskutinė poilsio vieta,  
Mažame Šventame Amando miškelyje,  
Tegul tai bus mano paskutinė poilsio vieta,  
Mažame Saint Amando miškelyje...  
Yra medis, skraido balandžiai,  
Mano širdis skrenda  
Balandžiai skrenda ir skrenda  
Ten medis, skaraido balandžiai...*

[Barbara - Au bois de Saint-Amand \(1967\) - YouTube](#)

### **13. Priedas**

***Boléro P. Durand (1948) - H. Conquet Interprète: Georges Guétary***

*Boléro dans la douceur du soir  
Sous le ciel rouge et noir  
Où chantent les guitares  
Boléro si tu voulais danser  
Dans mes deux bras serrés  
Qu'il ferait bon s'aimer.  
Viens...mon amour t'appelle  
Viens...danser encore  
Bolero je garderai toujours  
Le souvenir du jour  
Où j'ai dansé l'amour  
Aïe, aïe aïe ...  
Comme en un rêve  
La nuit qui se lève  
Allume une flamme  
Au fond de nos âmes  
Soleil de tes yeux  
Instant merveilleux  
Pour que je prenne  
Ta main dans la mienne  
Dis-moi quand tu dances  
Des mots d'espérance  
Dis-moi ton désir  
Comme un premier soupir.  
Bolero dans la douceur du soir  
Sous le ciel rouge et noir  
Où chantent les guitares*

*Bolero si tu voulais danser  
Dans mes deux bras serrés  
Qu'il ferait bon s'aimer :  
Viens...mon amour t'appelle  
Viens...danser encore  
Bolero je garderai toujours  
Le souvenir du jour  
Où j'ai dansé l'amour  
Aïe, aïe aïe ...*

### **Vertimas – Bolero**

*Bolero vakaro švelnume  
Po raudonu ir juodu dangumi  
Kur dainuoja gitaros  
Bolero, jei tu norėtum šokti  
Mano dviejose tvirtose rankose  
Kuriose būtų gera įsimylėti vienas kitą  
Ateik...mano meilė tave kviečia  
Ateik... dar pašokti  
Bolero aš saugosiu visada  
Dienos prisiminimą  
Kai aš šokau meilę  
Aie, aie aie ...  
Kaip svajonėje  
Naktis, kuri atsibunda  
Uždektite liepsną  
Giliai mūsų sieloje  
Saulė tavo akyse  
Nuotabi akimirka  
Kad aš paimčiau  
Tavo ranką į savo  
Pasakyk man kada tu šoksi  
Pasakyk man savo viltį  
Vilties žodžiai  
Pasakyk man savo norą  
Kaip pirmasis atodūsis.  
Bolero vakaro švelnume.  
Po raudonu ir juodu dangumi  
Kur dainuoja gitaros  
Bolero, jei norite šokti  
Mano dviejose tvirtose rankose  
Kad būtų gera mylėti vienas kitą:  
Ateik...mano meilė tave kviečia  
Ateik...daugiau pašok  
Bolero aš visada laikysiuosi*

*Dienos prisiminimo  
Kai aš šokau meilę.  
Aie, aie aie*

[Bolero - YouTube](#)

**14. Priedas**

*C'était un jour de fête (Tai buvo diena)*

*Paroles: Édith Piaf - Musique: Marguerite Monnot Interprète: Lucille Dumont (1948)*

1  
*C'était un jour de fête  
J crois bien qu'c'était l'printemps  
Ça m'a tourné la tête  
J'venais d'avoir vingt ans  
Il m'a dit qu'j'étais belle  
Peut-être pour m'faire plaisir  
M'a dit des ritournelles  
Avec un beau sourire.  
Il m'en a donné des caresses  
Il m'a fait tout plein de serments  
Ce qu'il m'en a fait des promesses  
Avant de devenir mon amant  
Il m'en a donné des ivresses  
M'a juré de m'aimer tout l'temps  
Alors j'ai donné ma jeunesse  
C'est comme ça qu'on perd ses vingt ans.*

2  
*On s'est mis en ménage  
Dans le faubourg Saint-Denis  
Hôtel du Beau Rivage  
Ça sentait bon Paris  
C'est au sixième étage  
Que j'ai connu l'amour  
Vous parlez d'un voyage  
Et quel joli séjour!  
Il m'en a donné des ivresses  
M'a juré de m'aimer tout l'temps  
Alors j'ai donné ma jeunesse  
C'est comme ça qu'on perd ses vingt ans.*

3  
*Ces histoires-là ça dure  
Ce que ça doit durer  
Ma petite aventure  
Un jour s'est terminée  
Fini mon beau voyage*

*Me voici de retour  
L'Hôtel du Beau Rivage  
A gardé mes amours.  
Il m'en a donné d'la détresse  
Quand il est parti mon amant  
J'ai redemandé ses caresses  
Il m'a dit qu'il avait plus l'temps  
Je lui ai rappelé ses promesses  
M'a dit qu'tout ça c'était l'bon temps  
Il a remporté ma jeunesse...  
C'était un jour de fête  
J crois bien qu'c'était l'printemps  
On est parfois triste à vingt ans.*

***Vertimas Tai – buvo -šventės diena***

- 1 -

*Tai buvo šventės diena  
Aš manau buvo pavasaris  
Tai man pasukau galvą  
Man ką tik sukako dvidešimt  
Jis man pasakė, kad aš graži  
Gal kad mane pradžiugintų  
Kartoj man keletą kartų  
Su gražia šypsena.  
Jis mane apkabino  
Jis man daug prisiekė  
Prieš tapdamas mano mylimuoju  
Jis mane apsvaigino,  
daug prisiekė, kad mylės mane visą laiką  
Taigi aš atidaviau savo jaunystę  
Taip tu prarandi savo dvidešimtį.*

2

*Susidėjome gyventi kartu  
Faubourg Saint-Denis  
Beau Rivag viešbutyje  
Paryžius gerai kvėpėjo.  
Tai yra šeštame aukšte  
Aš pažinau meilę.  
Jūs kalbate apie kelionę  
Ir kokio miela viešnagė!  
Jis man apsvaigino  
Prisiekė mane mylėti visą laiką  
Taigi aš atidaviau savo jaunystę  
Taip tu prarandi dvidešimtį.*

3

Šios istorijos tęsiasi  
Kai turi trukti  
Mano mažas nuotykis  
Viena diena baigėsi  
Mano nuostabi kelionė baigėsi  
Štai aš grįžau  
Viešbutis du Beau Rivage  
Išsaugojo mano meiles.  
Jis mane kankino  
Mano meilužiui išeinant,  
Aš paprašiau jo glamonių.  
Jis man pasakė, kad nebeturi laiko,  
Aš priminiau jam jo pažadus  
Sakė man, kad visa tai buvo geras laikas  
Jis atėmė mano jaunysę  
Tai buvo šventės diena  
Aš tikrai tikiu, kad buvo pavasaris  
Dvidešimties mums kartais būna liūdna.

<https://www.youtube.com/watch?v=3hCzb76rC2s>

#### 15. Priedas

**Dis, quand reviendras-tu? (Pasakyk, kada tu sugrįši?) Barbara (1962).**

1

Voilà combien de jours, voilà combien de nuits  
Voilà combien de temps que tu es reparti  
Th m'as dit cette fois, c'est le dernier voyage  
Pour nos cœurs déchirés, c'est le dernier naufrage  
Au printemps, tu verras, je serai de retour  
Le printemps, c'est joli pour se parler d'amour  
Nous irons voir ensemble les jardins refleuris  
Et déambulerons dans les rues de Paris

REFRAIN :

Dis, quand reviendras-tu  
Dis, au moins le sais-tu  
Que tout le temps qui passe  
Ne se rattrape guère  
Que tout le temps perdu  
Ne se rattrape plus

2

Le printemps s'est enfui depuis longtemps déjà  
Craquent les feuilles mortes, brûlent les feux de bois  
À voir Paris si beau dans cette fin d'automne  
Soudain je m'alanguis, je rêve, je frissonne  
Je tanguie, je chavire, et comme la rengaine

*Je vais, je viens, je vire, je me tourne, je me traîne  
Ton image me hante, je te parle tout bas  
Et j'ai le mal d'amour, et j'ai le mal de toi*

3-

*J'ai beau t'aimer encore, j'ai beau t'aimer toujours  
J'ai beau n'aimer que toi, j'ai beau t'aimer d'amour  
Si tu ne comprends pas qu'il te faut revenir  
Je ferai de nous deux mes plus beaux souvenirs  
Je reprendrai la route, le monde m'émerveille  
J'irai me réchauffer à un autre soleil  
Je ne suis pas de celles qui meurent de chagrin  
Je n'ai pas la vertu des femmes de marins*

### **Vertimas – Pasakyk, kada tu sugrįši?**

1

*Štai kiek dienų, štai kiek naktų,  
Štai kiek laiko kai tu išvykęs  
Tu man sakei, kad tai paskutinė kelionė  
Mūsų draskomoms širdims tai paskutinė katastrofa  
Pavasarij, pamatysi, grįšiu  
Pavasarij malonu kalbėtis apie meilę  
Eisime kartu apžiūrėti sužydėjusių sodų  
Ir klaidžiosim Paryžiaus gatvėmis  
Priedainis  
Pasakyk man, kada grįši  
Sakyk, bent tiek kiek žinai  
Praeities  
Nebesugrąžinsi  
Kad sugaištas visas laikas  
Nebepagaunamas*

2

*Pavasaris jau seniai pabėgo  
Nulūžę nudžiūvę lapai, dega malkos  
Pamatyti Paryžių taip gerai šo rudens pabaigoje  
Staiga aš silpstu, sapnuoju, drebu  
Aš šoku, svirduliuoju (susijaudinu) ir kaip įgrįses priedainis  
Einu, ateinu, suku, pasisuku, tempiuosi  
Tavo atvaizdas mane persekioja, aš kalbu su tavimi švelniai  
Man skauda dėl meilės, ir man sauda dėl tavęs*

3

*Man gera dar tave mylėti, man gera visada tave mylėti,  
Man gera mylėti tik tave, man gera mylėti tave iš meilės  
Jeigu tu nesupranti, kad tau reikia grįžti  
Pasiliksiu mudviejų gražiausius prisiminimus  
Aš išnaujo keliausiu, nes pasaulis mane stebina*



Aš eisiu sušilsiu po kita saule  
Nesu iš tų, kurie miršta iš sielvarto  
Aš neturiu jūreivių žmonių dorybės

[Barbara - Dis, quand reviendras-tu ? - YouTube](#)

#### **16. Priedas**

***Elle était si jolie (Ji buvo tokia graži) Alain Barrière (1963)***

*Elle était si jolie  
Que je n'osais l'aimer  
Elle était si jolie  
Je ne peux l'oublier  
Elle était trop jolie  
Quand le vent l'emmenait  
Elle fuyait ravie  
Et le vent me disait...  
Elle est bien trop jolie  
Et toi je te connais  
L'aimer toute une vie  
Tu ne pourras jamais  
Oui mais elle est partie  
C'est bête mais c'est vrai  
Elle était si jolie  
Je ne l'oublierai jamais  
Aujourd'hui c'est l'automne  
Et je pleure souvent  
Aujourd'hui c'est l'automne  
Qu'il est loin le printemps  
Dans le parc où frissonnent  
Les feuilles au vent mauvais  
Sa robe tourbillonne  
Puis elle disparaît...  
Elle était si jolie  
Que je n'osais l'aimer  
Elle était si jolie  
Je ne peux l'oublier  
Elle était trop jolie  
Quand le vent l'emmenait  
Elle était si jolie  
Je n'oublierai jamais*

***Vertimas – Ji buvo tokia graži***

*Ji buvo tokia graži,  
Kad aš nedrįsau jos mylėti*

*Ji buvo tokia graži  
Aš negaliu to užmiršti  
Ji buvo per graži  
Kai vėjas ją nešė  
Ji apsidžiaugusi pabėgo  
Ir vėjas man pasakė...  
Ji per daug graži  
Ir tave aš pažįstu  
Mylėti ją visą gyvenimą  
Tu niekada negalėsi  
Taip, bet ji išėjo  
Tai kvaila, bet tai tiesa  
Ji buvo tokia graži  
Niekada jos nepamiršiu  
Šiandien ruduo  
Ir aš dažnai verkiu  
Šiandien ruduo  
Kaip toli pavasaris  
Parke kur virpa  
Lapai smarkiame vėjyje  
Jos suknelė sukasi  
Tada ji dingsta...  
Ji buvo tokia graži  
Kad nediršau jos mylėti  
Ji buvo tokia graži  
Aš negaliu to pamiršti  
Ji buvo per graži  
Kai vėjas ją sekė  
Ji buvo tokia graži  
aš niekada nepamiršiu*

[Elle était si jolie - YouTube](#)

### **17. Priedas**

***Quand on n'a que l'amour (Kai yra tik meilė) Jaque Brel***

*Quand on n'a que l'amour  
À s'offrir en partage  
Au jour du grand voyage  
Qu'est notre grand amour  
Quand on n'a que l'amour  
Mon amour toi et moi  
Pour qu'éclatent de joie  
Chaque heure et chaque jour  
Quand on n'a que l'amour  
Pour vivre nos promesses*

*Sans nulle autre richesse  
Que d'y croire toujours  
Quand on n'a que l'amour  
Pour meubler de merveilles  
Et couvrir de soleil  
La laideur des faubourgs  
Quand on n'a que l'amour  
Pour unique raison  
Pour unique chanson  
Et unique secours*

2

*Quand on n'a que l'amour  
Pour habiller matin  
Pauvres et malandrins  
De manteaux de velours  
Quand on n'a que l'amour  
À offrir en prière  
Pour les maux de la terre  
En simple troubadour  
Quand on n'a que l'amour  
À offrir à ceux-la  
Dont l'unique combat  
Est de chercher le jour  
Quand on n'a que l'amour  
Pour tracer un chemin  
Et forcer le destin  
À chaque carrefour  
Quand on n'a que l'amour  
Pour parler aux canons  
Et rien qu'une chanson  
Pour convaincre un tambour  
Alors sans avoir rien  
Que la force d'aimer  
Nous aurons dans nos mains  
Amis, le monde entier.*

### ***Vertimas – Kai yra tik meilė***

*Kai yra tik meilė  
Siūlyti dalintis  
Didelės kelionės dieną  
Kuri yra mūsų didžioji meilė  
Kai yra tik meilė  
Mano meilė tu ir aš  
Taip, kad spindėtų iš džiaugsmo  
Kiekvieną valandą ir kiekvieną dieną*

*Kai turime tik meilę  
Ištesėtume savo pažadus  
Be jokių kitų turtų  
Kad tuo visada tikėtume  
Kai turime tik meilę  
Padarytume stebuklus  
Ir uždengtume saule  
Priemiesčių bjaurumą  
Kai yra tik meilė  
Dėl vienintelės priežasties  
Vienintelei dainai  
Ir vienintelei pagalbai  
2  
Kai yra tik meilė  
Kad aprengtume rytą  
Vargšus ir plėšikusi  
Aksominiais paltais  
Kai yra tik meilė  
Aukoti maldoje  
Už žemės blogybes  
Taip paprastas trubadūras  
Kai yra tik meilė  
Pasiūlyti tiems  
Kurių vienintelė kova  
Yra ieškoti dienos  
Kai yra tik meilė  
Kad nubrėžtume kelią  
Ir priverstume likimą  
Kiekvienoje kryžkelėje  
Kai yra tik meilė  
Pasikalbėti su patrankomis  
Ir tik dainą  
Kad įtikintų būgną  
Taigi nieko neturėdami  
Tik stiprybę mylėti  
Mes turėsime savo rankose  
Draugus, visą pasaulį.*

["QUAND ON N'A QUE L'AMOUR" - Mr Jacques Brel - 1956 - Original - YouTube](#)

## **18. Priedas**

***L'hymne à l'amour (Himnas meilei) Édith Piaf - M. Monnot***

*1*

*Le ciel bleu sur nous peut s'effondrer  
Et la terre peut bien s'écrouler*

*Peu m'importe si tu m'aimes  
Je me fous du monde entier  
Tant qu'l'amour inondera mes matins  
Tant que mon corps frémira sous tes mains  
Peu m'importent les problèmes  
Mon amour puisque tu m'aimes*

2

*J'irais jusqu'au bout du monde  
Je me ferais teindre en blonde  
Si tu me le demandais  
J'irais décrocher la lune  
J'irais voler la fortune  
Si tu me le demandais  
Je renierais ma patrie  
Je renierais mes amis  
Si tu me le demandais  
On peut bien rire de moi  
Je ferais n'importe quoi  
Si tu me le demandais*

3

*Si un jour la vie t'arrache à moi  
Si tu meurs, que tu sois loin de moi  
Peu m'importe si tu m'aimes  
Car moi je mourrai aussi  
Nous aurons pour nous l'éternité  
Dans le bleu de toute l'immensité  
Dans le ciel plus de problèmes  
Mon amour crois-tu qu'on s'aime*

### **Vertimas – Himnas meilei**

*Mėlynas dangus gali užgriūti ant mūsų  
Ir žemė gali įgriūti  
Gali būti nesvarbu jei tu mane myli  
Aš pamišęs dėl viso pasaulio  
Kol meilė užtvindo mano rytus  
Tol kol mano kūnas virpa po tavo rankomis, man nerūpi problemos  
Mano meile, nes tu mane myli*

2

*Aš eisiu į pasaulio galą  
Aš nusidažyčiau plaukus šviesiai  
Jei tu manęs paprašytum,  
kad eičiau nukabinčiau mėnulį,  
pavogčiau laimę  
Jei manęs paprašytum,  
Aš išsižadėčiau savo tėvynės,*

aš išsižadėčiau savo draugu,  
Jei manęs to paprašytum  
Galima gerai pasijuokti  
Aš padaryčiau nesvarbu ką,  
Jei tu manes to paprašytum

3

Jei vieną dieną gyvenimas atplėš tave nuo manes  
Jei tu mirtum, kai tu būtum toli nuo manes  
Man nesvarbu, jei tu mane myli,  
Nes aš taip pat mirsiu  
Mes turėsime sau amžinybę  
Neaprėpiamoje mėlynėje  
Danguje daugiau nėra problemų  
Mano meile, ar manai, kad mes mylime vienas kitą

[Edith Piaf - Hymne à l'amour - YouTube](#)

### **19. Priedas**

***Je reviens te chercher (Aš grįžtu tavęs ieškoti) atlieka Gilbert Bécaud - Pierre Delanoë***

1

Je reviens te chercher  
Je savais que tu m'attendais  
Je savais que l'on ne pourrait  
Se passer l'un de l'autre longtemps  
Je reviens te chercher  
Ben tu vois, j'ai pas trop changé  
Et je vois que de ton côté  
Tu as bien traversé le temps  
REFRAIN:  
Tous les deux on s'est fait la guerre  
Tous les deux on s'est pillé, volé, miné  
Qui a gagné, qui a perdu  
On n'en sait rien, on ne sait plus  
On se retrouve les mains nues  
Mais après la guerre  
Il nous reste à faire  
La paix  
Je reviens te chercher  
Tremblant comme un jeune marié  
Mais plus riche qu'aux jours passés  
De tendresse et de larmes et de temps  
Je reviens te chercher  
J'ai l'air bête sur ce palier  
Aide-moi et viens m'embrasser  
Un taxi est en bas qui attend

**Vertimas – Aš grįžtu tavęs ieškoti**

1

Aš grįžtu ieškoti tavęs  
Aš žinojau, kad laukei manęs  
Aš žinojau, kad negalime  
Vienas be kito ilgai  
Aš grįžtu tavęs ieškoti  
Na, matai, aš ne per daug pasikeičiau  
Ir matau, kad tavo pusėje  
Tu gerai praleidai laiką  
Priedainis  
Abu kariavome vienas prieš kitą  
Abu pasidavėme, apiplėšėme, kasėme  
Kas laimėjo, kas prarado  
Mes nieko nežinome, mes nesužinosime Atrandame save plikomis rankomis  
Bet po karo dar turime sudaryti taiką

2

Aš grįžtu tavęs ieškoti  
Drebėdamas kaip jaunavedys  
Bet turtingesnis nei praėjusiomis dienomis  
Iš švelnumo, ašarų ir laiko  
Aš grįžtiu tavęs ieškoti  
Aš atrodau kvailai šioje aikštelėje,  
Padėk man ir atėik pabučiuoti  
Apačioje laukia taksi

[Gilbert Becaud - Je Reviens Te Chercher - YouTube](#)

**20. Priedas**

**Et maintenant (Ir dabar) atlieka Gilbert Bécaud**

Et maintenant que vais-je faire  
De tout ce temps que sera ma vie  
De tous ces gens qui m'indiffèrent  
Maintenant que tu es partie  
Toutes ces nuits, pourquoi pour qui  
Et ce matin qui revient pour rien  
Ce cœur qui bat, pour qui, pourquoi  
Qui bat trop fort, trop fort  
Et maintenant que vais-je faire  
Vers quel néant glissera ma vie  
Tu m'as laissé la terre entière  
Mais la terre sans toi c'est petit  
Vous, mes amis, soyez gentils

*Vous savez bien que l'on n'y peut rien  
Même Paris crève d'ennui  
Toutes ses rues me tuent  
Et maintenant que vais-je faire  
Je vais en rire pour ne plus pleurer  
Je vais brûler des nuits entières  
Au matin je te haïrai  
Et puis un soir dans mon miroir  
Je verrai bien la fin du chemin  
Pas une fleur et pas de pleurs  
Au moment de l'adieu  
Je n'ai vraiment plus rien à faire  
Je n'ai vraiment plus rien .*

### **Vertimas – O dabar**

*O dabar ką aš darysiu  
Viso šio laiko kas bus mano gyvenimas  
Iš visų šių žmonių, kurie man neabejingi  
Dabar, kai tu išėjai  
Visos šios naktys, kodėl kam  
Ir šis rytas, kuris grįžta veltui  
Ši plakanti širdis, kam, kodėl  
Kuri plaka per stipriai, per stipriai  
Ir dabar ką aš darysiu  
Į kurią nebūtį slys mano gyvenimas  
Tu palikai man visą žemę  
Bet žemė be tavęs maža  
Jūs, mano draugai, būkite malonūs  
Jūs puikiai žinote, kad ten nieko nėra  
Net Paryžius dvesia iš nuobodulio  
Visos jo gatvės mane žudo  
O dabar ką aš darysiu  
Aš juoksiuos, kad daugiau nebeverkčiau  
Aš deginsiu ištisas naktis  
Rytą aš tavęs nekęsiu  
Ir vėliau vieną vakarą savo veidrodyje  
Aš pamatysiu kelio pabaigą  
Nei gėlių, nei verksmų  
Atsisveikinimo metu  
Tikrai nebeturiu ką veikti  
Tikrai daugiau nieko nebeturiu...*

[gilbert becaud ET MAINTENANT 1962 - YouTube](#)

### **21. Priedas**



**Mon Cœur te dit: je t'aime (Mano širdis tau sako: aš tave myliu) Interprète: Frédéric François**

1

La maison a l'air plus grande  
Surtout la chambre  
Il ne reste rien de toi que ton parfum  
Je découvre en ton absence  
Un vide immense  
En voyant s'ouvrir les roses du jardin  
Je vis près du téléphone  
Mais quand il sonne  
C'est jamais le coup de fil que j'espérais  
Tu m'oublies et moi je chante  
Mais si je chante  
C'est seulement pour me retenir de pleurer.  
Refrain

Mon coeur te dit: Je t'aime  
Il ne sait dire que ça  
Je ne veux pas te perdre  
J'ai trop besoin de toi  
Mon coeur te dit: Je t'aime  
Il est perdu sans toi  
Mon coeur te crie:  
Je t'aime  
À chaque fois qu'il bat.

2

C'est surtout lorsque je rentre  
Que tu me manques  
Il faut dire que chaque soir tu m'attendais  
Et malgré ma solitude  
Par habitude  
Hier encore je t'ai fait chauffer du café  
Je dois perdre un peu la tête  
Dans ma défaite  
Je t'invente et je ne sais plus où j'en suis  
À nouveau tes yeux m'éclairent  
J'ai ta lumière  
En couleurs sur des photos tu me souris.  
Refrain (bis).  
Mano seguidillas sako tau: aš tave myliu

**Vertimas – Mano širdis sako aš tave myliu**

Namas atrodo didesnis  
Ypač kambarys  
Tavo neliko nieko, tik kvepalai

Aš atrandu tavo nebuvimą  
Didžiulę tuštumą  
Matydamas besiskleidžiančias rožes sode  
Aš gyvenu gyvenu prie telefono  
Bet kai jis suskamba  
Tai niekada nebuvo toks telefono skambutis, kokio tikėjausi  
Tu mane pamiršai ir aš dainuoju  
Bet jei aš dainuoju  
Tai tik tam, kad sulaikyčiau verkimą  
Priedainis  
Mano širdis sako tau: aš tave myliu  
Ji daugiau neko nežino ką pasakyti tik tai  
Aš nenoriu tavęs prarasti  
Man per daug tavęs reikia  
Mano širdis tau sako: aš tave myliu  
Ji pasiklydo be tavęs  
Mano širdis tau šaukia: aš tave myliu  
Kiekvieną kartą kai plaka.  
2

Ypač kai grįžtu  
Kad man tavęs trūksta  
Reikia pasakyti, kad kiekvieną vakarą tu manęs laukdavai  
Ir nepaisant mano vienatvės  
Iš įpročio  
Vakar vėl pašildžiau tau kavos  
Aš buvau šiek tiek pametęs galvą  
Savo pralaimėjime  
Aš tave sugalvojau ir nebežinau, kur esu  
Ir vėl tavo akys mane apšviečia  
Aš turiu tavo šviesą  
Spalvotose nuotraukose tu man šypsaisi.  
Priedainis (pakartoti)

<https://www.youtube.com/watch?v=3scLqnUU3Y>

## **22. Priedas**

**Mon Dieu (Mano Dieve) atlieka Édith Piaf**

Mon Dieu! Mon Dieu! Mon Dieu!  
Laissez-le-moi  
Encore un peu,  
Mon amoureux!  
Un jour, deux jours, huit jours...  
Laissez-le-moi  
Encore un peu  
A moi...

*Le temps de s'adorer,  
De se le dire,  
Le temps de se fabriquer  
Des souvenirs.  
Mon Dieu! Oh oui...mon Dieu!  
Laissez-le-moi  
Remplir un peu  
Ma vie...*

*Mon Dieu! Mon Dieu! Mon Dieu!  
Laissez-le-moi  
Encore un peu,  
Mon amoureux.  
Six mois, trois mois, deux mois...  
Laissez-le-moi  
Pour seulement  
Un mois...  
Le temps de commencer  
Ou de finir,  
Le temps d'illuminer  
Ou de souffrir,  
Mon Dieu! Mon Dieu! Mon Dieu!  
Même si j'ai tort,  
Laissez-le-moi  
Un peu...  
Même si j'ai tort,  
Laissez-le-moi Encore...*

### ***Vertimas – Mano Dieve***

*Dieve mano! Dieve mano! Dieve mano!  
palik tai man  
dar truputį  
Mano mylimasis!  
Viena diena, dvi dienos, aštuonios dienos...  
palik tai man  
Šiek tiek daugiau  
Man...  
Laikas mylėti vienas kitą,  
Pasipasakoti vienas kitam,  
Laikas gaminti  
Prisiminimus  
Dieve mano! O taip... Dieve mano!  
palik tai man  
Užpildyti truputį  
Mano gyvenimą...*

*Dieve mano! Dieve mano! Dieve mano!*  
*Palik tai man*  
*Dar truputį*  
*Mano mylimasis.*  
*Šeši mėnesiai, trys mėnesiai, du mėnesiai...*  
*Palik tai man*  
*Paprastam*  
*Mėnesį...*  
*Laikas pradėti*  
*Arba pabaigti*  
*Laikas apšviesti*  
*Arba kentėti,*  
*Dieve mano! Dieve mano! Dieve mano!*  
*Net jei aš klystu,*  
*Palik tai man*  
*Truputį...*  
*Net jei aš klystu,*  
*palik tai man*  
*Dar..*

[\*Edith Piaf - Mon Dieu \(My God\) - YouTube\*](#)

### **23 Priedas**

***Je t'appartiens (Aš tau priklausau) Gilbert Bécaud***

*Comme l'argile*  
*L'insecte fragile*  
*L'esclave docile*  
*Je t'appartiens*  
*De tout mon être*  
*Tu es le seul maître*  
*Je dois me soumettre*  
*Je t'appartiens*  
*{V1:}*  
*Si tu condamnes*  
*Jetant mon âme*  
*Au creux des flammes*  
*Je n'y peux rien*  
*Au n'y peux rien*  
*{V2:}*  
*Si tu condamnes*  
*Si tu me damnes*  
*Voici mon âme*  
*Voici mes mains*  
*Avec les peines*  
*L'amour et la haine*

*Coulant dans mes veines  
Je t'appartiens  
Que puis-je faire  
Pour te satisfaire  
Patron de la terre  
Sur mon chemin  
Comme les anges  
Chanter les louanges  
Mais je ne suis pas un ange  
Tu le sais bien  
Je ne suis qu'un homme  
Rien qu'un pauvre homme  
Je t'aime bien  
Comme un copain  
{V1:}  
Souvent je pense  
Que dans ton immense  
Plais de silence  
Tu dois être bien  
Je t'appartiens (3)  
{V2:}  
Parfois je pense  
Que dans ton immense  
Palais de silence  
On doit être bien  
Gilbert Bécaud, *Je t'appartiens* (Aš tau priklausau)*

***Vertimas – Aš tau priklausau***

*Kaip molis  
Trapus vabzdys  
Paklusnus vergas  
Aš priklausau tau  
Iš visos savo būties  
Tu esi vienintelis mokytojas  
Turiu save atiduoti  
Aš priklausau tau  
Jei tu pasmerki  
Mesdama mano sielą  
Į liepsnų įdubą  
Nieko ten negaliu  
Negaliu ten negaliu  
Meile ir nepykanta  
Tekančios mano venomis  
Aš priklausau tau  
Ką aš galėčiau padaryti*

*Kad tave patenkinčiau  
Žemės globėjas  
Mano kelyje  
Kaip angelai  
Dainuoti pagyrimus  
Bet aš nesu angelas  
Tu tai gerai žinai  
Aš esu tik žmogus  
Tiesiog vargšas žmogus  
Myliu tave kaip  
Kaip draugas  
Dažnai galvoju  
Kad tavo galybė  
Su bausmėmis  
Meile ir nepykanta  
Kad tavo begalybėje  
Patinka tyla  
Tau turi būti gerai  
Aš priklausau tau (3)*

[\*Je t'appartiens - YouTube\*](#)

#### **24. Priedas**

***Ne me quitte pas (Nepalik manęs) atlieka Jacques Brel***

*Ne me quitte pas  
Il faut oublier  
Tout peut s'oublier  
Qui s'enfuit déjà  
Oublier le temps  
Des malentendus  
Et le temps perdu  
À savoir comment  
Oublier ces heures  
Qui tuaient parfois  
À coups de pourquoi  
Le coeur du bonheur  
Ne me quitte pas (4 fois)  
2  
Moi je t'offrirai  
Des perles de pluie  
Venues de pays  
Où il ne pleut pas  
Je creuserai la terre  
Jusqu'après ma mort  
Pour couvrir ton corps*

*D'or et de lumière  
Je ferai un domaine  
Où l'amour sera roi  
Où l'amour sera loi  
Où tu seras reine  
Ne me quitte pas (4 fois)*

3

*Je t'inventerai  
Des mots insensés  
Que tu comprendras  
Je te parlerai  
De ces amants-là  
Qui ont vu deux fois  
Leurs coeurs s'embraser  
Je te raconterai  
L'histoire de ce roi  
Mort de n'avoir pas  
Pu te rencontrer  
Ne me quitte pas (4 fois)*

4

*On a vu souvent Rejaillir le feu  
D'un ancien volcan  
Qu'on croyait trop vieux  
Il est paraît-il  
Des terres brûlées  
Donnant plus de blé  
Qu'un meilleur avril  
Et quand vient le soir  
Pour qu'un ciel flamboie  
Le rouge et le noir  
Ne s'épousent-ils pas  
Ne me quitte pas (4 fois)*

5

*Ne me quitte pas  
Je ne vais plus pleurer  
Je ne vais plus parler  
Je me cacherai là  
À te regarder  
Danser et sourire  
Et à t'écouter  
Chanter et puis rire  
Laisse-moi devenir  
L'ombre de ton ombre  
L'ombre de ta main  
L'ombre de ton chien  
Ne me quitte pas (4 fois).*

**Vertimas – Ne me quitte pas**

Nepalik manęs  
Reikia užmiršti  
Viską galima užmiršti  
Kas jau dingę  
Užmiršti laiką  
Nesusipratimus  
Ir prarastą laiką  
Žinoti kaip  
Užmiršti šias valandas  
Kurios kartais žudo  
Šūviais kodėl  
Laimės širdis  
Nepalik manes (4 kartus)  
2

Aš tau dovanosiu  
Lietaus perlus  
kilusius iš šalies,  
Kurioje nelyja  
Aš kasiu žemę  
Iškarto po mirties  
Kad uždengčiau tavo kūną  
Auksu ir šviesa  
Aš padarysiu sritį  
Kur meilė bus karalius  
Kur meilė bus įstatymas  
Kur tu būsi karalienė  
Nepalik manęs

3  
Aš tave pakviesiu  
Beprotiškais žodžiais  
Kurios tu suprasi  
Aš tau kalbėsiu  
Apie šiuos meilužius  
Kurie matė du kartus  
Jų širdys apsikabino  
Aš tau papasakosiu  
Šio karaliaus istoriją  
Miręs neturėdamas  
Ar galėtum susitikti  
Nepalik manęs (4 kartus)  
4

Matėme dažnai  
Trykštančią ugnį  
Iš vieno seno ugnikalnio



*Kuris mūsų manymu buvo per senas  
jis atsiranda  
Iš išdegintos žemės  
davusios daugiau kviečių  
Kai geriausias balandis  
Ir kai ateina vakaras  
Kad dangus liepsnotų  
Raudonas ir juodas  
Nesituokia jie  
Nepalik manes (4 kartus)  
5  
Nepalik manes  
Aš daugiau neverksiu  
Aš daugiau nekalbėsiu  
Aš pasislėpsiu ten  
Kad tave žiūrėčiau  
Šokčiau ir šypasočiaus  
It taves klausyčiaus  
Dainuočiau, o poto juokčiausi  
Leisk man tapti  
Šešėliu tavo šešėlio  
Tavo rankos šešėliu  
Tavo šuns šešėliu  
Nepalik manes (4 kartus)*

[\*Ne me quitte pas, Jacques Brel - YouTube\*](#)

## **25. Priedas**

***Douce France Charles Trenet***

*Il revient à ma mémoire des souvenirs familiers  
Je revois ma blouse noire lorsque j'étais écolier  
Sur le chemin de l'école je chantais à pleine voix  
Des romances sans paroles, vieilles chansons d'autrefois.  
Douce France, cher pays de mon enfance  
Bercée de tendre insouciance  
Je t'ai gardée dans mon coeur  
Mon village, au clocher, aux maisons sages  
Où les enfants de mon âge ont partagé mon bonheur  
Oui je t'aime et je te donne ce poème  
Oui je t'aime, dans la joie ou la douleur  
Douce France, cher pays de mon enfance  
Bercée de tendre insouciance  
Je t'ai gardée dans mon coeur  
Oui je t'aime et je te donne ce poème  
Oui je t'aime, dans la joie ou la douleur*

*Douce France, cher pays de mon enfance  
Bercée de tendre insouciance  
Je t'ai gardée dans mon cœur*

### **Vertimas –Miela Prancūzija**

*Tai sugrįžta į mano atmintį pažįstami prisiminimai  
Aš vėl peržiūriu savo juodą palaidinę kai buvau mokinys  
Eidamas į mokyklą aš dainuodavau pilnu balsu  
Romansus be žodžių, senas dainas senų laikų  
Mieloji Prancūzija, brangi šalis mano vaikystės  
Supavai ištiesusi nerūpestiga  
Aš tave saugojau savo širdyje  
Savo kaimą su varpine, ir išmintingais namais  
Kur mano amžiaus vaikais dalijosi mano laime  
Taip aš tave myliu aš tau persakaitau šią poemą  
Taip aš tave myliu, džiaugsme ar skausme  
Švelni Prancūzija brangi mano vaikystės šalis  
Supuojanti švelni nerūpestinga  
Aš tave saugojau savo širdyje  
Taip aš tave myliu ir skaitau tau šią poemą  
Taip aš tave myliu džiaugsme ar skausme  
Mieloji Prancūzija, brangi šalis mano vaikystės  
Supuojanti švelni nerūpestinga  
Aš tave saugojau savo širdyje*

[Charles Trenet - Douce France - YouTube](#)

### **26. Priedas**

***La chanson des vieux amants (Senų mylimųjų daina) atlieka Jacques Brel***

*1  
Bien sûr nous eûmes des orages  
Vingt ans d'amour c'est l'amour fol  
Mille fois tu pris ton bagage  
Mille fois je pris mon envol  
Et chaque meuble se souvient  
Dans cette chambre sans berceau  
Des éclats des vieilles tempêtes  
Plus rien ne ressemblait à rien  
Tu avais perdu le goût de l'eau  
Et moi celui de la conquête  
Ô mon amour  
Mon doux mon tendre  
Mon merveilleux amour  
De l'aube claire*

*Jusqu'à la fin du jour*

*Je t'aime encore tu sais je t'aime*

2

*Moi je sais tous tes sortilèges*

*Tu sais tous mes envoûtements*

*Tu m'as gardé de piège en piège*

*Je t'ai perdue de temps en temps*

*Bien sûr tu pris quelques amants*

*Il fallait bien passer le temps*

*Il faut bien que le corps exulte*

*Finalement, finalement*

*Il nous fallut bien du talent*

*Pour être vieux sans être adultes*

3

*Et plus le temps nous fait cortège*

*Et plus le temps nous fait tourment*

*Mais n'est-ce pas le pire piège*

*Que vivre en paix pour des amants*

*Bien sûr tu pleures un peu moins tôt*

*Je me déchire un peu plus tard*

*Nous protégeons moins nos mystères*

*On laisse moins faire le hasard*

*On se méfie du fil de l'eau*

*Mais c'est toujours la tendre guerre*

### ***Vertimas – Senų mylimųjų daina***

*Žinoma mes patyrėme audrų*

*Dvidešimt metų melės tai beprotiška meilė*

*Tūkstantį kartų tu ėmei savo daiktus*

*Tūkstantį kartų aš pakilau*

*Ir atsimenu kiekvieną baldą*

*Šiame kambaryje be lopšio*

*Senų audrų šukės*

*Daugiau niekas nebebuvo panašus į nieką*

*Tu praradai vandens skonį*

*Ir man tas iš užkariavimo*

*O mano meile*

*Mano miela, švelni*

*Mano nuostabi meilė*

*Nuo šviesios aušros*

*Iki dienos pabaigos*

*Aš tave myli dar tu žinai aš tave myliu*

2

*Aš žinau visus kerus*

*Tu žinai visus mano burtus*

*Tu mane saugojai iš pinklių į pinkles  
Aš tave prarasdavau karts nuo karto  
Žinoma tu turėjai keletą mylimųjų.  
Reikėjo gerai praleisti laiką  
Būtina, kad kūnas džiūgautų  
Pagaliau, pagaliau  
Mums reikėjo daug talentų  
Būti seniems nebūnant suaugusiais  
3*

*Ir daugiau laiko mus seka  
Ir labiau mus kankina  
Bet tai ne patys baisiausi spąstai  
Kad įsimylėjeliai gyventų ramiai  
Žinoma tu verkei truputį anksčiau  
Aš kentėjau truputį vėliau  
Mes mažiau saugome savo paslaptis  
Paliekame mažiau atsitiktinimui  
Mes mažiau pasitikime plaukimu pasroviui  
Bet tai visalaik meilus karas*

[Jacques Brel - La chanson des vieux amants - YouTube](#)

## **27. Priedas**

**Mimosette Charles Mus.- Chabras – Georgette Plana**

*Elle avait seize ans, de jolis yeux rieurs  
Le soir à Montmartre, elle vendait des fleurs, Les clients qu'elle savait séduire,  
A ses fleurs préféraient un sourire.  
Mais pour avoir un sourire plus joli  
Plus d'un amoureux, le cœur vraiment épris  
Achetait simplement pour lui dire :  
"Je te désire... jolie Mimi."  
REFRAIN:  
Mimosette, jolie brunette  
Petit brin de mimosa,  
C'est pour toi que mon cœur est en fête  
Et je suis heureux quand je te vois !  
Tes fleurettes que l'on achète,  
Sont moins fraîches que ton minois,  
Toi si jolie, si coquette,  
Joli petite brin de mimosa.  
A la terrasse d'un grand café, le soir,  
Un riche étranger s'éprit de ses yeux noirs  
Et lui dit : "Si tu veux, je t'emmène  
Loin de ce grand Paris qui t'enchaîne,  
Sur la côte d'Azur au ciel étoilé,*

*Au vrai pays des mimosas parfumés,  
Tu vivras la vie large et mondaine  
Tu seras reine... par ta beauté*

**REFRAIN**

*Adieu le beau rêve, adieu les faux serments,  
Les mimosas sont fanés depuis longtemps.  
C'est fini ton amant fut volage,  
A Paris... reviens avec courage.  
Toi qui n'es qu'une jolie fleur du faubourg,  
Un simple ouvrier pourra peut-être un jour,  
En t'offrant le bonheur sans partage  
Te dire en gage...de son amour:*

**Vertimas – Mimosetė**

*Jai buvo šešiolika metų gražių besijuokianančių akių  
Vakare Montmartre, ji pardavinėjo gėles  
Klientai, kuriuos ji mokėjo suvilioti.  
Jos gėlėms pirmenybė buvo šypsena.  
Bet norint turėti gražią šypseną  
Daugiau nei vieno mylimojo širdis tikrai įsimylėjusi  
Nusipirkau paprasčiausiai, kad jai  
pasakyčiau:*

*„Aš taves trokštu gražioji Mimi“*

*Priedainis*

*Mimosetė, graži brunetė  
Maža Mimosos šakelė  
Tai dėl tavęs mano širdis švenčia  
Ir aš esu laimingas kai tave matau!  
Tavo gėlytes, kurias mes perkame  
Jos mažiau šviežios nei tavo veidas  
Tu tokia graži, tokia koketiška  
Graži mimozos šakelė  
Didelės kavinės terasoje vakare  
Turtingas užsienietis  
Įsimylėjo jos juodas akis ir pasakė jai:  
Jei nori aš tave pasiimsiu  
Toli nuo šio didelio Paryžiaus, kuris  
Tave sukausto grandinėmis  
Prancūzijos Rivjeroje po žvaigždėtu dangumi  
Į tikrą kvėpinčių mimozų šalį  
Tu gyvensi platų ir linksmą (pasaulietišką) gyvenimą  
Tu būsi karalienė dėl savo grožio  
Priedainis  
Su Dievu graži svajone, su Dievu melagingos priesaikos  
Mimosos jau seniai suvytusios*

*Pabaiga. Tavo mylimasis buvo nepastovus  
Į Paryžių grįžk drąsiai  
Tu, kuri esi tik graži priemesčio gėlė  
Paprastas darbuotojas galbūti vieną dieną  
Siūlydama laimę nesidalindamas  
Tau sakyti įkeisdama jo meilę*

[Georgette Plana - Mimosette - YouTube](#)

## **28. Priedas**

### **La Romance de Paris**

*Ils s'aimaient depuis deux jours à peine  
Y a parfois du bonheur dans la peine,  
Mais depuis qu'ils étaient amoureux  
Leur destin n'était plus malheureux.  
Ils vivaient avec un rêve étrange,  
Et ce rêve était bleu comme les anges ;  
Leur amour était un vrai printemps,  
Aussi pur que leurs tendres vingt-ans  
C'est la romance de Paris,  
Au coin des rues elle fleurit.  
Elle met au cœur des amoureux  
Un peu de rêve et de ciel bleu  
Ce doux refrain de nos faubourgs  
Parle si tendrement d'amour  
Que tout le monde en est épris :  
C'est la romance de Paris.*

2

*La Banlieue était leur vrai domaine,  
Ils partaient à la fin de la semaine,  
Dans les bois pour cueillir le muguet,  
Ou sur un bateau pour naviguer.  
Ils buvaient aussi dans les guinguettes  
Du vin blanc qui fait tourner la tête,  
Et quand ils se donnaient un baiser  
Tous les couples en dansant se disaient :  
C'est la romance de Paris,  
Au coin des rues elle fleurit.  
Elle met au cœur des amoureux  
Un peu de rêve et de ciel bleu  
Ce doux refrain de nos faubourgs  
Parle si tendrement d'amour  
Que tout le monde en est épris :  
C'est la romance de Paris.*

3

*C'est ici que s'arrête mon histoire.  
Aurez-vous de la peine à me croire,  
Si j'vous dis qu'ils s'aimèrent chaque jour,  
Qu'ils vieillirent avec leur tendre amour,  
Qu'ils fondèrent une famille admirable  
Et qu'ils eurent des enfants adorables,  
Qu'ils moururent gentiment inconnus  
Et partant comme ils étaient venus.  
C'est la romance de Paris,  
Au coin des rues elle fleurit.  
Elle met au coeur des amoureux  
Un peu de rêve et de ciel bleu  
Ce doux refrain de nos faubourgs  
Parle si tendrement d'amour  
Que tout le monde en est épris :  
C'est la romance de Paris.*

### ***Vertimas – Paryžiaus romantika***

*Jie buvo įsimylėję tik dvi dienas  
Kartais skausme yra laimės  
Bet tuo laiku kai jie buvo įsimylėję  
Jų likimas nebebuvo laimingas  
Jie gyveno su keista svajone  
Ši svajonė buvo mėlyna kaip angelai  
Jų meilė buvo tikras pavasaris  
Tokie pat tyri kaip dvidešimtmečiai  
Tai Paryžiaus romantika  
Gatvės kampe ji žydi.  
Ji įdeda į įsimylėjelių širdis  
Truputį svajonės ir mėlyno dangaus  
Šis mielas mūsų priemesčių priedainis  
Taip švelniai kalba apie meilę  
Kaip visi įsimylėję  
Tai Paryžiaus romantika  
2  
Priemesčiai buvo jų tikroji sritis  
Jie išvyko savaitės pabaigoje,  
Į mišką skinti pakalnučių ar plaukioti laivu  
Užmiesčio smuklėje jie gėrė  
Balto vyno, nuo kurio sukosi galva  
Ir kai jie pasibučiavo  
Visos poros sake vienos kitoms  
Tai Paryžiaus romantika,  
Ji į įsimylėjelių širdis įdeda  
Truputį svajonės ir mėlyno dangaus*

Šis mielas mūsų priemiesčių priedainis  
Taip švelniai kalba apie meilę  
Kad visi jį įsimylėję  
Tai Paryžiaus romantika  
3  
Štai čia mano istorija baigiasi  
Ar jums bus sunku patikėti  
Jei aš jums pasakysiu, kad jie myli vienas kitą kiekvieną dieną  
Kad jie paseno su savo švelnia meile  
Kad jie sukūrė nuostabią šeimą.  
Ir kad jie turėjo nuostabių vaikų  
Ir kad jie mirė švelniai nežinodami  
Ir išvyko taip kaip ir atvyko  
Tai Paryžiaus romantika  
Ji žydi gatvės kampe  
Ji įdeda į įsimylėjusių širdį  
Truputį svajonės ir mėlyno dangaus  
Šis švelnius mūsų priemiesčių priedainius  
Kalba taip švelniai apie meilę  
Kad visi jį įsimylėję  
Tai Paryžiaus romantika

[La romance de Paris \(feat. Thomas Dutronc\) - YouTube](#)

## **29. Priedas**

**Mon amour mon amie (Mano meile mano drauge) Eddy Marnay - A. Popp - 1967 - Marie Laforêt**

Toi mon amour, mon ami  
Quand je rêve c'est de toi  
Mon amour, mon ami  
Quand je chante c'est pour toi  
Mon amour, mon ami  
Je ne peux vivre sans toi  
Mon amour, mon ami  
Et je ne sais pas pourquoi  
Je n'ai pas connu d'autre garçon que toi  
Si j'en ai connu je ne m'en souviens pas  
À quoi bon chercher faire des comparaisons  
J'ai un cœur qui sait quand il a raison  
Et puisqu'il a pris ton nom  
Toi mon amour, mon ami  
Quand je rêve c'est de toi  
Mon amour, mon ami  
Quand je chante c'est pour toi  
Mon amour, mon ami  
Je ne peux vivre sans toi



*Mon amour, mon ami  
Et je sais très bien pourquoi  
On ne sait jamais jusqu'où ira l'amour  
Et moi qui croyais pouvoir t'aimer toujours  
Oui je t'ai quitté et j'ai beau résister  
Je chante parfois à d'autres que toi  
Un peu moins bien chaque fois  
Toi mon amour, mon ami  
Quand je rêve c'est de toi  
Mon amour, mon ami  
Quand je chante c'est pour toi  
Mon amour, mon ami  
Je ne peux vivre sans toi  
Mon amour, mon ami  
Et je ne sais pas pourquoi  
Mon amour, mon ami  
Quand je rêve c'est de toi  
Mon amour, mon ami  
Quand je chante c'est pour toi  
Mon amour, mon ami  
Je ne peux vivre sans toi  
Mon amour, mon ami  
Et je ne sais pas pourquoi*

***Vertimas – Mano meile, mano drauge***

*Tu mano meile, mano drauge  
Kai aš sapnuoju, tai apie tave  
Mano meile, mano drauge  
Kai aš dainuoju tai tau  
Mano meile, mano drauge,  
Aš negaliu gyventi be tavęs  
Mano meile, mano draugas,  
Ir aš nežinau kodėl  
Aš nepažinojau kito berniuko tik tave  
Jai ką nors ir žinojau tai aš neatsimenu  
Kokia prasmė ieškoti ir lyginti  
Aš turiu širdį, kuri žino kai yra teisinga  
Ir nuo tada kai jis pasiėmė tavo vardą  
Tu mano meile, mano drauge  
Kai aš sapnuoju apie tave  
Mano meile mano drauge  
Kai aš dainuoju, tai tau  
Mano meile, mano drauge  
Aš negaliu gyventi dėl tavęs  
Mano meile, mano drauge.*

*Ir aš labai gerai žinau, kodėl  
Niekada nežinia kaip toli nueis meilė  
Ir aš, kuri tikėjau galinti tave visą laiką mylėti  
Taip aš tave palikau ir priešinausi  
Ir aš kartais dainuoju kitiems ne tau  
Truputi blogiau kiekvieną kartą  
Tu mano meile, mano drauge  
Kai aš svajoju, tai apie tave  
Mano meile, mano drauge  
Kai aš dainuoju, tai tau  
Mano meile, mano drauge  
Aš negaliu gyventi be tavęs  
Mano meile mano drauge  
Ira š nežinau kodėl?  
Mano drauge, mano meile  
Kai aš dainuoju, tai tau  
Mano meile, mano drauge  
Aš negaliu gyventi be tavęs  
Mano meile mano drauge  
Ir aš nežinau kodėl*

[Mon amour mon ami - YouTube](#)

### **30. Priedas**

**Brin d'amour (Truputis meilės) atlieka Lina Margy Paroles: Lucien Lagarde  
Musique: Maurice Alexander et Maurice Denoux Interprète: Lina Margy (1945)**

1

*Elle a seize ans, des troublants  
C'est un bouquet de jeunesse  
Tous les passants en la regardant  
Croient voir trotter le printemps.  
Refrain  
On l'appelle Brin d'Amour  
Elle est belle comme le jour  
Et l'on voit du bonheur dans ses yeux,  
Car elle aime un beau gars  
Qui lui a dit tout bas:  
Nous tâcherons d'être heureux tous les deux  
Ça c'est fait simplement  
Un baiser, un serment,  
Puis un soir au faubourg  
Il conquiert pour toujours Brin d'Amour*

2

*Les premiers temps ce fut charmant  
Ils s'étaient mis en ménage*

*Quand elle passait les gens disaient:  
Ça ne finira jamais.  
Refrain On l'appelle Brin d'Amour  
Elle est belle comme le jour  
Et l'on voit du bonheur dans ses yeux,  
Car elle aime un beau gars  
Qui lui a dit tout bas:  
Nous tâcherons d'être heureux tous les deux  
Ça c'est fait simplement  
Un baiser, un serment, Puis un soir au faubourg Il conquiert pour toujours Brin d'Amour. - 3 -  
Le plus souvent tous les romans  
Sont finis dès le prologue  
Oui mais tous deux, c'est merveilleux,  
Vivent un beau rêve bleu.  
Refrain  
On l'appelle Brin d'Amour  
Elle est belle comme le jour  
Et l'on voit du bonheur dans ses yeux  
Car elle aime le beau gars  
Qui gaiement lui prouva  
Que l'on est heureux quand on est deux.  
Je n'ai rien inventé  
Ça peut vous arriver  
C'est facile comme bonjour  
Il suffit d'trouver un Brin d'Amour.  
Il suffit d'trouver un Brin d'Amour.*

### ***Vertimas – Meilės stiebelis***

*1  
Jai šešiolika metų, jos akys neramino  
Tai jaunystės puokštė  
Visi praeiviai į ją žiūrėdami  
Tiki kad mato risnojantį pavasarį  
Priedainis  
Vadinama tai meilės stiebeliu  
Ji graži kaip diena  
Ir matome laimę jos akyse  
Nes ji myli gražų vaikiną  
Kuris jai šnibždėjo:  
Abu stengsimės būti laimingi  
Tai paprasčiausiai padaryta  
Bučiny, priesaika  
Po to vakare priemiestyje  
Jis visam laikui užkariavo Meilės stiebelį  
2*

*Pirmus kartus buvo gražu  
Jie buvo apsigyvenę  
Kai žmonės jai praeinant sake  
Tai nesibaigs niekad  
Priedainis  
Tai vadinama meilės stiebėliu  
Ji graži kaip diena  
Ir jos akyse matome meilę  
Nes ji myli gražų vaikiną  
Kuris jai šai ką tik pašnibždėjo  
Abu stengsimės būti laimingi  
Tai buvo paprastai padaryta  
Bučinyš priesaika  
Tada vieną vakarą priemiestyje  
Jis amžiams užkariavo Meilės stiebėlį  
3*

*Dažniausiai visi romanai  
Yra pabaigti nuo prologo  
Taip, bet jie du yra nuostabūs,  
Gyvena gražių mėlyną svajonę  
Priedainis  
Mes tai vadinama Meilės stiebėlis  
Ji graži kaip diena  
Ir jos akyse matome meilę  
Nes ji myli gražų vaikiną  
Kurie linksmi įrodė,  
Kad yra laimingi kai yra dviese  
Aš nieko neprasimaniau  
Tai gali jums atsitikti  
Tai paprasta kaip laba diena  
Užtenka susirasti meilės stiebėlis  
Užtenka susirasti meilės stiebėlis.*

[Lina Margy - Brin d'amour - YouTube](#)

### **31. Priedas**

***Quand je t'aime (Kai aš tave myliu) atlieka Demis Rouso***

*Didier Barbelivien  
Quand je t'aime  
J'ai l'impression d'être un roi  
Un chevalier d'autrefois  
Le seul homme sur la terre  
Quand je t'aime  
J'ai l'impression d'être à toi  
Comme la rivière au Delta*

*Prisonnier volontaire*

*REFRAIN :*

*Quand je t'aime*

*Tous mes gestes me ramènent*

*A tes lèvres ou à tes bras*

*A l'amour avec toi*

*Quand je t'aime*

*Il est minuit ou midi*

*En enfer au paradis*

*N'importe où mais ensemble*

*Quand je t'aime*

*Je ne sais plus si je suis*

*Un mendiant ou un messie*

*Mais nos rêves se ressemblent*

*{au Refrain}*

*Quand je t'aime*

*J'ai des fleurs au bout des doigts*

*Et le ciel que je te dois*

*Est un ciel sans étoiles*

*Quand je t'aime*

*J'ai la fièvre dans le sang*

*Et ce plaisir innocent*

*Me fait peur, me fait mal {au Refrain}*

*Quand je t'aime*

*J'ai l'impression d'être un roi*

*Un chevalier d'autrefois*

*Le seul homme sur la terre*

*Quand je t'aime*

*J'ai l'impression d'être à toi*

*Comme la rivière au Delta*

*Prisonnier volontaire*

*Quand je t'aime*

*Il est minuit ou midi*

*En enfer au paradis*

*N'importe où mais ensemble*

*Quand je t'aime Je ne sais plus si je suis*

*Un mendiant ou un messie*

*Mais nos rêves se ressemblent*

*Quand je t'aime*

***Vertimas – Kai aš tave myliu***

*Kai aš tave myliu*

*Didier Barbelivien*

*Kai tave myliui*

*Jaučiuosi kaip karalius*

*Senovės riteris  
Vienintelis žmogus žemėje  
Kai aš tave myliu  
Aš jaučiu tokį įspūdį, kad esu tavo  
Kaip upė deltoje  
Savanoris kalinys  
Priedainis  
Kai aš tave myliu  
Visi mano gestai mane sugrąžina  
Prie tavo lūpų ar į tavo rankas  
Įsimylėjęs tave  
Kai tave myliu  
Yra vidurnaktis ar vidurdienis  
Rojus ar pragaras  
Nesvarbu kur, bet kartu  
Kai aš tave myliu  
Aš nežinau ar aš esu  
Elgeta ar mesijas  
Bet mūsų svajonės panašios  
Priedainis  
Kai tave myliu  
Laikau gėles rankų pirštų galais  
Dangus, kurį aš tau privalau  
Tai dangus be žvaigždžių  
Kai aš tave myliu mano kraujas karštas  
Ir šis nekaltas malonumas  
Man kelia baimę, man kelia skausmą  
Priedainis  
Kai aš tave myliu  
Jaučiu įspūdį lyg esu karalius  
Senovės riteris*

[Demis ROUSSO : Quand je t'aime - YouTube](#)